Vol. VII
No. 4

27th March, 1966.
(Sunday)
6th Chaitra, 1888 S. E.

ANDHRA PRADESH
LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES
OFFICIAL REPORT

CONTENTS

		PAGES.
Oral Answers to Questions.	..	429
Short Notice Questions and Answers.	..	453
Written Answers to Questions.	..	463
Messages from the Council;		
re : The Andhra University (Second Amendment) Bill, 1966.	..	533
Sri Venkateswara University (Second Amendment) Bill, 1966.	..	533
The Osmania University (Second Amendment) Bill, 1966.	..	533
Business of the House.	..	533
Points of Information:		
re : Andhra University Budget for 1966-67.	..	534
re: Report of the Select Committee on the Official Language Bill, 1966.	..	535
re Increment to Village Officers.	..	535
Calling attention to matters of urgent Public Importance:		
re: Misappropriation of Haqe-Malikina amounts.	..	536
re: Non-supply of water to the Paddy fields and consequent drying up of crops in Narasapur sub-division, West Godavari District.	..	537
re: Withering away of crops after transplantation for want of water from K. C. Canal.	..	539

[P. T. O.]

THE

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

OFFICIAL REPORT

Forty-Seventh day of the Sixth Session of the Andhra Pradesh Legislative Assembly

---

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Sunday, the 27th March, 1966

The House met at Half Past Eight of the Clock.

[MR. DEPUTY SPEAKER IN THE CHAIR]

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

EMBEZZLEMENT OF REVENUE BY VILLAGE MUNSIFF KROVVIDI

1062—

*1985 Q.—Sri Vavilala Gopalakrihnayya (Sattenapalli):—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state:

(a) whether it was a fact that the Tahsildar, Bhimavaram West Godavari has intimated the R. D. O. in his Roc. B. 351144/63, dated 5-9-64 that the Village Munsiff of Krovvidi village has embezzled the revenue collections to the tune of Rs. 13,457.14 paise and recommended for his dismissal;

(b) if so, what was the action taken so far; and

(c) whether it is a fact that the Village Munsiff is continuing in service and is collecting the same amount once again from the same ryots ?

The Minister for Revenue (Sri N. Ramachandra Reddy):—

(a) & (b):—The preliminary report sent by the Tahsildar, Bhimavaram, revealed that an amount of Rs. 13,457.14 paise was embezzled by the Village Munsiff. He was placed under suspension from 5-10-63 pending enquiry into the charges. The enquiry is in progress.

(c) The answer is in the negative.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—ఇప్పుడు ఆయన Service లో ఉన్నాడా అంటే negative అన్నారు. Case పెట్టారు Case ఏమి అయింది?

Sri N. Ramachandra Reddy:—He is under suspension and further enquiry is going on.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ (పెనుగొండ):—రెవిన్యూ వసూళ్లలో గ్రామ మునసబులు, కరణాలు దుర్వినియోగం చేస్తున్నారు. ఈ సంధర్భములో కరణాలు రసీదులు యిస్తే మరల రెండవసారి వసూలు చేస్తున్నారు. అలాజరగదని floor లో చెప్పారు. మండపేట గ్రామంలో లక్షల రూపాయలు దుర్వినియోగంచేస్తే...

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:—Enquiry చేసిన తరవాత అతన్ని ఏమైనా చేయవచ్చు, కాని opportunity ఇవ్వకుండా మాత్రం ఆవిధంగా చేయడానికి 13 వేలు కాదు 13 లక్షలు దిగమ్రింగినా ఏమిచేయడానికి వీలులేదు. అతడు తప్పుచేశాడన్నట్లయితే తప్పకుండా [illegible]లుకు పంపించడానికి కూడా ప్రయత్నం జరుగుతోంది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : — ఆయనగారిని మళ్ళి reinstate చేయాలని D·puty Collector enquiry చేసే ఆలోచన — యిందులో లోపాలు వున్నా criminal case పెట్టకుండా ఊరుకున్నారనేది యదార్థం. దానిమీద వెంటనే criminal case పెట్టి అతన్ని prosecute చేయడానికి ప్రయత్నిస్తారా?

Sri N. Ramachandhra Reddy:—I have no information. However, the hon. Member has got the information. The culput will certainly be prosecuted.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—ఈ సంధర్భంలో వారికి ఒక communication కూడా పంపించినట్టు చెప్పాను. దానికి యింకో విధంగా అసెంబ్లీలో question వేస్తే వస్తుంది ఏమో అనుకున్నాను. Deputy Collector అతన్ని reinstate చేయడానికి తహశీలుదారు report అని చెప్పారు. అందువల్ల ఇంకో ప్రయత్నం జరుగకుండా వెంటనే criminal చర్యకు పంపించమని అడుగుతున్నారు. ఇప్పుడు ఆయన వసూలు చేయడానికి రశీదులు యిచ్చినట్టుకూడా యిది misappropriations మరల యివ్వమని అడుగుతున్నారు. అవి ఏమైనా protect చేస్తారా?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి :— వంకా సత్యనారాయణగారు యిదే అడిగారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—ఇక్కడ defence case అండి. గవర్నమెంటు రశీదులేదు. ఆయన సంతకంవుంది. అది ఏమి అవుతుంది?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:—ఏమిటో చూడాలండి. Off handed గా ఏమి చెప్పను, కాని ఎవరినీ రక్షించడానికి ఎవరూ ప్రయత్నం చేయలేదు. Action is also being taken by the Collector to prosecute him under the I. P. C. అన్నప్పుడు వేరే R. D. O. ఎట్లా రక్షించ గల్గుతాడు?

BANCHARAI POROMBOKE LANDS IN KHAMMAM TOWN

1063—

* 972 Q.—*Sri J. Vengala Rao (Vemsoor)* :—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state :

(*a*) the extent of Government Bancharai and Poramboke lands in the Municipal limits of Khammam Town ;

(*b*) the extent of land (in acres) therein handed over to the Municipality ;

(*c*) whether it is a fact that many people have improperly taken possession of the lands of the Government and constructed hundreds of pucca buildings ; and

(*d*) whether it is a fact that qrivate people sold the Government lands to others claimnig it to be their own ?

Sri N. Ramachandra Reddy :—(*a*) Bancharai Acs. 370-12 guntas, Poramboke acs. 5-23 guntas.

(*b*) Acs. 100-00.

(*c*) Yes, as reported by the Collector.

(*d*) No such transactions have been brought to the notice of the Local Revenue Authorities.

శ్రీ జె. వెంగళరావు:—బంజరు భూములు గవర్నమెంటు మున్సిపాలిటీకి hand over చేయకుండా రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు control క్రింద వున్నవాటిల్లో చాలామంది ఆక్రమించిన మాట నిజమేనని Collector Report వచ్చిందని మంత్రిగారు చెప్పారు. అసలు ఇంతకాలమైనా గవర్నమెంటు ఇంతవరకు ఏమైనా చర్య తీసుకుందా?

Sri N. Ramachandra Reddy :-According to section 37 (1) of the Municipalities Act, all vacant lands belonging to or under the controı of the Government situate within the local limits of the Municipality shall be deemed to be in the possession or under the control of theCouncil concerned, subject to certain conditions enumcrated in section 37 (1) of the Municipalities Act, 1965. గవర్నమెంటు భూములు మున్సిపాలిటీలో వున్నట్లయితే అవి మున్సిపాలిటీల యొక్క స్వాధీనంలో వున్నట్లు భావించబడుతుంది. దానికి కొన్ని నిబంధనలు కూడా వున్నాయి, ఆ నిబంధనల ప్రకారం ఆ మున్సిపాలిటీవారే చూస్తూ వుంటారు. Encronchment లేకుండా చూడవలసిందని ఆ విధంగా వుందండి.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం:— Rule చదువుతారా?

Sri N. Ramachandra Reddy :—Under section 37 (2), the Counci hall keep all such vacant lands free from encumbrances and shal.

restore the possession or control of any such land to the Government free of cost whenever it is required by the Government for their use or for any public purpose.

Section 37 (3): The Council shall not

(*a*) construct or permit the construction of any building or other structure on any such vacant land ·

(*b*) use or permit the use of such vacant land for any permanent purpose or

(*c*) alienate such vacant land to any third paty

unless the prior permission of the Government is obtained by the Council therefor after furnishing such information as the Government may require including the usefulness of the land for any housing scheme.

శ్రీ జె. వెంగళరావు:— మినిస్టరు గారు answer చెపుతూ మొత్తం municipal limits లో 300 ఎకరాలు గవర్నమెంటు land వుంది అన్నారు. అందులో 100 ఎకరాలు వారికి hand over చేశామని చెప్పారు. ఈ rule గనుక వర్తిస్తే 100 ఎకరాలు hand over చేయడం అనే సమస్య ఎక్కడ వస్తుంది? మొత్తం 300 ఎకరాలు వారి క్రింద వున్నట్లు ఎందుకు అనుకోలేదు?

Sri N. Ramachandra Reddy:—Hand over అంటే—

There are two different aspects. So far as handing over is concerned, these 100 acres have been handed over to the municipality for all purposes—for alienationg, etc. For the rest of 169 acres and odd, the Municipality has not approached the Government. It is also within the municipal limits. The Municipality is expected to supervise all these things and whenever any encroachment takes place, the municipality should take action to evict them. For all these things, there is no proper survey and unless proper survey is donie nothing definite could be known. In the Collector's report, the figures which the Government are now having, they are only approximately given. But actual survey has not been done of the 3 villages so far as this Municipality is concerned. That is why the Collector is also not definite. Action is being taken to survey the whole area. No penalties are being levled at present. Only actual land revenue is being collected from the Municipality and the Municipal Committee in turn is collecting house tax, etc.

శ్రీ ఎ. రామచంద్రా రెడ్డి:— అక్కడ 100 ఎకరాలలో వందలాది ఇళ్ళు కడుతున్నామని చెప్పారు. మరి అక్కడ మునిసిపాలిటీ permission తీసుకొని కట్టాలి. అక్కడ without permission కడుతున్నారు. Demand notice యిచ్చే అధికారం మున్సిపాలిటీకి వుంటుంది. మరి మున్సిపాలిటి ఏమి చేస్తున్నట్లు? Collector ఏమి చేస్తున్నట్లు. Report మాత్రం యిచ్చారు. ఆక్రమంగా కట్టినటువంటి వారిమీద ఏమిచర్య తీసుకున్నారు.

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:—మున్సిపాలిటీ వెనువెంటనే action తీసుకోవాలి. గవర్నమెంటుకు సంబంధించిన 169 ఎకరాలకు unauthorised గా occupy చేసుకున్నమాట వాస్తవమేనని report యిచ్చారు. Action will be taken either to regularise or to collect money or to evict.

PUMPING SCHEMES IN THE STATE

1064—

* 564 (884) Q.—*Sarvasri K. Govinda Rao (Anakapalli) and A. Ramachandra Reddy (Bhongir)*:—Will the hon. Minister for Irrigation and Agriculture be pleased to state:

(*a*) how many pumping schemes are at present working in our State; (*a*) in Co-operative; and (*b*) in State Sector;

(*b*) what are the maintenance charges per acre in respect of these schemes on an average; and

(*c*) what is the total ayacut under all these schemes?

The Minister for Irrigation and Agriculture (Sri A.C. Subba Reddy):

(*a*) Co-operative Sector	..	92.
State Sector ..	..	16.
(*b*) Co-operative Sector	..	The maintenance charges vary from Rs. 25 to Rs. 30 per acre.
State Sector ..	..	Rs. 17 to Rs. 32 per acre.

(*c*) 94,119 acres.

శ్రీ కె. గోవిందరావు:—State Sector లో crash programmes క్రింద ఏర్పాటుచేసిన స్కీముల maintain charges ఎప్పటినుండి వసూలు చేస్తారు?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:—ప్రారంభించి, సప్లయి చేసినదగ్గరనుండి వసూలు చేస్తారు.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు (మైలవరం):—Co-operative sector లో కొన్ని, మరికొన్ని private sector లో వున్నవని మంత్రిగారు చెప్పారు. కొన్నింటికి 25, 30 అవుతుంది. ఇవి ఎవరు వసూలుచేస్తారు. రెవిన్యూ వసూళ్లతోపాటు వసూలు చేస్తున్నారా లేకపోతే రైతులు తమంతట తాముగా చెల్లించాలనేది ఏమైనా వుందా? Co-operatives లో యీ పద్ధతి అవలంభిస్తున్నారా?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:— Revenue Department collect చేయవచ్చు అని Law Department వారు advice ఇచ్చారు. రెవిన్యూ ఎరియర్సుతోపాటు collect చేస్తారు.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య (బుచ్చిరెడ్డిపాలెం) :—అధ్యక్షా, యీ స్కీమ్సు జిల్లా వారీగా ఎలావున్నాయో వివరాలు చెప్పగలరా ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—చాలా time తీసుకుంటుంది. చదవమంటే అభ్యంతరంలేదు.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :— Table పై పెట్టించమనండి.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :—చదవనవసరంలేదు. Table పై పెట్టండి.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు:-Revenue Recovery Act ప్రకారం వసూలు చేస్తామని మంత్రిగారు చెప్పారు. Co-operatives కు కూడా వర్తింపచేస్తారా ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—వారికి organisation వేరేవుంది. అది వారు కట్టివేస్తారు. Revenue Recovery Act క్రింద collect చేయాలంటే state sector లో collect చేసినవాటికి apply అవుతుంది. Collect చేస్తాం. చదవాలంటే చాలా టైం తీసుకుంటుంది. రెండు, మూడు కాపీలు లైబ్రరీలో పెట్టగలను.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య (ఎర్రగొండిపాలెం) :—Co-operative sector లో maintenance charges చాలా ఎక్కువ అవుతున్నాయి. స్కీములు 90 వరకు వున్నాయన్నారు. చార్జీలు ఎక్కువగా వున్నప్పుడు వాటిని తగ్గించడానికి వీలయితే subsidies అయినా చేయకపోయినచో లాభంలేకుండా పోతుంది.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:—State sector లో 17 నుండి 32, Co-operative sector లో 25-50 వరకు వుంది. Cost depends upon the pumping and all these things. కాని ఏదో staff వల్ల వస్తున్నదా ?

శ్రీ కేట బాపయ్య (తిరువూరు):—Co-operative sector maintenance charges ఆ సొసైటీ వసూలు చేస్తుంది కదా! ప్రభుత్వానికి సంబంధం లేదుకదా?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:—లేదని నేను చెప్పను.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :—Crash programmes క్రింద sanction అయిన స్కీములు కాకుండా 1966-67 లో మరికొన్ని స్కీములు sanction చేయడానికి proposals వున్నాయా ? ఉన్నచో ఎప్పుడు చేస్తారు ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :— ఇంకా కొంత డబ్బు కేటాయిద్దామంటే చేయవచ్చును. లేనిచో మైనర్ ఇర్రిగేషన్ క్రింద చేసుకుందాము.

UNUTILISED ACREAGE OF IRRIGATION POTENTIAL UNDER THE T.B. PROJECT.

1065—

*1242 Q.—*Sarvasri C. Bali Reddy* (*Pulivendla*), *K. Satyanarayana* (*Repalle*) and *P.O. Suryanarayana Raju* (*Kosigi*) :-Will the hon. Minister for Irrigation and Agriculture be pleased to state :

(*a*) what is the unutilised acreage of irrigation potential under Thungabhadra Project ;

(*b*) the steps taken to accelerate the utilisation of the irrigation potential created in that area ;

(*c*) whether the Government propose to set up a land utilisation cell ; and

(*d*) if so, when ?

Sri A. C. Subba Reddy.—(*a*) About 50,000 acres of black cotton soil under irrigated dry ayacut.

(*b*) Experiments have been conducted in Agricultural Research Farm at Siriguppa and Emmiganur which have proved that light irrigation under irrigated dry condition does not spoil the lands. The Agricultural Department has been doing wide propaganda by conducting experiments on demonstraction plots in ryots holdings to prove that crops like maize, hybrid, cholam have yielded good results.

(*c*) No, sir.

(*d*) Does not arise.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :— యీ ప్రాజెక్టుక్రింద బ్లాక్ కాటన్ సాయిల్‌ను ఇర్రిగబుల్ డ్రైగా మార్చడంవలన అల్ క్లయిన్‌గా మారినవనే తీవ్రమయిన protest ప్రభుత్వానికి తెలిపారు. నవంబరులో అక్కడ జరిగిన ఒక సమావేశంలో మంత్రివర్గం దృష్టికి తీసుకొని వచ్చారు. దానినిగురించి ఆలోచించారా ? ఇప్పటికైనా దానినుండి విముక్తి చేయడానికి పూనుకున్నారా ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :— మారినవనే రిప్రజెంటేషన్సు వున్నాయి. దానిని తీవ్రంగా ఎదుర్కొంటున్నాము. మారుతవా, లేదా అనే సందేహం యిప్పటికీ వుంది. రైతులు తమకు అవసరం లేదంటే తీసివేయుటకు సిద్ధంగా వున్నాము. ఉత్తర్వులు కూడా జారీచేశాము. On the 1 ft side of Tunga-bhadra Canal మైసూరులో చేస్తే heavy clay soils లో dry irrigated conditions లో బాగా వస్తున్నాయని విన్నాను. ముఖ్యమంత్రిగారుకూడా చెప్పారు. అధికారులుపోయి చూసివచ్చిన తరువాత దానికూడా try చేయాలని చెప్పాము.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ (కర్నూలు) :— ఆ area లో ఆ విధంగా నీరు కట్టుకొంటే చెడిపోతున్నాయిని exclusion కు పెట్టుకొన్న area ఎంత ? క్రొత్తగా ఆయకట్టులో చేరినటువంటి area ఎంత ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :— ఆ వివరాలు నా దగ్గరలేవు.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :— భూములు మంచిగా వున్నాయి. నీళ్లు పారడం వలన అలా అవుతున్నాయి. అది ఎంతవరకు నిజం ? దానిని నివారించుటకు తీసుకొన్న చర్యలేమిటి ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—ఎమ్మిగనూరు, మైసూరు రాష్ట్రములోవున్న సిరిగుప్పలోని farms లో యీ black cotton soil వుంది. ఈ రెంటిలో try చేయడమేకాకుండా రైతుల పొలాలలో కూడా try చేశాము. బాగా వస్తుందని చూపించాము. ఇప్పటివరకు రైతులకు తృప్తికరంగా లేదుకనుక యింకా try చేయవచ్చును. అవసరంలేదని చెబితే అటువంటి black తీసివేసి red soils లో యివ్వవలసిందని order చేశారు. Red soils వారు చాలామంది కావాలం టున్నారు. దానిని గురించి as a practical agriculturist, I say that there a chance of getting good crop by high irrigation even on black cotton soil.

SCALES OF PAY OF NIZAM SAGAR AND POCHARAM PROJECT EMPLOYEES

1066—

* 1031 (1434) Q.—*Sarvasri K. Ramachandra Reddy (Ramannapet) and B. Dharma Bhiksham (Nalgonda)*:—Will the hon. Minister for Irrigation and Agriculture be pleased to state:

(*a*) whether it is a fact that the G.O. No. 1044, dated 24-6-1959 regarding fixation of salaries is not yet implemented for the Nizam Sagar and Pocharam Project Employees of all categories; and

(*b*) why the G.O. No. 3012 dated 12-9-1956 for gratuity and Provident Fund to the Nizam Sagar and Pocharam Projects employees is not implemented as yet?

Sri A.C. Subba Reddy :-(*a*) Does not arise as G. O. No. 1044, dated 24-6-1959 does not apply to work-charged establishment.

(*b*) G.O. No. 3012, dated 12-9-1956 applies only to the workers of Nizamsagar Project. The question of implementation of the benefits of Provident Fund to the workers engaged on Nizam Sagar Project is under correspondence with the Accountant General and in the meanwhile gratuity is being paid to the retired dependents of the deceased workers.

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి :— అధ్యక్షా, ఈనాటివరకు నిజాంసాగర్ ప్రాజెక్టుక్రింద ఉండేవారికి హాళీలోనే ఇస్తున్నారుగాని, కల్దారులో ఇవ్వటంలేదని మంత్రిగారి దృష్టికి తెచ్చారు. 1959 లో జి. ఓ. ఇష్యూచేశారు. కాని యీనాటికీ అది వర్తించదు అంటారు. అది ఏమి సంగతి ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—మొన్ననే డిసైడ్ చేశారని డిమాండ్ సంద ర్భంలో చెప్పాను.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు:—చాలాసార్లు రిప్రజెంట్ చేసినప్పటికి హాళీలోనే ఇస్తున్నారు. ఇప్పుడు హాళీ కాయిన్ లేనప్పటికి ప్రత్యేకించి హాళీ లెక్కనే

వారికి మాత్రమే ఎందుకు ఇవ్వటం జరుగుతున్నది ? ఇప్పటినుండి కల్దారులో ఇవ్వాలని నిర్ణయిస్తే ఇదివరకటినుండి వస్తున్న డిఫరెన్స్ కూడ యివ్వటానికి ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:—హాలీ లెక్కలో ఇవ్వటం పొరపాటే. ఇటీవలనే దానిని సడలించి, రుపీ లెక్కలో ఇవ్వటం జరుగుతున్నది.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు :—ఆ రెంటికి ఉన్న తేడా వారికి ఇప్పిస్తారా?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :— అది ఆలోచించాలి.

శ్రీ ఎ. రామచంద్రా రెడ్డి :—7 సంవత్సరములనుండి హాలీలో నే యిస్తున్నారు. అనేక సందర్భాలలో రిప్రజెంట్ చేస్తూనే వున్నాము. దానికి డిమాండ్ సందర్భంలో చెప్పామంటారేమిటి ? ఏమి చెప్పారు ?

(No answer)

BLACK MARKETING OF FERTILISERS.

1067—

* 1855 Q.—*Sarvasri K. Govinda Rao and P.O. Satyanarayana Raju:*—Will the hon. Minister for Irrigation and Agriculture be pleased to state :

(*a*) District-wise number of cases of blackmarketing of fertilisers in the State that have come to the notice of the Government so far during this year ;

(*b*) in how many cases (district-wise) action was taken against the blackmarketers and prosecutions launched ; and

(*c*) number of cases (district-wise) still pending ?

Sri A.C. Subba Reddy:—(*a*), (*b*) and (*c*) A statement is placed on the Table of the House.

[*Statement*

PAPER PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

Vide Clauses (*a*), (*b*) and (*c*) of L.A.Q. No. 1067 (*1855).

Name of the district.	Number of cases of alleged black marketing of fertilisers that have come to notice during 1965.	Stage of the cases of alleged black marketing.			
		Number of cases in which action was taken against the black marketeers and prosecutions launched.	Number of cases referred to the subordinate officers for necessary action and disposal.	Number of cases in which no action was considered necessary. after enquiry.	Number of cases under correspondence.
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
Adilabad	2	..	..	..	2
Anantapur ..	2	..	..	..	2
Chittoor	..	..	..	..	..
Cuddapah ..	3	..	..	1	2
East Godavari ..	11	..	4	2	5
Guntur	27	..	8	9	10
Hyderabad ..	1	..	..	1	..

Karimnagar ..	..	..	..	..	..
Khammam ..	1	..	..	..	1
Krishna ..	8	..	2	..	3
Kurnool ..	9	1	..	1	7
Mahbubnagar ..	2	..	1	..	1
Medak ..	8	..	1	2	5
Nalgonda ..	2	..	..	1	1
Nellore ..	4	..	..	..	4
Nizamabad ..	4	2	..	..	2
Srikakulam ..	14	..	7	2	5
Visakhapatnam ..	1	..	..	..	1
Warangal ..	1	..	..	..	1
West Godavari ..	24	..	2	6	16
Total ..	124	3	25	28	68

శ్రీ కె. గోవిందరావు :— దీని ప్రకారం మొత్తం 124 కేసులలో 68 కేసులు ఇంకా కరస్పాండెన్స్‌లో ఉన్నవని, యాక్షన్ తీసుకొన్నవి 3 అని, పెండింగ్ డిస్‌పోజల్‌లో ఉన్నవి 53 అని అన్నారు. ఈ మొత్తం కేసెస్ బట్టి చూసినపుడు, ఇంత తీవ్రంగా బ్లాక్ మార్కెట్ జరుగుతుంటే, ప్రభుత్వం యాక్షన్ తీసుకోవటం ఇంత స్లోగా ఉండటానికి కారణం ఏమిటి ? ఎక్కువ శ్రద్ధ తీసుకోవటంలేదా ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :— జాప్యం అవుతున్నదని తెలుస్తోంది. కాని రూల్సు-The rules are such that if a fertilizer is transported from one district to another, it is not liable to anything. రాష్ట్రంలో ఒక జిల్లా నుండి ఒక జిల్లాకు పోతుంటే పట్టుకోటానికి వీలులేదు. ఇవన్నీ సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ నోటీసుకు తీసుకువచ్చాము. I have brought it to the notice of the Central Government and asked th m to give me nccessary instructions so that I can put an end to this.

శ్రీ పి. వి. రమణ (కొండకర్ల) :— ఈ బ్లాక్‌మార్కెటింగ్‌లో ఎన్ని కేసులు కో-ఆపరేటివ్స్‌కు సంబంధించినవి ? ఎన్ని యితరులకు సంబంధించినవి ఉన్నవి ?.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—అది వేరే ప్రశ్న—

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు :—వీటన్నింటికి మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వంయొక్క ఆలస్యం ఉన్నదేమో. ప్రజలకు సంబంధించిన ఇటువంటివాటి విషయంలో బ్లాక్‌మార్కెట్ జరుగుతుంటే, అమెరికాలాంటి దేశాలలో లైఫ్ సెంటెన్స్ కూడ యిస్తారని చెబుతూ వుంటారు. అటువంటప్పుడు మన ప్రభుత్వం ఇంత ఆలస్యం ఎందుకు చేస్తోంది ? వెంటనే చర్య తీసుకోటానికి ఏర్పాటు చేస్తారా ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :— ఇటువంటివి జరిపించాలనికాదు. వెంటనే చర్య తీసుకొనవలసినదే. అయితే దీనికి కంబర్సమ్ ప్రొసీజర్ ఉన్నది. గవర్నమెంట్ ప్లీడర్ ఉద్దేశ్యం అడగాలి. ప్రైమఫేసి కేసు ఉంటే, పోలీసుకు అప్పగించాలి. వారు ఇన్‌వెస్టిగేట్ చేయాలి. ఇది సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ యాక్టుక్రింద వస్తుందికాబట్టి, వారిని అడిగాను. ఇంత కంబర్సమ్ ప్రొసీజర్ అక్కరలేదు. స్టేట్ గవర్నమెంట్ డీల్ చేయటానికి కంప్లీట్ పవర్స్ ఇమ్మనమని వ్రాశాము. తప్పకుండా దీనిలో బ్లాక్‌మార్కెటింగ్ అరికట్టటానికి వెంటనే చర్యలు తీసుకోవాలనే ఉద్దేశ్యంలోనే వున్నాము. కాని ప్రొసీజర్‌లో ఇబ్బందుల వల్ల త్వరగా ఏమి చేయటానికి వీల్లేని పరిస్థితులు ఉన్నవి.

శ్రీ ఎస్. జగన్నాథం (నరసన్నపేట) అయితే వచ్చిన కేసులన్నీ ఎంక్వయిరీకి పంపారా ? కొన్నే పంపారా? ఎంక్వయిరీ ఎవరు చేశారు ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—దీనిక్రింద ఎంక్వయిరీ చేయటానికి వీరికి పవర్ ఉంది. Inspectors above the rank of a Sub-Inspector. Commercial tax officers above the rank of A. C. T. O. Special Agricultural Officers for Fertilizers. వీరికి పవర్స్ ఉన్నవి. వీరు ప్రిలిమినరీ ఇన్వెస్టిగేషన్ చేసి, కేసు ఉన్నది అంటే—There are so many fertilizers that come under the Control Order. There are so many others that will not come under the Control Order. After preliminary investigation, if a prima facie case is found, it goes to the Police and the Police will enquire into it.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు (నందిగామ) :— దీనిలో గుంటూరుకు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాకు అగ్రతాంబూలములాగా కనబడుతున్నది. గుంటూరులో 27, ప. గోదావరి జిల్లాలో 24 ఉన్నవి. ఇంత విపరీతంగా జరుగుతుంటే— "No action is found necessary" అన్నారు. అదే విధంగా గుంటూరులో కూడ "No action is necessary" అన్నారు. ఈ రెండు జిల్లాలలో యీ బ్లాక్ మార్కెటింగ్ కేసులు ఎక్కువగా ఉన్నవి. అక్కడే మీ పార్టీ ప్రాతినిధ్యంకూడ ఎక్కువ వున్నది. వీటినిగురించి ప్రత్యేకశ్రద్ధ వహించి, యీ ఎరువుల డిస్ట్రిబ్యూషన్—ముఖ్యంగా ఇది మార్కెటింగ్ సొసైటీద్వారా జరుగుతోంది. ఆ సొసైటీలో ఉన్న డైరక్టర్సును వెంటనే మార్చితే ఇది తగ్గుతుందేమో ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—ఈ కేసెస్ అన్నీ మార్కెటింగ్ సొసైటీస్‌కు సంబంధించినవి కావు. ప్రయివేటు వారుకూడ వున్నారు. చాలా:సుట్టుకు ఒరిస్సా నుండికూడ ఇక్కడకు వస్తున్నవి. నా ఉద్దేశ్యం ఏమిటంటే—అది స్ట్రిక్ట్‌గా ఆపితే—పంట తగ్గుతుందేమో...కాని దానికోసమని బ్లాక్‌మార్కెట్‌ను ఎంకరేజ్ చేస్తున్నానని అనుకోకండి. కేసులు పట్టుకొంటూనే వున్నాము. కాని ప్రొసీజరులో ఇబ్బందులు ఉన్నవని చెప్పాను. మనకు పూర్తిగా పవర్స్ ఉంటే, సత్వరంగా ఎంక్వయిరీ చేయించి చర్యలు తీసుకొని బ్లాక్‌మార్కెటింగ్ లేకుండా చేయగలం.

శ్రీ డి. పాపారావు (నగరికటకం) :— అధ్యక్షా, ఎరువుల దిగుమతి తక్కువ అవటంవల్ల బ్లాక్‌మార్కెట్ జరుగుతున్నది కాబట్టి ఎరువులు ఎక్కువ సప్లయిచేస్తే అందరికి అందుబాటులో ఉండి, యీ బ్లాక్‌మార్కెట్ తగ్గుతుంది కాబట్టి ప్రభుత్వం అందుకు కృషిచేస్తుందా?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :— అందుకే కొత్తగూడెంలో, విశాఖపట్నంలో ఫెర్టిలైజర్ ఫ్యాక్టరీస్ కట్టాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నాముకదా.

శ్రీ వి. సన్యాసినాయుడు (ఎలమంచిలి) :—విశాఖజిల్లాలో కోటపాడు పంచాయితీ సమితిలో యీ ఎరువుల బ్లాక్‌మార్కెట్ గురించి ఏమైనా తగాదా ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిందా?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—వారు ప్రత్యేకస్థలం గురించి అడుగుతున్నారు. వేరే ప్రశ్నవేస్తే జవాబు చెబుతాను.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం (మాడుగుల) :— ఇవాళ స్టేట్‌మెంట్‌లో ఇచ్చిన కేసులన్నీ ఇండివిడ్యువల్సువి అని చెప్పారు. కో-ఆపరేటివ్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్స్‌వి వేయలేదు అన్నారు. వాటికి ప్రత్యేకమైన స్టేట్‌మెంట్ తర్వాత ఇస్తారా?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :— నేను ఇండివిడ్యువల్స్‌వి అని చెప్పలేదు. బ్లాక్‌మార్కెట్ కేసులు ఎన్ని కో-ఆపరేటివ్ సెక్టార్‌లో ఉన్నవో, ఎన్ని ఇండివిడ్యువల్ కేసెస్‌యో చెప్పటానికి ఆ ఇన్‌ఫర్మేషన్ నాదగ్గర లేదు.

శ్రీ సి. విఠల్‌రెడ్డి (నర్సాపూర్) :— మెదక్ జిల్లాలో 8 కేసులు పట్టుబడితే, ఒక కేసుమీదనే యాక్షన్ తీసుకొన్నామన్నారు. ఆయన పేరు ఏమిటి? మిగతా 7 కేసులమీద యాక్షన్ తీసుకోబడకపోవటానికి కారణం చెబుతారా?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :— పర్టిక్యులర్‌గా ఆ కేసులు ఏమిటో చెబితే నేను జవాబు చెబుతాను.

శ్రీ కె. నరసయ్య :— ఈ ఎరువుల విషయంలో అమోనియాసల్ఫేట్ ఒక భాగంగా ఉంది. అది వ్యవసాయంతోబాటు, కాపుసారాయి,వ్యవసాయానికి కూడ ఉపయోగపడుతున్నది. అమోనియాసల్ఫేట్‌వల్ల కాపుసారాయి వ్యవసాయంకూడ పురోభివృద్ధి అవుతున్నది. అందుచేత యీ కాపుసారాయి అరికట్టాలంటే, యీ అమోనియాసల్ఫేట్ బంద్ చేయాలి. అందుకు ప్రభుత్వం చర్యతీసుకొంటుందా?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :— కాపుసారాయి తయారవుతున్నది కాబట్టి, యీ అమోనియాసల్ఫేట్ అక్కరలేదంటే, ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తియే తగ్గుతుంది. కాపుసారాయి ఏమి ఉన్నదో తెలియదుగాని, యీ ఫెర్టిలైజర్ మానివేయటంవల్ల ఉపయోగంలేదు. అది మానివేయటానికి వీలులేదు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :— బ్లాక్‌మార్కెట్ జరిగిన కేసులలో విత్‌డ్రా చేసినవి ఎన్ని, ఎందువల్ల చేయబడినవి, వారిపేర్లతోసహా, కంప్లీట్ లిస్టు టేబుల్‌మీద పెట్టిస్తే, మళ్లీ రేపో ఎల్లుండో యీ క్వశ్చన్ టేకప్ చేద్దాము.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— మళ్లీ టేకప్ చేయడమన్నది లేదు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం :— విశాఖలో ఒకటే కేసు పెట్టారు. అది వారి నోటీసుకు వచ్చింది. ఒక కేసే కాబట్టి వారి నోట్లో ఉంటుంది. కొంచెం చెప్పమని కోరుతున్నాను.

Sri A. C. Subba Reddy:— The case was entrusted to the Crime Bra ch C. I. D. on 7-10-1965 after preliminary departmental investigation. Investigation is completed, and the opinion of the Hand-Writing Expert on certain questio able documents is awaited.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం :— పేరు అడిగాను.

(No Answer)

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :— పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాలో నిడదవోలులో జిల్లా మార్కెటింగ్ ఫెడరేషన్‌వారి గోడవున్ నుండి బ్లాక్‌మార్కెట్‌లో సరుకు పంపుతుంటే పట్టుకొన్నారు. పట్టుకొని రెండేళ్లు అయింది. ఆ కేస్ అతీ గతీ లేదు. దానిని గురించి చెబుతారా?

(No Answer)

శ్రీ సి. విఠల్ రెడ్డి :— మెదక్ జిల్లా నర్సపూర్ తాలూకా శివంపేటలో యీ బ్లాక్‌మార్కెట్ ఎరువులు పట్టుబడ్డాయి. వారిపైన ఏమి చర్య తీసు కొంటున్నారో చెబుతారా?

Sri A. C. Subba Reddy:—14 bags of standard texture Hyderabad Chemical Fertilizers from the house of Golla Venkatesam,.... On receipt of the opinion of the Public Prosecutor, the D. A. O. has been instructed to get the complaint drafted by the Public Prosecutor and the same filed in the Court. The case registered in Cr. No. 32-65 of Sivampet Police Station and is pending for orders of the District Collector.

శ్రీ సి. విఠల్ రెడ్డి :— కేస్ రిజిస్టర్ అయినదిగాని, చార్జిషీట్ కాలేదు. డిలే ఎందుకు అవుతున్నది?

Sri A. C. Subba Reddy:— The D. A. O. has been instructed to get the complaint drafted by the Public Prosecutor and the same filed in the Court.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :— అధ్యక్షా, వంకా సత్యనారాయణగారి ప్రశ్నకు మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పలేదండి. ఆ ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పటం మంత్రిగారికి ఇబ్బంది అయితే అది వేరే విషయము. వెస్ట్ గోదావరి డిస్ట్రిక్ట్ మార్కెటింగ్ సొసైటీయే నిడదవోలులో రెండు సంవత్సరాల క్రిందట ఎరువులు బ్లాక్‌మార్కెట్ చేస్తుంటే పట్టుకొన్నారు. ఆ కేస్ ఏమయినది? ఆ మార్కెటింగ్ సొసైటీ ఏమయినది? ఇంకా బ్లాక్‌మార్కెట్ చేయమని అది అట్లాగే అట్టేపెట్టారా? ఏమి చేస్తున్నారు?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :— ఘనమే సహాయం చేస్తూఉంటాము.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :— ఆయన మీ పార్టీ వాడండి. ఎక్స్ పార్లమెంట్ కాంగ్రెస్ మెంబర్.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :— మా పార్టీవారు చాలా మంచివారు. మీ పార్టీవారికి కూడ సహాయం చేస్తూ ఉంటారు.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :— తొమ్మిదిన్నరవరకు ఇదే ప్రశ్న నడుస్తుంది.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu: You have allowed so many supplementaries, Sir.

Mr. Deputy Speaker: It is not a question of myself allowing it.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu: With your permission, all the questions are being raised.

Mr. Deputy Speaker: When I wanted that we should go to the next question, the hon. Member said 'no'. Everyone is an important question.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu: It is within your discretion, Sir.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—అదే వారి దగ్గర ఉండేది. చల్లగా simple గా వేస్తారు Minister answer చేయలేదు అని అర్థం వచ్చేటట్లు, what is this Sir.

Sri K. Subba Rao (Hindupur) :— Point of order, Sir. Question hour ఉండేది information యిచ్చేదానికిగాని ఒక question కు దేశంలో ఉండేవన్నీ అడిగే దానికి అవకాశంలేదు. అటువంటివి allow చేయ కూడదని నేను చెపుతున్నాను.

మిస్టర్ డిప్యూటీస్పీకర్ :—అది point of order లో రాదు. Allow చేయడమా లేదా అని discretion లో వస్తుంది.

శ్రీ కె. సుబ్బారావు :—Three times కంటె జాస్తి ఎక్కడా information యిచ్చే దానికిలేదు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—అదంతా table మీద పెట్టమనండి. ఇంక ఒక్క supplementary question కూడ అడగము.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:— ఎన్ని అయినా అడగమనండి నేను సిద్ధంగా ఉన్నాను different stages ending ఇదంతాTable మీద పెట్టడము it is not in the public intrest.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:— మినిస్టర్ గారు చాల జాగ్రత్తగా సమాధానాలు చెబుతూ ఉంటారు. వెతుకుతూ ఉంటారు, Time అయిపోయింది. గం॥ 9-30 అయిపోయింది కూర్చోండి అంటారు. అందువల్ల let him place it on the Table చాలా ముఖ్యమైన విషయము. I request you to agree

Mr. Deputy Speaker— He says there are certain things which need not be placed.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu :— They have to be placed sir. దీనికి సంబంధించిన question కు సంబంధించని విషయాలు మాకు అక్కరలేదు. దీనిలో ఉన్నటువంటి six columns కు సంబంధించిన విషయాలు Table మీద పెట్టించండి.

Mr. Deputy Speaker :—Why not the hon. Minister place those things on the table of the House ?

Sri Pillalamarri Venkateswarlu :—They will have full information.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్:—ఏది పెట్టజాలతారో అది పెట్టండి.

శ్రీ ఏ. సి. సుబ్బారెడ్డి:—ఏది పెట్టమంటే అది పెడతాను. వాళ్ళకు కావలసినది మట్టుకు అక్కడ ఉండదు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:— ఏవి పెట్టాలో నేను చెపుతున్నాను. Number of cases అనేదానిలో వాళ్ళపేర్లు, వివరాలు, in how many cases action was taken ఎవరివి, దానివివరాలు, quantity, ఏ ఆఫీసర్లకు refer చేసినది dispose చేసినది. అలాంటి cases dature. Punishment యిచ్చినవి, కేసులు పెట్టనటువంటివి ఏ కారణాలవల్ల withdraw చేసినది. వాళ్ళపేర్లు. ఇవన్నీ పెట్టించండి.

Mr. Deputy Speaker :—If they want more information, please collect it and place it on the Table of the House.

Sri A. C. Subba Reddy :— I will place it on the Table of the House.

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్:— వాళ్ళు అడిగింది ఏమంటే ఎవరికి ఎంత quantity పేర్లు దానిలో ఏమి ఫరవాలేదు. That the Minister could do it I think.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:—Some information or any information మాకు అక్కరలేదు. ఈ question కు సంబంధించినదే ఈ columnsలో ఉన్నటువంటివి ఆ వివరాలన్నీ యివ్వమనండి.

శ్రీ ఏ. సి.సుబ్బారెడ్డి:—వారు అడిగిన ప్రశ్నకు పెడతాను. వంకా సత్యనారాయణగారు అడిగిన information నేను తప్పకుండా పెడతాను.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—మినిష్టర్ గారు యింత మడతపేచీలు పెట్టి మాట్లాడితే మేము ఎక్కడ తట్టుకుంటాము ?

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్:—వెంకటేశ్వర్లుగారు యిప్పుడు చెప్పారు. కొన్నివివరాలు దానిలో పెట్టడానికి ఏమైన అభ్యంతరం ఉన్నదా ? ఏమి అభ్యంతరాలు ఉండకూడదు.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—ఆ వివరాలు వ్రాసి యివ్వమనండి. కేసులకు దీనివల్ల ఏమి యిబ్బంది లేదు అంటే పెడతాము.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—ఎవరికి యిబ్బంది ? ఏమిటి ? నాకు అర్థం కాదు. It is your discretion.

Mr. Deputy Speaker :—He will do it.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—వివరాలు కాగితం మీద వ్రాసి యివ్వండి అంటే ఏమిటి ఈ procedure ? పెటిషనులు అయితే మీకు యిస్తూనే ఉంటాము.

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ :— వాళ్లు అడిగింది ఏమంటే—quantity ఎంత యిచ్చారు. District wise whatever the names to whom we have given.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—Cases చేసినది, ఎందువల్ల withdraw చేశారు. వాళ్ళ పేర్లు? కేసు పెడితే ఏమి అయింది?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:— కేసులు ప్రభుత్వం ఏమి withdraw చేయలేదు. ఒక్క case కూడ withdraw చేయలేదు. కేసులు పెట్టకుండా పోయి ఉండ వచ్చును గాని కేసులు పెట్టి withdraw చేయలేదు. ఆ కేసులు పెట్టకుండా ఉండాలంటే—there is a Legal Department. We have to consult them. Legal department must advise us to file the case and then only the case would be filed. Arbitrary గా case file చేస్తే యిదేమి democracy అనుకున్నారా? ఏమి అనుకున్నారు?

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:— సుబ్బారెడ్డిగారి దగ్గర democracy చాల బాగా అవుపడుతున్నది. ఇది democracy అని జ్ఞాపకం చేస్తున్నారు. చాల సంతోషం. వారు కూడ జ్ఞాపకం పెట్టుకున్నారు. దీనిలో యిచ్చిన ఇనఫర్మేషనే వివరాలు అన్నీ యివ్వమని అడుగుతున్నాము. దానిలో మనుష్యుల పేరులు, కేసులు.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :— Example చెప్తాను వినండి. ఒక కేసువారు అడిగినదానికి జవాబు చెప్తాను. 83 bags ఒక rice mill లో పట్టుకున్నారు. As no body claimed the siezed stock, the D. A. O. was asked to sell the stocks departmentally and credit the proceeds to Government.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :— ఆ rice mill ఎవరిది ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :— ఇక్కడ ఏ పార్టీ వాళ్ళది అన్నది లేదు.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :— ఆ మిల్లు ఉన్నదిగదా ? ఏ మిల్లులో ? ఎక్కడ ? వివరాలు తెలుసుకోవచ్చునా ?

Mr. Deputy Speaker :— What is all this ? I do not understand.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu :— You ask the Minister why he is doing all this. మమ్మల్ని అంటారు ఏమిటి ? మీరు చెప్పినట్లు మేము కూర్చుంటే ? వారు ఏదో చూసి rice mill అని ఒక పేరు సగంలో ......

Sri A. C. Subbareddy :— I said rice mill in Tadepalli. That is my information. If he wants any further information, he can put another question.

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ :— Questions అవసరం లేదు. సమయంలేదు. మీరు ఆ information అడిగినది Table మీద పెట్టేయండి, లేకుంటే library లో పెట్టేయండి.

Sri A. C. Subbareddy :—Whatever information that I can safely put on the Table, I will put it.

Sri Tenneti Viswanatham :— Tomorrow.

Sri A. C. Subba Reddy :— Not tomorrow. For another 10 days I cannot do it. As it is I can place it, Sir. If they want names and all that, I must send it to the districts and find out the names. If I can get it, I will do it.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—వారి దగ్గర ఉన్న information మధ్యాహ్నమునకు పెట్టమనండి. తరువాత చూద్దాము.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— దగ్గర ఉన్నది library లో పెట్టవచ్చు.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :— దగ్గర ఉన్నది type చేయించి పెట్టమంటే రేపో, ఎల్లుండో పెడతాను.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :— మిగిలింది ఎప్పుడు పెడతారు ?

Mr. Deputy Speaker :— He will have to collect and do it. Black market జరిగింది ఏమైన వస్తుందా ?

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :— అది వచ్చినా రాకపోయినా దొంగలు బైట పడతారు.

PROCUREMENT OF PADDY IN MEDAK DISTRICT.

1068—

*2272 (A) Q.—*Sri A. Vasudeva Rao (Husurnagar)*: Will the hon. Minister for Irrigation and Agriculture be pleased to state :

(*a*) what are the agencies proposed or nominated to procure the paddy in Medak district ; and

(*b*) whether these agencies have started to procure the paddy till 30-12-1965 ?

Sri A.C. Subba Reddy : (*a*) The Food Corporation of India was the authorised agent of Government for procurement of paddy under the Andhra Pradesh Paddy Procurement (Levy) Order, 1965 in all the districts where the paddy levy scheme was in force. The Corporation has collected levy through sub-agents comprising of private persons and Co-operatives, operating at firka level. The paddy levy order has since been rescinded with effect from 3-3-1966.

(*b*) Yes Sir.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— Agency ని వారికి యిచ్చాము అన్నారు. వాళ్లు మళ్ళీ sub-agencies ను వేశారా ? వాళ్ళు అదనంగా over head charges 10 రూపాయలవరకు వేస్తున్నారు అన్నారు. అది యదార్థమేనా?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :— ఇక్కడి ప్రశ్న—"What are the agencies proposed or nominated to procure" అని. ఆ order పోయింది. ఆ order force లో లేదు, తీసివేశారు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—ఎవరిని agency గా వేశారు? Individuals నా, co-operatives నా ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—చెప్పానుగదా ! Answer చదివినప్పుడు వింటే ఫరవాలేదు. The Corporation has collected levy through sub-agents comprising of private persons, co-operatives operating at the Firka level.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :— Sub-agents, co-operatives అంటే వారు ఎవరో చెప్పాలి. ఊరికే sub-agents, co-operatives అనేశారు.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—ఈ రాష్ట్రంలో ప్రతి ఫిర్కాలో ఎవరెవరు అని చెప్పాలి అంటారా ?

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :— ప్రతి District లో పెద్ద Co-operatives చెప్పండి.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి ; —Co-operatives అన్నీ ఉన్నాయి.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—ఏ యే Co-operatives ద్వారా ?

Sri A. C. Subba Reddy :— The Registrar was there in the field. He has to recommend and naturally the F.C.I. has given them. There is no complaint between the Co-operative department and the F.C.I.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :— ఏ యే Co-operative Stores, Consumer Co-operative Stores, District level లో Co-operative Stores ఏమిటి ?

Sri A. C. Subba Reddy : —Sir, there are co-operative stores with bye-laws to conduct this business. All such stores which wanted this business were given.

Sri Tenneti Viswanatham:—They were not given as a rule. They were given to some.

Sri A. C. Subba Reddy :—There must be bye-laws first. All the co-operative societies are not having the bye-laws. The bye-law must be such that these co-operative institutions can do this business and such co-operative societies have applied to the Registrar and the Registrar has recommended and the F.C.I. has given.

శ్రీ వి. రామచంద్రరావు (మేడ్చల్) :—Agencies collect చేసిన ధాన్యం వీరు ఎవరికి అమ్ముతున్నారు, ఎక్కడకు పంపుతున్నారు, ఎవరి control ఉంటుంది?

Sri A. C. Subba Reddy :—It is all State Government, Sir.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—Overhead charges 10 రూపాయలు ఎక్కువ వేశారు అంటున్నారు—అది నిజమేనా ? Consumer నెత్తిన పడుతుంది గదా avoid చేయడానికి వీలు లేదా ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :— District లో అమ్మేటప్పుడు 5 రూపాయల చిల్లర, బైటికి పోతే 7 రూపాయల చిల్లర. Yesterday afternoon I have attended a meeting, Sir. I am giving the retailers Rs.3. They are asking for Rs. 5. The F.C.I. collecting and keeping for one year.... Rs. 5 is nothing after all.

శ్రీ ఎస్. జగన్నాధం :—మంత్రిగారు తెలుగులో మాట్లాడవచ్చును.

Sri A. C. Subba Reddy :— The hon. Member knows English very well, Sir. Unfortunately he is a B.L.

శ్రీ ఎస్. జగన్నాధం :—నాకు తెలుసుననే కాదు, తెలియనివారు చాలా మంది వున్నారు,

శ్రీ సి. విఠల్ రెడ్డి :— ఈ ప్రశ్న వేసిన ఉద్దేశమేమిటంటే—ఫలానా డేట్ లోపల ఫుడ్ కార్పొరేషన్ సేకరించాలి అని వున్నది, అట్లా జరగడంలేదు. మెదక్ జిల్లాలో ఆ డేట్ లోపల సేకరించలేదు. దానివలన, ప్రొక్యూర్ మెంటుకు చాలా నష్టం జరిగింది మరొక విషయం. జిల్లా మార్కెటింగ్ సొసైటీకి కార్పొరేషన్ నుండి చెక్ యిచ్చారా ? ఎందుకంటే—రైతులు గోదాములలోకి సకాలంలో ధాన్యం తీసుకువచ్చినప్పటికీ, వారికి పైసలు సకాలంలో యివ్వలేదు. అందువలన, ఆ విషయం చెప్పండి.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—డిస్ట్రిక్టు కోఆపరేటివ్ మార్కెటింగ్ సొసైటీవారి డబ్బుతో వారు చేయాలి. వారికి డబ్బు లేకపోతే కొంత క్రెడిట్ చేయడానికి పంపుతున్నాము అంటే ఎప్పుడు చెక్కు యిచ్చారు అంటే ఎట్లా ? If they want to do it, they must have their own finances first. If they want something more they can come to their aid.

శ్రీ సి. విఠల్ రెడ్డి :—గవర్నమెంటు రెండు లక్షల రూపాయిలు యిచ్చారు, సేకరించాలని. ఆ రెండు లక్షలను సకాలంలో సేకరించలేదు. నేను అనేది అది.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి : — అది కోఆపరేటివ్స్ కు సంబంధించినది. వేరే ప్రశ్న వేస్తే కోఆపరేటివ్ డిపార్టుమెంటు తప్పకుండా సమాధానం యిస్తుంది. Co-operative Department will surely answer that.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :— 'Unfortunately he is a B.L.' అన్నారు. మధ్యలో బి. యల్. ఎందుకండీ తీసుకువస్తారు ?

Sri A. C. Subba Reddy :— Because he is asking me to talk in Telugu.

DISTRIBUTION OF FOODGRAINS IN DROUGHT AREAS

1069—

* 2392 Q.—*Sarvasri D. Seetharamiah* (*Madanapalli*), *A. Sarveswara Rao* (*Eluru*) *and V. Suryanarayana*:—Will the hon. Minister for Irrigation and Agriculture be pleased to state :

(*a*) whether the Civil Supplies Commissioner of the State attended any official meeting in Delhi convened by the Union Government, during the first week of January, 1966 · and

(*b*) if so, whether the free distribution of foodgrains to the drought affected States, including Andhra Pradesh, was discussed therein ?

Sri A.C. Subba Reddy :—(*a*) Yes, Sir.

(*b*) Yes, Sir.

శ్రీ డి. సీతారామయ్య:—(a) & (b) కి yes అన్నారు. వివరాలు చెబితే బాగుంటుంది. ఎంత క్వాంటిటీ డిస్ట్రిబ్యూట్ చేయాలని? ఎంత క్వాంటిటీ వస్తున్నది? ఏరేంజిమెంట్సు ఏమైనా చేశారా? ఆ వివరాలు చెబితే బాగుంటుంది. ఊరికే 'yes' అంటే అర్థమేమిటి, అర్థంకాదు.

శ్రీ ఎ.సి. సుబ్బారెడ్డి:—కొంత యిస్తామన్నారు సెంట్రల్ గవర్నమెంటు. సెంట్రల్ గవర్నమెంటు యిస్తే-ఎట్లా డిస్ట్రిబ్యూట్ చేయాలనే విషయమై—నిన్ననే ఒక కమిటీ అందులో మన రెవిన్యూ మంత్రిగారు వున్నారు....మిల్క్ పౌడర్ ఎట్లా డిస్ట్రిబ్యూట్ చేయాలి, వీట్ ఎట్లా డిస్ట్రిబ్యూట్ చేయాలి అనే విషయాలపై నిర్ణయం చేశారు. దానిప్రకారంగా This milk powder will be distributed in villages and it will be supervised by the Samithi President, etc. With regard to wheat it will be given to Supply Collector. Supervision and all these things will be by the Zilla Parishads and Samithis.

శ్రీ వి. కె. ఆదినారాయణరెడ్డి (గూటీ):— ఎట్లా పంచాలనే విషయమై కొన్ని నిర్ణయాలు తీసుకున్నామన్నారు. ఏ కమిటీ యీ నిర్ణయాలు తీసుకున్నది; ఆ నిర్ణయాలు ఏమిటో కూడా మంత్రిగారు సెలవిస్తారా?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:— ఈ విషయంలో కొన్ని స్టాటిస్టిక్స్ కావాలి అన్నారు.

Total number of districts ·

Total number of districts affected ·

Taluks affected · Total number of villages in the State affected; total number of population affected; quantity of milk powder.

అవన్నీ వరసగా యిచ్చాము. తరువాత, నాలుగణాలు తక్కువ వున్నచోట మనం శిస్తు తీసివేసినచోట వుండేవారు 20 లక్షల 8 వేల 609 మంది అని లెక్క వేశాము. ఎంత క్వాంటిటీ మిల్క్ పౌడర్ కావాలి? అంటే అది వర్కవుట్ చేయవలసి వుంటుంది. ఎంత మిల్కు పౌడర్ వచ్చింది? అంటే నిన్ననే మనకు, ఒక టెలిగ్రాం వచ్చింది. దీనిని ఎట్లా పంచాలనేదానిపై ఒక డెసిషన్ తీసుకున్నారు Expectent mothers పిల్లలకు ఎట్లా పంచాలనేది, పాపులేషను బేసిస్‌పై ఆయా జిల్లాలలో........

But now for the first phase, we have taken only 4 districts, i.e. Anantapur, Chittoor, Khammam, Nalgonda. As and when we get some more we want to include Vizag. and other districts. But unfortunately we have written to the Centre only these 4 districts and that is why we wanted to include some more districts which are badly in need of it. Next time we are including it. This way this is being distributed in these 4 districts.

Sri T.K.R. Sarma :–Sir, there is one point regarding N.M.R. workers The N.M.R. workers were illegally retrenched for a period of 7 days. The services of N.M.R. workers were terminated for want of work.

పేజి నం. 8 లో వర్క్‌షాపులో ఎన్. ఎం. ఆర్. వర్కర్స్ ఇల్లీగల్‌గా రిట్రెంచ్ చేయబడ్డారు అని–వారి రిజల్యూషనులో ఒక డిమాండు. 240 దినాలకంటె తక్కువగా పనిచేశారుకాబట్టి తీసేయడం నిజమేనన్నారు. కాని, 240 దినాలు కాకముందు తీసేయడం, తరువాత మళ్లా పెట్టుకోవడం ప్రారంభిస్తే ఎప్పటికీ 240 దినాలు కావడం లేదు. అట్లా లేకుండా వుండడానికి ప్రభుత్వం తీసుకునే చర్య ఏమిటి ?

(పబ్లిక్‌వర్క్సుశాఖమంత్రి) శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— ఎన్. ఎం. ఆర్. అనేమాటలలోనే యిదివుంది. వర్కు లేనప్పుడు వేజస్ యివ్వడానికి వీలులేదు. ఒక సంవత్సరం మొత్తంమీద 240 రోజులు పనిచేసివుంటే అటువంటివారిని రిట్రెంచ్ చేయడం లేదు. అది ఇప్పటివరకువున్న పాలసీకి సంబంధించిన వ్యవహారం.

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి (విజయనగరం) :— అధ్యక్షా, ఈ ప్రశ్నల గంటలో 20 ప్రశ్నలలోను 8 ప్రశ్నలు మాత్రమే అయినవి. అందులో చాల ముఖ్యమైనప్రశ్న డ్రాట్ ఎఫెక్టెడ్ ఏరియాస్‌కు ఫుడ్ గ్రెయిన్స్ సప్లయిచేస్తున్నారా అనేదానినిగురించి అవకాశం రాలేదు. ఫుడ్ సప్లయిగురించి ప్రత్యేకించిపెట్టిన కాన్ఫరెన్సెస్‌లో బెజవాడలోగాని, హైదరాబాదులోగాని చేసిన తీర్మానాలు ఏమిటి? ఈ విధంగా యింపార్టెంట్ క్వశ్చన్స్‌కూడ రాకపోవడం జరుగుతోంది. కొన్నిటికి తమరు సప్లిమెంటరీస్ ఎలౌచేస్తున్నారు, కొన్నిటికి సప్లిమెంటరీస్ అడగడానికి వాయిదా వేయాలంటే వాయిదావేశారు. ఇది ఎట్లా కుదురుతుంది ? మీరు యిచ్చిన టైములో క్వశ్చన్స్ విధిగాపూర్తికావాలి. ఈవిధంగా వాయిదా వేసేటట్లయితే మిగిలిపోయిన క్వశ్చన్స్ అన్నీ వాయిదా వేయండి. వం కా సత్యనారాయణగారు అడిగిన ప్రశ్నకు మాత్రమే ఎందుకు వాయిదావేయాలి ? నా క్వశ్చనుకూడ వాయిదావేయండి. నేనుకూడ కోరుతున్నాను. ఏమైనా, యీ పద్ధతి మనం మానుకోవడం చాలమంచిది.

Mr. Deputy Speaker:—Unfortunately this has been happening here. Every day we have been finding that the other questions of other members are left over because we are covering the whole time of one hour for the first few questions only. We will have to sit and suggest some other method by which we will have to extend our time or reduce supplementaries. Number of members stand to ask questions saying : " This is a very important question." If I check, they say that justice has not been done.

Sri Tenneti Viswanatham :—This one hour limit started some 40 years ago when the strength of the Council was very small.

Mr. Deputy Speaker :—So his suggestion is to extend it,

Sri Tenneti Viswanatham :—Naturally, Sir as democracy is expending, by change of rules, we shall give more time for the questions.

Mr. Deputy Speaker :—If so, for discussion there will be no time.

Sri Tenneti Viswanatham :—What is this five hours sitting, Sir ? We will work seven hours a day.

Mr. Deputy Speaker :—In the Rules we will consider.

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి :— టైము పెంచడం గురించి సెపరేట్‌గా ఆలోచన చేస్తే చేయండి.

Mr. Deputy Speaker :—Because I have been allowing him, there are other members who make suggestions. We are spending that additional time here.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :— అది బిజినెస్ అడ్వయిజరీ కమిటీలో ఆలోచిస్తే బాగా వుంటుంది కాని, యిక్కడ ఎందుకు ? ఇక్కడే ఆలోచించడం చేస్తే వారు ఏది కాకూడదని అనుకుంటున్నారో అదే అవుతుంది. It will be a regular debate.

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి :—On a point of order, Sir. ఇప్పుడు యిది ఏదో తేలవలసిన అవసరం వుంది........

Mr. Deputy Speaker :— The hon. Member has given his suggestion. I shall consult the Leaders of the Parties.

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి :—వదలిపెట్టిన ప్రశ్నలన్నీ వాయిదా వేయించండి, వాయిదా వేయడం లేదంటే అన్నిటినీ మానేయండి.

Mr. Deputy Speaker :— I am sorry that does not arise under point of order.

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి :—నా క్వశ్చనుకూడ వాయిదా వేయండి.

Mr. Deputy Speaker :—The hon. Members may make a request; if I feel, I shall do that also. He was not here when others asked me to postpone their questions.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు :—అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు మాట్లాడేది ఛైర్‌కే డైరెక్షన్ యిచ్చినట్లుగా వుంది. వంకా సత్యనారాయణగారికి ఎందుకు ఇచ్చారు అని వారు అనడం ఏమిటి ? నాకుకూడ కావాలని వారు అడగవచ్చు కాని అట్లా అనడం బాగాలేదు. మరొకరికి ఎందుకిచ్చారని ఛైరును క్వశ్చను చేయడం ఏమిటి?

Mr. Deputy Speaker :— He could do it. The hon. member is again entering into a discussion and debate on this. It is not any personal matter. He will try to give another explanation.

Questions Nos, 1070, 1074 and 1075 were postponed.

Questions Nos. 1071, 1072, 1073 and 1076–1081 and 1051 to 1061, 1167, to 1170 were not put and answered and hence included under written Answers to Questions.

SHORT-NOTICE QUESTIONS AND ANSWERS.

REQUISITION OF THE STOCKS.

1081-A—

S.N.Q.No. 2744.—Z.—*Sri Ramachandra Rao Deshpande (Narayankhed)*:—Will the hon. Minister for Irrigation and Agriculture be pleased to state:

(*a*) whether it is a fact that the Government has issued directions to their officers of the Department in the district to compulsorily requisition of the stocks with the cultivators or producers under the Declaration and Requisitioning of Stocks Orders as the Government has already announced their policy of abolishing the procurement levy from the producers or cultivators · and

(*b*) if not, whether the Government have any proposals to do so ?

Sri A. C. Subba Reddy: (*a*) No, Sir.

(*b*) Does not arise.

श्री रामचन्दर राव देशपांडे। (नारायनखेड) :–अध्यक्ष महोदय। सरकार के यह एलान करने के बाद कि..........

मिस्टर डिप्टी स्पीकर :–आप अंगरेजी में प्रश्न क्यों नहीं करते।

श्री रामचन्दर राव देशपांडे :–नहीं साहब। मुझे हिन्दी मे बोलने का अधिकार है।

मिस्टर डिप्टी स्पीकर :–अगर आप इनसिस्ट करते हैं कि हिन्दी ही में कहेंगे तो मुझे ट्रांस्लेट करना पडेगा।

श्री रामचन्दर राव देशपांडे :–आप कीजिये। सरकार के यह एलान करने के बाद भी काश्तकारों के पास से धान लेवी के तौर पर नहीं लिया जायेगा कलेकटर्स और दीगर अधिकारी आरडर्स भिजवारहे हैं। इसके परिणाम यह होरहा है कि जो काश्तकार के पास से १० कुंटल या उस से अधिक वसूल किया जासकता है उनसे जबरदस्ती वसूल किया जारहा है जिससे सरकार का उद्देश्य विफल होरहा है। यह कौनसी नीति है, आप क्या कर रहे हैं ?

Sri A.C. Subba Reddy: I am answering in Tamil.................

(x x x x)

श्री रामचन्दर राव देशपांडे :–नहीं साहब। आप ऐसा नहीं कहसकते। टामिल की समस्या नहीं है। यह भारतीय भाषा है। आपको भी भारतीय भाषा में बोलना चाहिये। यदि आप बोल नहीं सकते तो कम से कम उसको समझने का प्रयत्न तो करें। अध्यक्ष महोदय ने भाषांतर करने का......

Mr. Deputy Speaker: He wants a reply as to whether the hon. Minister has sent the orders for collection or stopping of collection of

levy : He says that collection of levy is going on under certain other G.O.

श्री रामचन्दर राव देशपांडे :—आपने कहा है कि यहां से आरडर्स भेजे हैं। गवर्नमेंट ने एक तरफ यह एलान किया है कि हम लेवी नहीं लेंगे और दूसरी तरफ कलेक्टर्स को इंस्ट्रक्शंस दिये हैं जिसके तहत वह लेवी वसूल कर रहे हैं और जिनसे १० कुंटल या उस से अधिक वसूल की जासकती है उनसे वसूल की जारही है। इस सिलसिले में आप क्या कर रहे हैं।

Mr. Deputy Speaker: Are there instructions to the Collectors that they should collect levy ?

Sri A.C. Subba Reddy: They have got inherent powers for this requisition.

मिस्टर डिप्टी स्पीकर :—उनको अधिकार है और वह अपने अधिकार के तहत वह बराबर कररहे हैं ऐसा उनका टामिल में कहना है।

श्री रामचन्दर राव देशपांडे :—नहीं साहब अधिकार रहने का सवाल नहीं है मैं विनंती करूंगा कि........

Sri A.C. Subba Reddy: He knows English. Let him put in English.

श्री रामचन्दर राव देशपांडे :—मुझे अंग्रेजी आती है या रोमन आती है यह सवाल नहीं है..

Sri T.K.R. Sarma: Let there be a little more seriousness in this House.

Mr. Deputy Speaker: I quite agree. Still it is going in a very unconventional way.

श्री रामचन्दर राव देशपांडे :—ठीक है लेकिन मंत्री महोदय ही सीरियसनेस से चले जारहे हैं। मेरे अंग्रेजी जानने का सवाल नहीं है। मुझे हिन्दी में बोलने का अधिकार है। मैं भारतीय भाषा में कहरहा हूं। आप कहते हैं कि मुझे इंगलिश आती है रोमन आती है। यह कोओ मतलब नहीं है।

Mr. Deputy Speaker: It is parliamentary but, it is going on in an unconventional manner.

श्री रामचन्दर राव देशपाडे :—ठीक है। लेकिन हम हिन्दी में बात करसकते हैं।

मिस्टर डिप्टी स्पीकर :—आपको अधिकार है लेकिन किसी मिनिस्टर को समझने में सहूलत देने के लिये अंग्रेजी में कहना ठीक होता हो तो आपको एकामोडेट न करने की कोओ वजह नहीं है। आपको पसोपेश नहीं होना चाहिये।

श्री रामचन्दर राव देशपांडे :—अध्यक्ष महोदय। आप जानते हैं कि मैं ५ साल से हिन्दी के सिवा किसी दूसरी भाषा में नहीं बोल रहा हूं। मैं हिन्दी ही में भाषण देता हूं तो आप

मुझे अपने इस अधिकार से क्यों वंचित करते हैं। मैं कोओी (French) में नहीं बोल रहा हूं जरमन (German) में नहीं बोल रहा हूं।

Mr. Deputy Speaker : No, that is not the correct way. He has been putting questions in English, number of times. When he wants any reply he could do it. There is no question of restraining him from doing that. He could have in English, Marathi, Tamil, Telugu or any language which is allowed here.

Sri A.C. Subba Reddy : That is swhy I am replying him in Tamil. Let him understand.

श्री रामचन्दर राव देशपांडे :-आप टामिल में कहिये परवा नहीं है। अध्यक्ष महोदय भाषांतर करके कहेंगे। लेकिन कम से कम मुझे जवाब तो मिले। आपने भी अपने भाषांतर में नहीं बताया है कि अैसे आरर्डस दिये हैं या नहीं।

Mr. Deputy Speaker : He has said they have got inherent right ; they could do it. It is not necessary that the Government should send orders.

श्री रामचन्दर राव देशपांडे :-तो फिर मैं यह कहना चाहता हूं कि आपको इनहेरेंट पावर्स होंगे लेकिन इसका यह अर्थ नहीं कि आपने लोगों को काश्तकारों को जो आश्वासन दिया है वह कोओी अर्थ नहीं रहता। एक वादा करें और उसके अतिरिक्त करते जायें। एक तरफ आप ने डिक्लेर किया था कि लेवी नहीं लेंगे और दूसरी तरफ इनहेरेंट पावर्स हैं कहकर वसूल करते जारहे हैं तो फिर अैसे आश्वासन का अर्थ ही क्या होगा आपके आरडर्स किस काम के।

శ్రీ బి. హెచ్. నాగభూషణరావు :—మాకు ఎవరికి అర్థంకావడంలేదు.

Mr. Deputy Speaker : This is only unnecessarily taking away the time of the House.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—తెలుస్తుంది. ప్రత్యేకం వారికి తెలుస్తుంది.

శ్రీ బి. హెచ్. నాగభూషణరావు :—Important issues పై అందరికి తెలిసే భాషలో మాట్లాలి.

Mr. Deputy Speaker : That is not proper ; in his reply he could have it. I would simply go to the next question.

श्री रामचन्दर राव देशपांडे :-मुझे उत्तर ही नहीं मिला। फिर मेरे प्रश्न का अर्थ ही नहीं रहा। अध्यक्ष महोदय मुझे एक सदस्य के नाते संरक्षण मिलना चाहिये।

Mr. Deputy Speaker : He has already answered that question.

श्री रामचन्दर राव देशपांडे :-इसका उत्तर ही नहीं मिला है कि क्या गवर्नमेंट अैसा एलान नहीं किया है। और फिर उसके बाद अैसा करना क्या धोका देना नहीं है। इसके लिये क्या कर रहे हैं।

Mr. Deputy Speaker: That, he has covered in his original reply.

श्री रामचन्दर राव देशपांडे :–उन्हों यह कहा है कि सरकार को इनहेरेंट पावर्स हैं।

Mr. Deputy Speaker: Government has not given any instructions. That is what he has covered in his answer.

श्री रामचन्दर राव देशपांडे :–लेकिन वह कम से कम यह तो क्या वसूली होरही है या नहीं। मेरे पास लोगों के पास से तार आये हैं कि अैसा होरहा है। गवर्नमेंट क्या कहती है।

Mr. Deputy Speaker: Does he have any information whether they are collecting or not collecting.

Sri A.C. Subba Reddy: Yes, Sir. I have got information that Kurnool Collector is collecting not levy, but he is procuring paddy so that the paddy in Kurnool district may not go to the neighbring State.

Sri Tenneti Viswanatham: This is a new aspect , Sir. Now they have appointed a Food Corporation of India. Now it is said the Collector is also procuring. Under what orders?

Sri A.C. Subba Reddy: Procurement means—he hands over to the Food Corporation.

Sri Tenneti Viswanatham: Who is procuring? Is it the Food Corporation or is it the Collector?

Sri A.C. Subba Reddy:—The Collector under his inherent pow rs procures and hands it over. The levy is under; mills if the stock is not coming into mills the Collector will procure the paddy and give to the mills and from the mills the F.C.I. will take.

Sri Tenneti Viswanatham: We have got to know the procedure. The Minister is saying that the Collector is procuring and handing it over. Is it under the Defence of India Rules? He says—" inherent powers ". There is no such thing as " inherent powers. "

Mr. Deputy Speaker: It is not that the hon. Member only has got supplementaries. Numbr of other membrs will have supplementaries.

Sri Tenneti Viswanatham: You are perfectly right. I shall be content with having no reply from the Minister.

BHAVANI RICE MILL

S. No. 1081-B.

S. N. Q. No. 2745-B:—*Sri M. Veeraraghava Rao (Prathpadu:* Will the hon. Ministr for Irrigation and Agriculture be pleased to state:

(*a*) whether a permit for constructing a mill was issued by the Board of Revenue (C.S.) on the application submitted by one Sri Velaga Veeraraju from Peddapurappadu village Kakinada taluk, East Godavari district to the Collector East Godavari for changing of site and machinery ownership in the nme of " Bhavani Rice Mill " during 1960

(*b*) if so, whether the Collector, East Godavari district has given a licence for running the mill on the permit issued by the Board of Revenue and

(*c*) if not , the reasons for this extraordinary delay after the issue of permit by the Board of Revenue (C.S.) ?

A. C. Subba Reddy :—(*a*)Yes, Sir. A permit was granted by the Board of Revenue (C.S.) in 1964 and not in 1960.

(*b*) No, Sir.

(*c*) Immediately after the issue of a permit an objection petition was received by Government mainly alleging that sufficient paddy was uot available in the area that there is hand-pounding industry in the area. That location of the mill is in the midst of residential locality and that it would be detrimental to the health and would be a nuisance. Pending disposal of the petition, the Collector, was asked to keep the grant of licence in abeyance.

శ్రీ ఎం. వీరరాఘవరావు :—ఆ area లో ప్రొడక్షన్ కొరత ఉన్నందు వల్ల ఇంతవరకు లైసెన్సులు ఇవ్వలేదని చెబుతున్నారు. ఆ రిపోర్టు తప్పు అని మనవిచేస్తున్నాను. మరల దానిని investigate చేయించి, తొందరలో లైసెన్సు ఇప్పించడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—విచారించి న్యాయమైతే త్వరగా యివ్వడానికి ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు :—రైస్ మిల్లుకు పర్మిట్లు ఇవ్వడంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం యాక్టు ప్రకారం ఇవ్వడం జరుగుతోంది. లోగడ మిల్లు కట్టుకుని ఇంజను పెట్టుకుని లైసెన్సు లేకపోయినా ఆడేవారికి ఇవ్వాలని కేబినెట్ decision ఉందని చెబుతున్నారు. ఇట్లా చెప్పడం దొంగతనం చేసేవారిని దొంగతనం చేయాలని చెప్పడం దాని ఉద్దేశమా ? కేంద్ర ప్రభుత్వం Act ను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇట్లా ఎందుకు మారుస్తోంది ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—ఒకదానికి ఒకరూలు, మరొకదానికి మరొక రూలు, ప్రభుత్వ భూములను encroach చేసినవారికి పట్టాలు ఇవ్వాలి; పొరపాటున rice mills తెలిసో తెలియకో కట్టుకున్నవారికి లైసెన్సులు ఇవ్వకూడదు— అంతేకదా !

S. No. 1081-C. EXPORT OF MAIZE.

S. N. Q. No. 2745-G: Sarvasri P. Rajagopal Naidu (Tavanampalle) and Ramachandra Rao Deshpande:—Will the hon. Minister for Irrigation and Agriculture be pleased to state:

(*a*) whether it is a fact that maize is being exported to other States from Andhra Pradesh and if so, to what States ?

(*b*) which is the agency that is exporting the commodity; and

(*c*) what is the rate of export and rate of purchase of the commodity from the cultivators and othr merchants ?

(*Sri A.C. Subba Reddy*):—

(*a*) Yes Sir, to other States like Maharastra, Mysore Gujarat, West Bengal, Bihar and Orissa.

(*b*) The District Co-operative Marketing Societies Nizamabad, Karimnagar, Adilabad and Warangal were appointed as agents of Andhra Pradesh State Co-operative Marketing Federation Limited, Hyderabad for purposes of purchase and export of maize outside the State.

(*c*) The rates paid by the District Co-operative Marketing Societies to producers in regulated markets for maize purchased since September, 1965 range from Rs. 41 to 54 per quintal excluding incidentals and taxes depending on moisture content etc. On the average the producers were paid at about Rs. 49/- per quintal.

The rates at which export of maize was made range from Rs. 60 to Rs. 66 per quintal (for despatching station) inclusive of cost of gunny, loading and unloading charges, traüsport charges, local taxes, godowns charges etc.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు :— 11 నుంచి 19 రూపాయల వరకు ఎందుకంటే ఈ మార్జిను పెట్టుకోవలసి వస్తోంది ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—పెట్టుకోవాలి. పెట్టుకోకపోతే కోఅపరేటివ్సుకి loss వస్తే ఎవరు యిస్తారు ?

श्री रामचन्दर राव देशपांडे :–काश्तकारों के पास से मरचेंट्स जो मकइ लेते हैं उसका रेट क्या है और उनके पास से जो कोआप्रेट्यु सूसाइटीज लेते हैं उसका रेट क्या है और फिर इसको किस भाव पर एक्सपोर्ट किया जाता है ।

Mr. Deputy Speaker:—From cultivator to merchant and merchant to Co-operative, what is the rate that is being scheduled ?

A. C. Subba Reddy :—(Tamil) (x x x x)

Mr. Deputy Speaker : He has not got that.

Sri A.C. Subba Reddy : It is only for the ryots, the Co-operatives will take it.

Mr. Deputy Speaker:—The question is whether it is a fact that the grain is being exported and if so, which is the agency ; what is the rate of export, While telling them you tell them what is the rate that they have collected from the merchant or from the cultivator ?

Sri A.C. Subba Reddy : That I have said as Rs. 949. It is Rs. 49 from the cultivator. The Co-operative Societies are expected to purchase only from the cultivator. Very recently it has come and I have given firm instructions that only through the Co-operative s they should be sent to the Co-operatives in the other States so that it goes at a reasonable rate to the people in the other States. That is why if the merchant wants—they are also purchasing and sending to the Co-operatives at the controlled rate fixed by the Government.

శ్రీ బి. హెచ్. నాగభూషణరావు:—అధ్యక్షా, మొక్కజొన్నలకు పర్మిటు యివ్వకపూర్వం వరంగల్లు మార్కెట్టులోగాని కరీంనగర్ జమ్మికుంట మార్కెట్టులోగాని 40 రూపాయలు క్వింటాలు అమ్మకం జరిగింది. కోఆపరేటివ్వు ద్వారా పర్మిట్సు యివ్వాలని నిర్ణం చేశారు. మేము కన్స్యూమరు కోఆపరేటివ్సుకి కొనుకున్నప్పుడు 58 రూపాయలైనది local population కి మార్కెటింగు సొసైటీలద్వారా export చేయడంవల్ల స్థానికంగా ధరలు పెరుగుతున్నాయి. Maize is one of the main foods for the poor people. ఎండకాలంలో maize ఎక్కువ ఉపయోగిస్తారు. Export అవడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :— అవునండి. 40 రూపాయలకుకొని 80 రూపాలకు export చేస్తున్నారు. కొద్దిగా తింటున్నారు. Maize తినేవారు చాల తక్కువ. It is all being exported. 40 రూపాయలకుకొని 90రూపాయలకు export చేసుకుంటే అది కోఆపరేటివ్స్ దగ్గర చేయించి రైతులకు కొంత జాస్తి యిచ్చి అట్లా రాష్ట్రంలో తినేవాళ్లకు తగ్గించి యిప్పించడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము.

Sri Vandematram Ramachandra Rao : I congratulate the Minister for Food and Agriculture, Sir, for replying in Tamil because Tamil also is one of the minority languages here. I suggest that the Speaker should be a multi-linguist.

Mr. Deputy Speaker : I have trnaslated some of his sentences.

Sri Vandemataram Ramachandra Rao:—But perhaps our Speaker does not know Tamil. Any way he has managed well, Sir.

Mr. Deputy Speaker : Thank you very much.

S. No. 1081-D. CONSTRUCTION OF CHILLING CENTRE AT VEERANKILOCK.

S. N. Q. No. 2447-C: Sri M. Lakshmana Swamy (Kankipadu): Will the hon. Minister for Irrigation and Agriculture be pleased to state :

(*a*) whether it is a fact that there is a proposal for the construction of Chilling Centre at Veerankilock as part of Intergated Milk Project at Vijayawada ;

(*b*) if so, wheter the construction and other arrangements are completed ; and

(*c*) what is the target date for the functioning of this Centre and when it is expected to function ?

Sri A. C. Subba Reddy :—

(*a*) Yes, Sir,

(*b*) No, Sir,

(*c*) 1967.

శ్రీ ఎం. లక్ష్మణస్వామి :— 1967 కంటె ముందు రావడానికి వీలు లేదా?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :— ముందు రావడానికి వీలుంది. అయితే వచ్చినపాలు ఏమిచేయాలి ? వచ్చినపాలు main factory కి వస్తే మిల్క్ పౌడరు చేయడానికి పనికివస్తుంది, లేకపోతే మిల్క్ అంతా తీసుకుంటే distribute చేయాలికదా ? అది రవంత కష్టం. Main Factory 1967 వరకు వస్తుంది. 1967 కి ప్రయత్నం చేద్దాము.

శ్రీ ఎం. లక్ష్మణస్వామి :— మిగిలిన సెల్లింగ్ సెంటర్సులో ప్రయత్నం చేశారు. ఇది ఒకటే వాయిదా వేయడానికి కారణం ఏమిటి ?

శ్రీ ఎ. సి సుబ్బారెడ్డి :— రోడ్డు బాగులేదు, 1967 తో తప్పకుండా main factory వచ్చేవరకు యిదికూడా వస్తుంది.

శ్రీ ఎం. లక్ష్మణస్వామి :— మిల్క్ ప్రాజెక్టు క్రింద రోడ్డు గ్రాంట్సు యిప్పిస్తారా ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :— ఆ పథకం ఏమీలేదు.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు:— అధ్యక్షా, హైదరాబాదు పట్టణంలోను, విజయవాడ పట్టణంలోను పాలు సరిపోవడం లేదుకదా. అక్కడ పాలు సేకరించి అక్కడా ఇక్కడా ఎందుకు సప్లయి చేయకూడదు ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :— సప్లయి చేయవచ్చును. కాని కష్టం వుంది దానిలో. వర్షాకాలంలో జాస్తి పాలు వస్తాయి. ఎండాకాలంలో పాలు తగ్గ

తాయి. వర్షాకాలంలో రైతులు ఏమి కంప్లయింటు చేస్తారంటే మేము యిచ్చిన పాలు తీసుకోవడం లేదంటారు. తీసుకోంటే ఏమి చేయాలి. ఈ మాదిరిగా కష్టాలున్నాయి. Factory వస్తే ఈ కష్టాలు తప్పించుకోవచ్చు.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు:—గవర్నమెంటు కష్టాలున్నాయని అంటున్నారు. బెజవాడలో మిల్కు ప్రాజెక్టు పెడతామని చాల రోజులైనది. ప్లానుప్రకారం జరగడంలేదని అనుకుంటున్నారు. దానిని expedite చేయడానికి ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలేమిటి ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—చాల త్వరగా expedite చేస్తున్నాము. అయితే అనుకొన్న ప్రకారం జరగడంలేదు. కొంత foundations యివన్నీ రవంత అనుకున్నమాదిరిగా రాకుండా కొంత ఆలస్యం జరిగింది. మెషినరీ వచ్చింది. Foundation expedite చేస్తున్నాం. After all 1967 అంటే దాదాపు పదెనిమిది నెలల్లో అయిపోతుంది.

CONVEYANCE OF CEMENT FROM THE FACTORY TO NAGARJUNASAGAR DAM AREA.

S.No. 1031-E

S. N. Q. No. 2749-*A : Sarvasri A. Sarveswara Rao and V. Satyanaranaya*-Will the hon. Minister for Irrigation and Agriculture be peased to state :

(*a*) whether one Sri Perireddy has been entrusted with the work of conveyance of Cement from the Factory to the Nagarjunasagar Dam area to feed the work of North Canal ;

(*b*) whether it is a fact that the above work is given to him a without inviting tenders or quotations ; and

(*c*) what is the nature and terms of contract, if any, entered into with the above person ?,

Sri A.C. Subba Reddy :—

(*a*) No, Sir,

(*b*) *and* (*c*) Do not arise.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—పేరిరెడ్డి అనేటటువంటి ఆయనకు గవర్నమెంటు సిమెంటును కెనాలు దగ్గరకు carry చేయడంకోసం గతంలో 1963నుంచి 1966 వరకు contract ఉందా ? ఉంటే కాంట్రాక్టు రేటు ఏమిటి ? ఎక్కువ టెండరు వచ్చినప్పటికీ అతనితో negotiation చేసి రేటు enhance చేసిఇచ్చారా? ఎంతమంది టెండర్లు పెడుతూవచ్చారు ? ఆ వివరాలు తెలియపరుస్తారా ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :— అసలు వేసిన ప్రశ్నకు జవాబు చెప్పాను. వేసిన ప్రశ్న "Whether one Sri Peri Reddy has been entrusted with the work of conveyance of cement from the factory to the Nagarjunasagar dam area to effect the work of North Canal ? " అని అందువల్ల dam కి రాదు. Factory నుంచి కెనాల్ డిపోస్ కి పోతాయి. Dam కి రావు.

అందువల్ల dam కి రాలేదన్నాను. 'Whether it is a fact that the above work is given without inviting tenders or quotations? అన్నారు. Quotations and tenders పిలిచినాము పిలవలేదని చెప్పడానికి లేదు. అందువల్ల "No" అన్నాము. "What is the nature and terms of contract, if any, entered into with the above persons?" అంటే దానిగురించి అసలు లేదంటే ఇది లేదన్నాను.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు :—అదే పేరులో పొరపాటు కావచ్చు. పేరిరెడ్డి కావచ్చు, భాగ్యరెడ్డి కావచ్చు. టెండర్సు లేకుండా ఒక వ్యక్తికి factory నుంచి కెనాల్ డిపోస్‌కి సిమెంటు కన్వేయన్సు ఏర్పాటు చేశారా? Out of the way చేసినట్లు ఒక కేసు ఉందా నాలుగుమూడు సంవత్సరాలలో ఏదయినా చెప్పండి.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—ఇచ్చినారు. But not without quotations. Lowest quotations యిచ్చినారు. In some cases, negotiations చేసి ఇచ్చినారు. 1963 నుంచి 1966 వరకు కొంత యిచ్చినారు. అందువల్ల quotations లేకుండా యిచ్చిందిలేదు. Negotiation ద్వారా యిచ్చినారు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—అధ్యక్షా, దీనిలో quotation ఇచ్చారని అన్నారు. ఒకే టెండరు ఇచ్చారు. దానికికూడా negotiate చేసి ఎందువల్ల ఇవ్వవలసి వచ్చినది? Negotiate చేసి రేట్సు తగ్గించడానికి బదులు ఎందువల్ల enhance చేశారు?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:—Negotiation అంటే తగ్గించడమే కాని ఎక్కించడము అని అర్థము ఎక్కడవుంది. వారిచ్చినదానికంటె కొంచెము తగ్గించడమే negotiation. ఎంత negotiate చేశారో ఆ వివరాలు నా దగ్గరలేవు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—అధ్యక్షా, negotiate చేసి ఈ case లో పెంచారు.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—నాకు అయితే తెలియదు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—చూసి చెప్పండి.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:—Contract లో negotiation అంటే తగ్గించడమే కాని ఎక్కించడముకాదు.

Mr. Deputy Speaker:—The hon. Minister may please find out.

Sri A. C. Subba Reddy :—I will find out.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—Find out అంటే అసెంబ్లీ సెషన్ అయిపోతోంది. ఇదివరకు ఒకసారి వచ్చినది. జనరల్ డిబేటులో raise చేశాము. I will find out అని కూర్చుంటే ఎట్లా?

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—ఇప్పుడు information లేదుకదా.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:—మమ్ములను ఏమిచేయ మంటారు. He is putting us in a most critical position sir.

Sri A. C. Subba Reddy :—I am quite certain Sir. If he wants I will get the information with in two days and place it.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :— అధ్యక్షా, టెండర్సు పిలిచారు. అతను టెండరు పెట్టాడు Negotiate చేయడము ఏమి?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—ఒకవేళ టెండరు వచ్చినదనుకోండి. జాస్తి పెట్టారు దానిని కొంచెము తగ్గించుకోనాయనా అనడము పొరపాటు అంటారా? But anyway I will get the information and place it. ఆ వివరాలు తెప్పించి సభముందు పెడతాను.

WRITTEN ANSWERS TO QUESTIONS

HOME GUARDS

1071—

* 48 (4919) Q,—*Sarvasri Tinneti Viswanatham and S. Vemayya:* Will the hon. Minister for Home be pleased to state:

(*a*) wht is strength of Home Guards Organisatin in the State; whether there is absentism amongst he Home Guards; and if so, the action taken to improve the attendance;

(*b*) whethr the allowance is paid promptly to meet the full expenditure of parade;

(*c*) who is the authority concerned for the promotion of Home Guards;:

(*d*) whether any promotions were ordered at the Annual Camp of Hyderabd Home Guards if and:if so, the authorities who have ordered promotions and the natrue of promotions ordered · and whether selection parade was held in the Camp ·

(*e*) whether any representation was received during and afte the annual camp of Hyderabad Home Guards · if so, the action taken thereon ·

(*f*) whether the actual training given in the State is of common syllabus and standard, and whether any refresher course was arranged · and

(*g*) whether this course is of the same standard given to the Home Guards of other States ?

A :—

(*a*) The strength of Home Guards Organisation in the State as on 31st January 1966 is 10328. There is absentism among the Home Guards. Instructions have been issued to improve the attendance by filling up the vacancies as and when they occur.

(b) Allowance has been paid to Home Guards during the training period of 9 months. Orders have been issued for payment of allowance for weekly refresher parades i.e., after 9 months training also.

(c) The Commissioner of Police in the twin Cities of Hyderabad and Secunderabad and Superintendents of Police in the Districts are the authoririties concerned for the promotion of Home Guards.

(d) Yes, Sir. The Committee constituted by the Commissioner of Police Hyderabad consisting of Deputy Commissioner of Police Headquaerters Commandant 1st Battalion, Andhra Pradesh Special Police and 2 Assistant Commissioner of Police (Home Guards) conducted a promotion test on 27th January 1965 at Himayatsagar Camp. Home Guards with qualities of leadership and initiative were given responsible position in Home Guards Organisation i.e., Company-Commanders, Platoon Commanders, Section Commanders and Assistant Section Commanders.

(e) Yes, Sir. So far nine representations have been received by the Commissioner of Police and they have been disposd of by him on the merits of each case.

(f) The training given in the State is of a common syllabus.-Weekly refresher parades are being held after the completion of six months basic training.

(g) The training programme and syllabus adopted in this State are more or less in accordance with the common pattern of training in all the other States as recommended by the Government of India.

PAY SCALES TO UNQUALIFIED TYPISTS IN ZILLA PERISHADS.

1072—

* 2147 Q.--Sri P. Narayana Reddy. (Vadamalpet).—Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased to state :

(a) whether it isa fact that the pay scales of unqualified typists working in the Ex-Dist. Boards and Municipal Councils were identiacal prior to the revision of pay scales in 1958 ·

(b) whether it is a also a fact that the scales of these unqualified typists were changed from Rs. 45-55 to Rs. 41-65 and Rs. 70-100 for the employees of Ex-District Boards and from Rs. 45-55 to Rs. 50-85 and Rs. 80-120 for the employees of Municipal Councils in 1958 and 1961 revision of pay scales respectively. ·

(c) if so, the reasons for the disparity in their pay scales· when both District Boards ad Municipal employees come under the same category of local bodies.

(d) whether the Government will consider at least now to give the pay scale of Rs. 80-120 to the unqualified typists working in

Zilla Parishads (*i.e.*, Ex-Dist. Board enployees) on a par with the Municipal Parishads(*i.e.*,)Ex-Dist. Board employees) on apar with the Municipal and Government employees; and

(*e*) if not, the reasons therefor ?

A :—

(*a*) Yes, Sir.

(*b*) The fact is that in 1959 the revison of pay scales (for unqualified typists etc.) was done only for Panchayat Samithis and Zilla - Parishads and not for Municipal Councils. In 1961 the revision of pay scales was made not by Panchayat Samithis and Zilla Parishads and also the Municipal Councils. The revisions were as follows :—

	Revision in 1959.		*Revision in* 1961.	
Old Scale.	*Municipal Councils.*	*Panchayat Samithis and Zilla Parishads.*	*Municipal Concils.*	*Panchayat Samithis and Zilla Parishads.*
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
45-2-55	No revision.	41-2-65	80-2-90-3-120	70-2-100

(*c*) When revising the pay scales in 1961, in repect of Panchayat Samihtis and Zilla Parishads the scales as fixed during the 1959 revision were taken as the basis, while in the case of the Municipallities the scale for unqualified typists which was in force in Government cadre in 1959 was adopted for purposes of revision in 1961.

(*d*) The matter will be examined.

(*e*) Does not arise.

PROTECTED WATER SUPPLY SCHEDME.

1073—

* 2583 *Q.—Sri S. Vemayya.*—Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased to state ;

(*a*) the amount allotted and spent upto 31st December 1965 on the protected water supply schemes in the State.

(*b*) the names of the schemes which have been completed fully and mostly and schemes under execution; and

(c) the share of the Centre an the State on the above schemes ?

A—

(a) Government have allotted upto end of December, 1965, a total sum of Rs. 67.00 lakhs as grant and Rs. 13.68 lakhs as loan towards the expenditure of Rural Piped Water Supply Schemes. An amount of Rs. 35.56 lakhs was spent upto 31st December 1965.

(b) 6 protected Water Supply Schemes *viz.*, (1) Pekeru (East-Godavari District), (2) Chintaperru (West Godavari District), (3) Kopalli (West Godavari District), (4) Srirangapatnam (Guntur District) (5) Shamirpet (Hyderabad District) and (6) Gudur (Karimnagar District) have been completed. A list of schemes which are under execution in different stages is placed on the Table of the House.

(c) Protected Water Supply Schemes are sanctioned with the following financial asistance-Andhra area excluding Srikakulam, Visakhapatnam and Nellore districts· Grant 75 , loan 25 . Rayalaseema districts including Srikakulam, Visakhapatnam, Nellore districts: Grant 87½ , Loan 12½ . Normally 50 of the total estimated cost of each scheme will be sent ment by the Government of India as grant.

Statement placed on the Table of the House :

[Vide L. A. Q. No. 1073 (*2583)

Sl. No.	Name of the District	Name of the Scheme
(1)	(2)	(3)
1.	Srikakulam ..	.. 1. Tekkali
2.	Visakhapatnam	.. 1. Upmaka.
		2. Kothavalasa.
3.	East Godavari ..	.. 1. Narendrapuram.
		2. Gantipedapudi.
		3. Perur.
		4. Kadali.
		5. Vadapalli.
		6. Pedapatnam.
		7. Mallam.
		8. Pyna.

(1)	(2)	(3)
3.	East Godavary *contd* ..	9. Kurada.
		10. Pedagatlapalli.
		11. Rajavaram.
		12. A. V. Nagaram.
		13. K. Mullavaram.
		14. Vadrevupalli.
		15. Kandikuppa.
		16. A. P. Mullavaram.
		17. Kothalanka.
		18. Pekeru.
		19. Muramalla. -
		20. Amzoru.
		21. Achutapuram.
4.	West Godavari. ..	1. Peramalla.
		2. Uppakapadu.
		3. Yendagandi.
		4. Pippara.
		5. Turupugudem.
		6. Garagapuram.
		7. Kanteru.
		8. Munamarru.
		9. Polpapalli.
		10. Agarru.
		11. Koderu.
		12. Chintaparru.
		13. Kalal,

(1)	(2)	(3)
4. West Godaeari *contd.*	..	14. Koppalli.
		15. Paddapalem.
		16. Chinanindrakolanu.
		17. Jinnur.
		18. Koduru.
5. Krishna.	..	1. Mallavolu.
		2. Kanchikacherla.
6. Guntur.	..	1. Budampadu.
		2. Srirangapuram.
		3. Pandrapadu.
		4. Vaddemukkala.
		5. Intur.
		6. Garivivaripalem.
		7. Tyalluru.
		8. Modukuru.
		9. Amaravathi.
		10. Mangalagiri.
		11. Karamchedu.
7. Nellore	..	1. Buchireddipalem.
		2. Kanigiri.
8. Chittoor.	..	1. Echiner.
		2. Renigunta.
		3. Palamaneru.
9. Anantapur.	..	1. Uravakonda.
10. Cuddapah.	..	1. Potladurthi
		2. Chinnasettipalli.

(1)	(2)	(3)
11.	Kurnool. ..	.. 1. Giddaluru.
		2. Kolikintla.
12.	Hyderabad. ..	.. 1. Kerelli.
		2. Dharuru.
		3. Ekamamidi.
		4. Marpallikalam.
		5. Kodpalli.
		6. Vatloor.
		7. Sirpura.
		8. Kotamrpalli.
		9. Rampur.
		10. Velchel.
		11. Thummalapalli.
		12. Peddanul.
		13. Narainpur.
		14. Yelyal.
		15. Kandanahalli.
		16. Turmamidi.
		17. Chinnaram.
		18. Thimmaipalli.
		19. Sangamkurd.
		20. Ekmai.
		21. Basheerabad.
		22. Gingurth.
		23. Achutapuram.
		24. Navalga.

(1)	(2)	(3)
12.	Hyderabad.—*contd.*	25. Karviched.
		26. Jeevangi.
		27. Sungamkalan.
		28. Kulakcherla.
		29. Markal.
		30. Doma.
		31. Bompalli.
		32. Sultanapur.
		33. Jauwada.
		34. Shemshabad.
		35. Peddashapur.
		36. Kukatpalli.
		37. Peddagolkonda.
		38. Milardevipalli.
		39. Darghaussainshavari.
		40. Gollapalli.
		41. Uppalaguda.
		42. Palmakole.
		43. Sankarpalli.
		44. Kanakamamidi.
		45. Kaiklur.
		46. Poddatur.
		47. Goudavalli.
		48. Dabirpura.
		49. Yamzal.
		50. Jaggamguda.
		51. Shamirpet.

(1)	(2)	(3)
12.	Hyderabad.—*Contd.* ..	52. Machabolaram.
		53. Keraram.
		54. Uppal
		55. Malkajgiri.
		56. Eedulabad.
		57. Magole.
		58. Ambarpet.
		59. Hayatnagar.
		60. Nacharam.
		61. Gungal.
		62. Choderpalli.
13.	Medak.	1. Kandi.
		2. Hatnoora.
		3. Dubbak.
		4. Kondapak.
		5. Chinnakoduru.
		6. Toopran.
		7. Muslapur.
		8. Pamulaparthi.
14.	Nalgonda.	1. Tirumalagiri.
		2. Varthamankot.
		3. Munugodu.
		4. Chendur.
		5. Narainpur.
		6. Survail.

(1)	(2)	(3)
14.	Nalgonda.—*Contd.*	.. 7. Vurmadla.
		8. Jagireddi.
		9. Nakrikal.
		10. Tatipamula.
		11. Tatimatla.
		12. Madhur.
		13. Korada.
		14. Ratnavaram.
		15. Vangapalli.
		16. Chellur.
15.	Mahbubnagar.	.. 1. Palem.
		2. Velidandla.
		3. Bijnepalli.
		4. Amangal.
		5. Kadthal.
		6. Indrakal.
16.	Nizamabad. ..	.. 1. Mortad.
17.	Adilabad. ..	.. 1. Masaipet.
18.	Karimnagar. ..	.. 1. Gaoplapur.
		2. Itikiyal.
		3. Srirampur.
19.	Khammam ..	.. 1. Gokinepalli.
		2. Jallampadu.
		3. Kalluru.
20.	Warangal. ..	.. 1. Valair
		2. Asanaparthi.
		3. Bachannapeta.
		4. Narasampet.

CO-OPERATIVE MILK SUPPLY SOCIETY, SRIKAKULAM.

1076—

*1781(L)Q.—*Sri A. Thavitayya* (*Srikakulam*):—Will the Minister for Co-operation be pleased to state:

(*a*) whether it is a fact that the Srikakulam Co-operative Milk Supply Society has not utilised the funds entrusted to it for the supply of milk in the town;

(*b*) whether it is a fact that an enquiry was conducted for alleged misappropriation of the funds;

(*c*) whether the Hon. Minister will be pleased to furnish the names of the Directors of the Society; and

(*d*) whether the enquiry is completed and if so, whether the report be placed on the Table?

A:—

(*a*) and (*b*) No, Sir.

(*c*) 1. Sri D. Ganapathi Rao—President.

2. Sri I. Satyanarayana.—Vice -President.

3. Sri V. Ramakrishna Rao.—Treasurer.

4. Sri I. Joga Rao.—Director.

5. Sri P.S. Acharya.—Director.

6. Sri Kattuboyina Kannayya.—Director.

7. Sri Jamna Narayana.—Director.

8. Sri A. Ramulu.—Director.

9. Sri A.V.K. Hanumantha Rao.—Director.

(*d*) Does not arise.

GRAIN BANKS

1077—

2412 Q.—*Sri V. Visweswara Rao*:—Will the hon. Minister for Co-operation be pleased to state:

(*a*) whether any schemes re-formulated for organising grain banks at the primary Co-operative Societies level; and

(*b*) if so, the details of the same?

A:—

(a) No new schemes are formulated for organising fresh grain banks at the primary level. however, steps are being taken for revival of grain banks which have been in existence in Telangana area but which have since been dormant and defunct.

(b) Does not arise.

TAR ROADS IN VILLAGES

1078—

*2384 Q.—*Sarvasri A. Sarveswara Rao and V. Satyanarayana* :— Will the Hon. Minister for Public Works be pleased to state :

(a) whether Goernment decided against having tar roads in the villages as they spoil the health;

(b) will this policy be applied to urban areas; and

(c) whether a G.O. was issued prohibiting the laying of tar roads in villages ?

A:—

(a) There are no such orders.

(b) In view of (a) above, this does not arise.

(c) No such Government order was issued prohibiting the laying of tar roads in villages.It is the village panchayat which looks after the formation of roads in the village.

PROBATION OFFICERS

1079—

*2266 Q.—*Sri S. Vemayya* :—Will the hon. Minister for Law and Prisons be pleased to state:

(a) Numbers of (i) men and (ii) women Probation officers in the State now; and

(b) number of Officers belonging to Scheduled Castes and tribes out of them?

A:—

(a) (i) 30 and

(ii) 2

(b) 5 (Scheduled Castes)

LENDING OF BUSES BY THE R.T.C. TO THE T.T.D.

1080—

*1688 Q.—*Sri P.O. Satyanarayana Raju* :—Will the hon. Minister for Labour and Transport be pleased to state:

(*a*) whether it is a fact that Road Transport Corporation has lent some buses to Tirumala Tirupathi Devasthanam authorities;

(*b*) if so, the number of buses lent;

(*c*) the period for which the buses have been lent; and

(*d*) whether these buses suit the Ghat Road?

A:—

(*a*) Yes, Sir.

(*b*) and (*c*) : Eight buses were lent to the Tirumala Tirupathi Devasthanam by the Road Transport Corporation from 21st September 1965 to 5th October 1965.

(*d*) Vehicles of short wheel base chasis were selected and supplied. They are subitable for Ghat roads.

G.O.I.S. CONTRIBUTION TO R.T.C.

1081—

*1934 Q—*Sri Vemaiah*:—Will the hon. Minister for Labour and Transport be pleased to state :

(*a*) whether the Government of India released its contribution to the Andhra Pradesh State Road Transport Corporation for the year 1965-66;

(*b*) if the amount is received; and

(*c*) if not, the reasons for the delay.

A:—

(*a*) Yes, Sir.

(*b*) Rs. 26.73 lakhs;

(*c*) Does not arise in view of (*b*) above.

WET LANDS IN MAHBUBNAGAR DISTRICT

1051—

*1234 Q.—*Shri M. Ram Reddy* :—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state :

What was the total area of wet land cultivated with paddycrops under Government sources and private wells in Mahbubnagar distric

in both the seasons of Abi and Tabi during the year 1964-65 and the Abi Season 1965 upto August?

A:—

In Abi and Tabi seasons during the year 1964-65 :—

Acs. 2,16,399-15 and

Acs. 1,01,155.08 respectively.

During Abi season of 1965 *upto August,* 1965 :

Acs. 1,46,580-01.

RELIEF TO FIRE VICTIMS IN KOTHAPET.

1052—

*2251 Q.—*Sri S. Vemayya* :—Will the hon. Minister for Revenue be pleasd to state :

(*a*) Whether it is a fact that 21 houses were burnt to ashes at Kothapet h/o Gannavaram village of Kothapet taluk on 13th December 1965; and

(*b*) if so, the measures that have been taken to help the victims of the fire accident?

A:—

(*a*) It is a fact that a fire accident occurred in a hamlet of Patha Gannavaram village of Kothapet taluk on 13th December 1965. The name of the hamlet is not Kothapet but Ambativari-palem.

(*b*) An amount of Rs. 1,500 at the rate of Rs. 50 per each family was sanctioned by the Collector.

INCLUSION OF NON-DELTA LANDS UNDER NAGARJUNASAGAR AYACUT

1053—

*1998 Q.—*Shri M. Lakshmana Swamy* :—Will the hon. Minister for Irrigation and Agriculture be pleased to state :

(*a*)whether it is a fact that the Government have proposed to include non-delta areas of Vijyaweda, Gannavaram taluk ? and the whole teluks of Nandigama Thiruvuru, Nuzvidu of Krishna district in ayacut under Nagarjunasagar Project;

(*b*) if the answer is in the affirmative, the names of the vilages proposed to be included in Vijayawada and Gannavarm taluks and

(c) if parts of Nandigama, Thiruvuru, Nuzvid are proposed to be included, the names of the villages may be placed on the Table of the House?

A:—

(a) Yes Sir. It is proposed to include non-delta areas of Vijayawada and Gannavaram taluks and also the commandable areas in taluks of Nandigama, Thiruvuru and Nuvzidu taluks of Krishna District in the avacut of Nagarjunasagar Left Canal. The proposal is however at the investigation stage only.

(b) and (c) A Statement is placed on the Table of the House.

STATEMENT LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE

[Vide answer to L. A. Q. No. 1053 (1998*)]

The Nagarjunasagar Left Canal provides for the irrigation of about 3.66 lakh acres in Jaggaiahpet, Nandigama, Tiruvur, Vijayawada, Gannavaram and Nuzvid Taluks of Krishna District.

Localisation of ayacut in Vijayawada, Gannavaram, Nandigama (area situated beyond Muniyeru), Tiruvuru and Nuzvid taluks of Krishna District has not been taken up, since investigation by the Public Works Department in those reaches has not been completed yet. The correct particulars would therefore be known only after the localisation of ayacut is completed.

A statement showing the tentative list of villages to be included in the ayacut under Nagarjunasagar Left Canal in Vijayawada, Gannavaram, Nandigama, Thiruvur and Nuzvid taluks of Krishna District is appended..

LIST SHOWING THE NAMES OF VILLAGES PROPOSED TO BE INCLUDED IN VIJAYAWADA AND GANNAVARAM TALUKS.

Krishna district: Vijayawada Taluk.

1. Chimalapadu.
2. Rudravaram.
3. Morusumalli.
4. Mulakalapenta.
5. Pullur.
6. Dasulapalem.
7. Janagalapalli.
8. Chandragudem.
9. Tolukodu.
10. Velagaleru.
11. Velvadam.
12. Nandigama.
13. Mulapadu.

14. Jupudi.
15. Kuntamukkala.
16. Loya.
17. G. Konduru.
18. Gaddamadugu.
19. Vellatur.
20. Kondapalli.
21. Ilaprolu.
22. Rayanapadu.
23. Kottur.
24. Paidurapadu.
25. Mutyalammapadu.
26. Bhavanipuram.
27. Bhimavarampadu.
28. Tummalapalem.
29. Trilochanapuram.
30. Ibrahimpatnam.
31. Pinapaka.
32. Cheruvumadhavaram.
33. Munagala.
34. Kethanakonda.
35. Atkuru.
36. Kachavaram.
37. Gollapudy.
38. Chilukuru.
39. Sabjapadu.
40. Gudurupadu.
41. Pondugula.
42. Mylavaram.
43. Gurajupalam.
44. Venkatapuram.
45. Chevutur.
46. Kadimipothavaram.
47. Sunnampadu.
48. Telladeverapadu.
49. Petrampadu.
50. Duggiralapadu.
51. Gudem Madhavaram.
52. Damulur.
53. Kotikalapadu.
54. Guntupalli.
55. Narasayagudem.

(Krishna District Vijayawada Taluk. (Contd)

56. Kandulapadu.
57. Ganginenipalem.
58. Malkapuram.
59. Machavaram.
60. Kavuluru.
61. Navapothavaram.
62. Naguluru.
63. Patanaguluru.
64. Kanimerla.
65. Keerthirayanigudem.
66. Vedurubeedem.
67. Chandrala.
68. Tummalagunta Gannavaram.
69. Ganapavaram.
70. Koduru.
71. Chekireddipadu.
72. Kondapavuluru.
73. Tadepalli.
74. Vemavaram.
75. Jakkampudi.
76. Vidhydarapuram.
77. Shahabad.
78. Ambapuram.
79. Prasadampadu.
80. Enikepadu.
81. Mutyalampadu.
82. Gunadala.

Gannavaram Taluk (Krishna District)

1. Venkatanarasimhapuram. (Kesarapalli)
2. Purushothapatnam.
3. Gannavaram.
4. Mettapalli.
5. Veerapanenigudem.
6. Bandarugudem.
7. Veenavalli.
8. Temapalli.
9. Balliparru.
10. Amapapuram.
11. Teleprolu.
12. Pottipadu.

Gannavaram Taluk (Krishna District) Contd.

13. Narayanapparaopet.
14. Atkuru.
15. Peddaavutupalli.
16. Chinnaavutupalli.
17. Pathapadu.
18. Nunna.
19. Chikkavaram.
20. Gollanapalli.
21. Bhiriyadunainavaram.
22. Surampalli.
23. Ramachandrapuram.
24. Gopavarapugudem.
25. Kondapavuluru.
26. Vedurupavuluru.
27. Purushothapatnam.
28. Savarigudem.
29. Jakkulanekkalam.
30. Kesarapalli.
31. Payakapuram.
32. Kandavari Kendrika.
33. Bahubalemdrunigudem.
34. Allapuram.

LIST SHOWING THE NAMES OF VILLAGES WHICH ARE COMMANDABLE UNDER N.S. LEFT MAIN CANAL IN TALUKS : NANDIGAMA TIRUVURU AND NUZVID.

Nandigama Taluk.

1. Kakaraya.
2. Kambhampadu.
3. Machinenipalem.
4. Muchintala.
5. Talluru.
6. Anigandlapadu.
7. Gammadiduru.
8. Jonnalagadda.
9. Ramireddipalli.
10. Konduru.
11. Konatmakuru.
12. Sourigudipad.
13. Somavaram.
14. Magalli.
15. Rudravaram.

Nandigama Taluk (Contd)

16. Pallagiri.
17. Gollamudi.
18. Salyavaram.
19. Raghavapuram.
20. Damulur.
21. Dabbakupalli.
22. Vemulanarva.
23. Pochavaram.
24. Vatsayayi.
25. Alluripadu.
26. Lingala.
27. Polampalli.
28. Gangavalli.
29. Vamavaram.
30. Rebhavaram.
31. Doddadevarapalli.
32. Annavaram.
33. Mulugumadu.
34. Gottumukkala.
35. Narasimharaopalem.
36. Ramapuram.
37. Bodavada.
38. Bottinapadu.
39. Kisara.
40. Mogullur.
41. Paritala.
42. Zuzzuru.
43. Vellanki.
44. Konatalapalli.
45. Vemulapalli.
46. Lakshmipuram.
47. Kunikenapadu.
48. Ganiatkuru.
49. Dachavaram.
50. Chevitikallu.
51. Munnalur.
52. Jammavaram.
53. Tadigummi.
54. Nandaluru.
55. Amaravaram.
56. Ponnavaram.

Nandigama Taluk (Contd)

57. Gandepalli.
58. Pendyala.
59. Perikalapadu.
60. Saidapuram.
61. Kanchikacherla.
62. Pallampalli.
63. Jaggannadhapuram.
64. Gokarajupalli.
65. Chilakur.
66. Erelapadu.
67. Jayanti.
68. Alluru.
69. Chennaraopalem.
70. Peddapuram.
71. Timmapuram.
72. Tsattanavaram.
73. Tsavatapalli.
74. Nandigama.
75. K. Kandrika.
76. Buchavaram.
77. Indugapalli.
78. Peddamadugapalli.
79. Mangallu.
80. Kanneveedu.
81. Chinnamadupalli.
82. Gopenenipalem.
83. Chityala.
84. Bhimavaram.
85. Lingalapadu.
86. Penuganchiprolu.
87. Makkapeta.
88. Hussanabada.
89. Subbaigudem.
90. Kollikulla.
91. Gowaravaram.
92. Venkatapuram.
93. Sanagapadu.
94. Mundlapadu.
95. Konkanchi.
96. Nawabpet.
97. Thotacherla.

Nandigama Taluk (Contd.)

98. Munagacherla.
99. Bandipalem.
100. Pochampalli.
101. Peddavaram.
102. Takkelapadu.
103. Lachannapalem.
104. Chandrapuram.
105. Adiviravulapadu.
106. Kethaveerunipadu.
107. Malakapuram.
108. Thorulapadu.
109. Ambarpeta.
110. Ithavaram.
111. Kanchella.
112. Thotaravulapadu.
113. Gandrai.
114. Veerabhadrunipalem.
115. Dechunapalem.
116. Ravikampadu.
117. Tirumalagiri.
118. Shermohammadpeta.
119. Torraguntapalem.
120. Jaggaiahpeta, Chillakallu.
121. Jayanthipuram.
122. Gunduboyanapalem.
123. Muppala.
124. Bobbellapadu.
125. Lingagudem.
126. Chillakallu.
127. Medipalem.
128. Munagalapalli.
129. Konaipalem.
130. Popuru.
131. Vibhareenuthapadu.
132. Chintalapadu.
133. Eutur.
134. Gudimetla.
135. Ustepalli.
136. Gudimetlapalem.
137. Tsandralapadu.
138. Kasarabad.

Nandigama Taluk (Contd)

139. Pokkunur.
140. Kodavtikallu.
141. Brahammabotlapalem.
142. Patepadu.
143. Veladri.
144. Punnavalli.

Block 16 *Between Munneru to Kattaleru.*

145. Damuluru.
146. Konathamathakuru.
147. Touragudipadu.
148. Governavaram.
149. Mulugumadu.
150. Annavaram.
151. Doddadevarapadu.
152. Polempalli.

Block 19 (*Jaggaiahpet Sub-Taluk.*)

153. Shermohammedpeta.
154. Veerabhadrunipalem.
155. Takkalapadu.
156. Ramachandrunipeta.
157. Anamanchipalem.
158. Revillapadu.
159. Jaggaiahpeta.
160. Garikapadu.
161. Gandrai.
162. Balusupadu.
163. Annaram.

Tiruvuru Taluk (*Krishna District*)

1. Akkapalem.
2. Munnakollu.
3. Peddavaram.
4. Vavilala.
5. Vamukuntla.
6. Koteswarakottapalli.
7. Yerramadu.
8. Gollapudi.
9. Multikuntla.
10. Lingala.
11. Arlapadu.
12. Vutukuru.

Tiruvuru Taluk (Krishna District) Contd.

13. Gamapalagudem.
14. Meduru.
15. Peddakomirapadu.
16. Chennavaram.
17. Dundiralapadu.
18. Tunikapadu.
19. Penugolanu.
20. Rajavaram.
21. Gosaveedu.
22. Nemali.
23. Konijerla.
24. Chintalapadu.
25. Vummadidevarapalli.
26. Pathatiruvuru.
27. Rajupet.
28. Ganugapadu.
29. Kanumuru.
30. Nadimi Tiruvuru.
31. Kokilampadu.
32. Laxmipuram.
33. Kakarla.
34. Anjaneyapuram.
35. Chittala.
36. Rolupadu.
37. Putrela.
38. Marepalli.
39. Koduru.
40. Mullela.
41. Kambhampadu.
42. Polisettipadu.
43. Vallampatla.
44. Gollamandala.
45. Vemireddipalli.
46. Telladeverapalli.
47. Repudi.
48. Atlapragada.
49. Hanumallanka.
50. Vinagadana.
51. East Madhavaram.
52. Kummarakuntala.
53. Kudapa.
54. Narikampadu.
55. A. Konduru.
56. West Madhavaram.
57. Kothapalli.
58. Maddulaparva.
59. Konapurajuparva.
60. Reddigudem.
61. Rangapuram.
62. Narukullapadu.
63. Muchinapalli.
64. Chendrupatla.

Nuzvid Taluk (Krishna District)

1. Totapalli.
2. Agiripalli.
3. Kanasanapalli.
4. Pothavarampadu.
5. Advinckkalam.
6. Nugondapalli.
7. Malleswaram.
8. Vadlamadu.
9. Edara.
10. Battulavarigudem.
11. Enamadala.
12. Narasimhapallem.
13. Chopparametla.
14. Krishnavaram.
15. Sagguru.
16. Singannagudem.
17. Ranganna gudem.
18. Kallaturu.
19. Edulagudem.
20. Tadepalli.
21. Remalli.
22. Tukkuluru.
23. Ramannagudem.
24. Ravicherla.
25. Vattigudipadu.
26. Polasanapalli.
27. Gollapalli.
28. Moresapudi.
29. Marribandam.
30. Mallavalli.
31. Mirzapuram.
32. Anantasagaram.
33. Sitaramapuram.
34. Bapulapadu.
35. Veleru.
36. Suravaram.
37. Subhanadripuram.
38. Koduripadu.
39. Boddanapalli.
40. Mallaboinavalli.
41. Pinnamareddipalli.
42. Yellapuram.
43. Boomuluru Kandrika.

FOODGRAIN GODOWNS

1054—

*1867 Q.—Sarvasri T. V. S. Chalapathi Rao and B. Dharma Bhiksham : Will the hon. Minister for Irrigation and Agriculture be pleased to state :

(a) the number of foodgrain godowns that are there in our State belonging to Central and State Government :

(b) the places where they are located·

(c) what is the cost of construction of godowns of State Government; and

(d) how many new foodgrain godowns are under construction (i) belonging to Central Government and (ii) the State Government ?

A :—

(a) There are 11 Central Government Godowns and 96 State Government godowns in the State·

(b) A statement showing their location is placed on the Table of the House ;

(c) Not readily available Sir. Will be collected and placed on the Table of the House ;

(d) At Present godowns are being constructed by the State and Central Warehousing Corporations only and not by the State or Union Governments ;

(Statement placed on the Table of the House (Vide Answer to clause (b) of L.A.Q. No. 1054 (* 1867)

STATEMENT SHOWING THE PLACES WHERE THE FOODGRAINS GODOWNS OF CENTRAL AND STATE GOVERNMENTS ARE LOCATED.

Sl. No.	Name of the places where Godowns are located.	No. of Godowns at each place.
(1)	(2)	(3)
	Central Government Godowns	
1.	Hyderabad.	.. 1 Unit.
2.	Visakhapatnam	.. 1 "
3.	Krishna Canal	.. 1 "
4.	Timmaccherla	.. 1 "
5.	Tadepalligudem	.. 1 "
6.	Bhimavaram	.. 1 "
7.	Kakinada	.. 1 "
8.	Bobbili	.. 1 "
9.	Masulipatnam	.. 1 "
10.	Kavali	.. 1 "
11.	Gudur	.. 1 "
		11 Units.

(1)	(2)	(3)
State Goverment (Civil Supplies) Godowns		
1. *Hyderabad*		
1. Nampally	.. 2	Godowns.
2. Kachiguda	.. 5	"
II Visakhapatnam.		
3. Anakapalli	.. 4	"
4. Yellamancheli	.. 2	"
5. Vijayanagaram	.. 4	"
III Srikakulam.		
6. Cheepurupally	.. 2	"
7. Kanchilli in Sompeta Taluk ..	.. 2	"
8. Ichapuram	.. 1	"
9. Bobbili	.. 1	"
10. Tekkali	.. 2	"
11. Salur	.. 1	"
12. Patapatnam	.. 1	"
13. Palakonda	.. 2	"
14. Rajam	.. 1	"
IV Anantapur.		
15. Guntakal	.. 4	"
16. Hindupur	.. 1	"
17. Rayadurg	.. 1	"
18. Kenekal	.. 1	"
19. Tadipatri	.. 2	"
20. Gooty	.. 1	"

(1)	(2)	(3)
Godown Trust Fund Godowns. (State Government)		
V. Medak		
21. Siddipet ..	..	.. 1 M.B. Shed
22. Sangareddy ..	..	.. M.B. Shed.
VI Nizamabad.		
23. Nizamabad ..	..	.. 1 T.N. Shed.
24. Nizamabad ..	..	.. 1 T.N. Hut.
25. Kotgir ..	..	.. 1 Hyderabad Shed.
26. Adloor Yedapally ..	..	.. 1 -do-
27. Kamareddy ..	..	.. 1 -do-
28. Nizmabad Railway Station.	..	.. 1 Double Unit Hyderabad Shed.
29. Mirzapur ..	..	.. 1 -do-
30. Moosra ..	..	.. 1 -do-
31. Durki	..	.. 1 -do-
32. Kotgir ..	..	.. 1 -do-
VI Nalgonda.		
33. Huzurnagar ..	..	.. 1 Hyderabad Shed .
34. Thaded ..	..	.. 1 'C' Type Godown.
35. Kukedam ..	..	.. 1 'C' Type Godown.
36. Sivannaguda ..	..	.. 1 -do-
37. Azampur ..	..	.. 1 -do-
VII. Mahaboobnagar.		
38. Mukthal ..	..	.. 1 T.N. Hut.
39. Mahaboobnagar ..	..	.. 1 T.N. Hut.
40. Tilakapally ..	..	.. 1 Hyderabad Shed.
41. Alampur ..	..	.. 1 -do-
VIII Karimnagar.		
42. Huzurabad ..	..	.. 1 T.N. Shed.
43. Manthani ..	..	.. 1 -do-
44. Koratla ..	..	.. 1 Pacca Godown.
45. Jagtial.. ..	..	.. 1 -do-
46. Sircilla.. ..	..	.. 1 -do-

(1)	(2)	(3)
IX Warangal.		
47. Warangal ..	..	3 T.N. Sheds.
48. Mahbubabad ..	..	.. 1 T.N. Shed.
49. Jangaon ..	..	.. 1 -do-
50. Mulug	..	.. 1 Pucca Godown.
51. Ghanpur ..	..	.. 1 'B' Type Godown.
52. Pasra	..	.. 1 'C' Type Godown.
X. Adilabad.		
53. Adilabad ..	..	.. 1 T.N. Hut.
54. Nirmal ..	..	.. 1 -do-
55. Mudhole ..	..	.. 1 M.B. Shed.
XI. Hyderabad.		
56. Nampally (Block 14) ..	..	.. 1 Hyderabad Shed.
57. Nampally. (Block 9/10)	..	.. 1 -do-
58. Nampally (Block 11/12)	..	.. 1 -do-
59. Nampally (Block 15/16)	..	.. 1 T.N. Hut.
60. Nampally (Block 117/18)	..	.. 1 -do-
61. Kachiguda ..	..	.. 7 Hyderabad Sheds
62. Kachiguda ..	..	.. 1 Pucca Godown.
63. Tandur ..	..	.. 1 T.N. Hut.
64. Pargi	..	.. 1 -do-
65. Ibrahimpatnam ..	..	.. 1 -do-
66. Morangapalli ..	..	.. 1 'C' Type Godown.
67. Bharur ..	..	.. 1 -do-
68. Vikarabad ..	..	.. 1 -do-

G.T.F. godowns already sold, leased out to Colleges, P.W.D. Agriculture Department etc. which are not likely to be available for Civil Supplies purposes are excluded from the list.

ALLOTMENT OF PLOTS IN TWIN CITIES

1055—

*422 (5284) *Q.* —*Shri S. Vemayya:* Will the hon. Minister fo Panchayat Raj be pleased to state :

(*a*) whether there are proposals with the Housing Board to acquire land in the twin Cities and allot it in plots in individuals ; an

(*b*) if so, the details of the same ?

A :—

(*a*) Yes, Sir.

(*b*) There is a proposal under consideration of the Andhra Pradesh Housing Board to sell the major portion of the 4,400 acres of land under acquisition at Kukatpally as building plots.

1056— PRIMARY HEALTH CENTRES

* 1756 Q.—*Shri P. Gunnayya:* Will the hon. Minister for Panchayati Raj be pleased to state

(*a*) blockwise-number of Primary Health Centres established in the State so far during 1965-66 ; and

(*b*) the total amount of expenditure incurred for the same ?

A:—

Name of the Bloek.	No. of Primary Health Centres established.
(1)	(2)
Srikakulam District.	
1. Veeraghattam	1
2. Tekkali	1
3. Kasibugga	1
4. Cheepurupalli.	1
5. Kothuru	1
Visakhapatnam District.	
6. Madugula.	1
7. Nellimarla	1
8. Srungavarapukota	1
9. K. Kotapadu	1
Krishna District.	
10. Vuyyuru	1
11. Kankipadu	1
Guntur District.	
12. Ponnur	1
13. Prathipadu.	1

(1)	(2)
Chittoor District.	
14. Satyavedu	1
15. Gangadharanellore	1
Anantapur District.	
16. Madakaira	1
17. Tadpatri	1
18. Dharmavaram	1
19. Gooty	1
Cuddapah District.	
20. Rajampet	1
21. Jammalamadugu.	1
Kurnool District.	
22. Koilkuntla	1
23. Pathikonda	1
Mahabubnagar District.	
24. Kodangal	1
25. Nagarkurnool	1
26. Jadcherla	1
27. Wanaparthy	1
28. Achampet	1
Warangal District.	
29. Narsampet	1
30. Jangaon	1
31. Chityal	1
Karimnagar District.	
32. Jagtial	1
Adilabad District.	
33. Sirpur	1
Hyderabad District.	
34. Pargi.	1
35. *Ibrahimpatnam.*	1
Khammam District.	
36. Bhadrachalam.	[illegible]
Medak District.	
37. Dubbak	
38. Gazwel	

(*b*) thet total amount of expenditure incurred for the same?

Rupees 4,53,536 (Rupees four lakhs fifty three thousand, five hundred and thirtysix only) was incurred in the above Primary Health Centres excluding the Primary Health Centres at Ponnur, Kodangal and Wanaparthy Blocks. The expenditure particulars in respect of the Primary Health Centres in these blocks will be placed on the Table of the House soon after receipt.

RECOMMENDATIONS OF THE STATE EVALUATION COMMITTEE

1057—

*2385 *Q :—Sarvasri A. Sarveswara Rao and V. Satyanarayana:* Will the hon. Minister for Panchayati Raj be pleased to state:

(*a*) what are the recommendations of the State Evaluation Committee on the working of District Panchayat Officers; and

(*b*) the recommendations accepted and implemented by the Government?

A.—

(*a*) and (*b*) The answer is placed on the Table of the House.

(Statement)

PAPER PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

(*Vide.* Answer to L.A.Q. No. 1057, *2385)

(*a*) and (*b*): The recommendations of the Evaluation Team of the State Evaluation Committee on the "Work Study of District Panchayat Officers", the decisions of the State Evaluation Committee thereon and the action taken by the Government are indicated below:

Sl. No.	Recommendation contained in the Evaluation Report	Decision taken by the State Evaluation Committee.	Action taken by the Government.
(1)	(2)	(3)	(4)
1.	Annual inspection of the work relating to Panchayat Administration should be arranged. The Inspecting Agency and the manner of inspections may be decided by Panchayati Raj Department in consultation with the Board of Revenue.	Accepted ..	Under consideration.
2.	The duty list furnished in Appendix III (copy enclosed) under the broad heads *viz.*, (*a*) Administrative (*b*) Inspection (*c*) Appellate and Statutory (*d*) Developmental and (*e*) Miscellaneous functions may be prescribed as the broad duty list of the District Panchayat Officers.	Do. ..	Do.

3.	The priority among the various functions of the District Panchayat Officers may be as indicated in Appendix IV (copy enclosed). This priority list is just a suggestive one and should be adhered to with discretion.	It was decided that there was no need to indicate specifically the priorities in the duty list.	In view of the decision of the State Evaluation Committee, no action was called for.
4.	The work load of a District Panchayat Officer should normally be fixed at 450-600 panchayats. Viewed against this, the assistance of an additional D.P.O. should be provided to the Districts of Chittoor, Kurnool, Nellore, Guntur, Krishna, East Godavari, Visakhapatnam and Srikakulam.	Accepted, for further examination by the Panchayati Raj Department.	Deferred in view of the emergency.
5.	The scale of pay of the D.P.Os., may be increased to alteast Rs. 375-800, the same as that of the Revenue Divisional Officer.	Decided that the proposals might be examined in details in consultation with the Finance Department. The Committee felt that these recommendations merit consideration. While examining the proposals to revise the scales of pay of the D.P.Os., and Divil. P.Os., the pay scales of the other District Officers. should also be kept in view.	Referred to the Pay Commission.
6.	The work load of a Divisional P.O. may be fixed at 200 Pachayats and his jurisdiction should be coterminous with taluk boundaries. Basing on this work load 19 additional Divissional. P.Os. may be appointed as indicated in para 8 (Copy enclosed).	Do. ..	Deferred in view of the emergency.

1	2
7.	The scale of pay of the Divisional P.O.s., may be increased to Rs. 250-500, the same as that of Tahsildar and B.D.O., and his post may be made Gazetted.
8.	The work load of Extension Officer may be fixed at 30-50 Panchayats. The actual number of Panchayats to be kept under the charge of each Extension Officer may be decided on the following considerations :— (i) size of the Panchayats ; (*ii*) Average Revenue Receipts excluding Adhoc grants ; and (*iii*) Topography of the jurisdiction. Each Extension Officer should have a group of Panchayats whose aggregate revenue receipts will not exceed Rs. 2 lakhs. Applying these considerations, it is considered that the existing 438 Extension Officers may be adequate and they may be redistrbitued following the above criteria.
9.	The duty list of the Extension Officer Panchayats classified under regulatory and developmental functions may be broadly as indicated in para 11 (copy enclosed).

3	4
Do.	.. Referred to the Pay Commission.
Accepted	Under consideration
Do.	Do.

10. It is not ncessary to divesit the Extension Officer (Pts.) of his regulatory functions. He may be authorised to correspond directly with the Divl. P.Os. D.P.O., in regard to the regulatory functions. A copy of his reference in these matters should be marked to the B.D.O., for such action as may be considered necessary.

11. The post of Superintendent in the office of the D.P.O., may be upgraded to that of the Divl. P.O. and designated as P.A. to D.P.O., to assist the D.P.O., in his office work.

12. The office of the Divl. P.O. may be provided with typist clerk so that on an uniform pattern each office of the Divl. P.O. might have 1 U.D. Clerk, one L.D. Clerk and 1 Typist-Clerk. Wherever this pattern does not exist steps should be taken to create the required posts to conform to the above scale in each office of the Divl. P.O.

13. The following functions may be delegated to the Divl. P.Os.

(*i*) Review of reports to audit objections ;

(*ii*) Approval of journeys performed by Executive authorities of Panchayats ;

(*iii*) Sanction of posts like sweepers etc., to Panchayats for a period of one year ;

Accepted ..	under Coniderations
Not accepted ..	.. In view of the decision of the State Evaluation Committee, no action was called for.
Accepted ..	.. Under consideration.
Accepted ..	.. Items (*i*) to (*v*) Implemented.

(1)	(2)	(3)	(4)
	(*iv*) Approval of journeys performed by the Presidents, members and staff of Panchayats ;		
	(*v*) Inspection of works in Panchayats under matching grants ;		
	(*vi*) Inspection of the work of Revision Officers ;		Items (*vi* and (*vii*)—Under consideration.
	(*vii*) Election authority in respect of casual elections to Panchayats.		
14.	The number of Samithi meetings to be attended by the D.P.Os., may be reduced from 5 to 2 a month. The Panchayati Raj Department in consultation with the Board of Revenue may examine whether a further reduction in the number of various meetings to be attended could be made with advantage.	Accepted ..	.. Number of meetings to be attended was alreday reduced from 5 to 3. The question of furth er reduoction is under consideration.
15.	It should be made obligatory on the part of the D.P.O., to visit each Block once in a quarter and review the work.	Accepted. It was also agreed that such visits should include night halts also.	Implemented.
16.	The Panchayati Raj Department in consultation with the Board of Revenue, may prescribe a standard questionnaire for the inspection of the offices of the Divl. P.Os., and E.Os. (Pts.)	Accepted ..	.. Recommendation relating to questionnaire for the inspection of the offices of the Divl. P.Os. has been implemented. The questionnaire for the inspection of offices of the E.Os. (Pts.) is under consideration.

17. The Panchayati Raj Department may issue necessary instructions to the D.P.Os., to have a list of items which they should inspect while visiting Blocks and Panchayats and also to see that the predecessors have the inspection notes for the follow up action by the successors.

18. The objectives of the inspection should be as follows :—

(*a*) Inspections should focus attention on the end-result and not merely on office routine. The inspection questionnaire should keep this object in view. It should specifically state the aspects of inspection in detail. The professional aspect of work must be carefully gone through ;

(*b*) The nature and scope of inspection should be intimated in advance to the subordinate office ;

(*c*) Periodicity of inspection should be clearly planned. There should be atleast one annual inspection for each institution which should be comprehensive and thorough ;

(*d*) There should be a clear follow up of inspections. Even the questionnaire needs periodical review based on the results of inspection ;

(*e*) The inspection should bring out whether the benefits intended have actually accrued and reached the people.

Accepted ..	.. Under consideration.
Accepted ..	.. Under consideration.

(1)	(2)
19.	The number of periodicals to be despatched by each officer may be as indicated in Appendix VII (copy enclosed).
20.	A Departmental Manual may be inssued by the Panchayati Raj Department in consultation with the Board of Revenue.
21.	It is suggested that the Audit Report of the Examines of E.F. Accounts should be in Telugu as most of the Sarpanchas of Panchayats are not conversant with English and much of the delay in replying to the Audit objections is due to language difficulties. Consequent on this recommendation it has to be suggested that adequate number of posts of Telugu Typists and Telugu Typewriters should be sanctioned to the Offices of the Examiner of L.F. Accounts and Assistant Examiner of L.F. Accounts.

(3)	(4)
Accepted. ..	.. Under consideration.
Accepted. ..	.. Under condsideration.
Accepted ..	.. Recommendaton regarding sending Audit reports in Telugu language was accepted and implemented as an experimental measure in krishna and-Mahabubnagar Districts. It is not possible to appoint Telugu Typists in veiw of non-availa bility of Telugu Typewriters.

ENCLOSURES

APPENDIX III. (Vice Recommendation No. 2)

COMPREHENSIVE DUTY LIST OF THE DISTRICT PANCHAYAT OFFICER

(1) Administrative Duties:

(1) Establishment matters.

(2) Review of Progress reports of the Divisional Panchayat Officers and Extension Officers.

(3) Review of the collection work of the Divisional Panchayat Officers.

(4) Enquiries into allegation of Subordinate Officers.

(5) Preparation of Annual Administration Reports of Class I and Class II Panchayats.

6) Reviaw of Audit replies.

(7) Approval of Tour Programmes of Divisional Panchayat Officers.

(8) Submission of fortnightly diaries to Collectors.

(9) Review of Inspection work of Divisional Panchayat Officers and Extension Officers.

II. *Inspection Duties :—*

(1) Inspection of Gram Panchayats.

(2) Inspection of amenities provided by the Panchayats.

(3) Inspection of Panchayat works executed with matching grants.

(4) Inspection of the work of revision Officers.

(5) Inspection of Techinical aspects of the Panchayat Samithis.

(6) Inspection of the Officers of the Divisional Panchayat Officers and Extension Officers.

III. *Appellate and Statutory Duties : —*

(1) Enquiry into the mal-administration in the town and city Municipalities entrusted by the Collector.

(2) Enquiry into the complaints against the administration of Panchayats.

(3) Conduct of elections both regular and casual.

(4) Division of Assets and liabilities between Panchayats.

(5) Delimitation of wards.

110—10

(6) Authorising a member of a Panchayat to discharge the functions of the President in the absence of the Vice-President.

(7) Prohibiting the executive authority of a Panchayat from drawing money of the Panchayat for a specified period for specified reasons.

(8) Appeals in regard to refusal or cancellation of licenses.

(9) Enquiries into allegations against Presidents, Vice-Presidents and members.

(10) Sanction of Panchayat staff except the posts of Executiv Officers and Sanitary Inspectors.

(11) Arranging for levy and collection of all mandatory taxes in Panchayats.

(12) Sanction of law charges upto Rs. 100 for the suits.

(13) Court duty for execution petitions and election disputes.

(14) Supersession of Panchayats and appointment of Special Officers.

(15) Adjudication of disputes, trade proposals, classification of markets, payment of contributions etc.

IV. *Developmental Duties :* —

(1) Attending meetings of Zilla Parishad and Panchayat Samithis.

(2) General guidance to Panchayats.

(3) Supervision of the work relating to Defence Labour Banks and Village Volunteer Forces.

(4) Sanction of Panchayat works.

(5) Encourage Agriculture production Programmes of the Panchayat.

(6) Auditing the Accounts of the District Panchayat Presidents Association.

(7) National Savings Scheme.

(8) Payment of teaching grants to Elementary Schools.

(9) Levy of Agricultural Tax.

(10) Attending District Co-ordination Committee Meetings.

V. *Miscellaneous Duties* :—

(1) Arranging declaration of local areas as Panchayats.

(2) Review of Budgets of class II Panchayats.

(3) Quinquennial Revision of House tax.

(4) Supervision of implementation of Building Rules.

(5) Classification of encroachments in Panchayats.

(6) Apportionment of Professional tax.

(7) Maintenance of Statistical data relating to Panchayats.

(8) Supervision of the implementation of the food Audlteration Act.

(9) Regulation of the use of porombokes.

APPENDIX IV.

(*Vide*—Recommendation No. 3)

ORDER OF PRIORITIES OF THE DUTIES OF THE DISTRICT PANCHAYAT OFFICERS.

1. Attending meetings of Zilla Parishad and Panchayat Samithis.

2. Inspection of technical aspects of Panchayat Samithis.

3. Inspection of the offices of the Divisional Panchayat Officers and Extension Officers.

4. Inspection of Gram Panchayats.

5. To induce and help Panchayats in embarking upon food production programmes with special emphasis on compost manufacture, tree planting and distribution of improved seeds.

6. Verification of the proper regulation of the use of porambokes vested in the Gram Panchayat.

7. Verification whether the provisions of food Adulteration Act are being implemented properly.

8. Supervision of the implementation of the building rules wherever they are in force.

9. Enquiry into the complaints against the Administration of Panchayats.

10. Conduct of elections both regular and casual.

11. Enquiries into the allegations against the subordinate Officers.

12. Enquiries into the allegations against Presidents, Vice-Presidents and members.

13. Supervision of the working of Defence Labour Banks and Village Volunteer Force.

14. Arranging for the classification of all encroachments in Panchayats and their disposal.

15. Verification of proper functioning of Panchayats in the matter of provisions of amenities.

16. Inspection of works in progress under matching grants.

17. Court attendance for filling execution petitions and giving evidence in election disputes.

18. Inspection of the work of the Revision Officers.

19. Collection of loans and savings under the National Savings Scheme.

20. Supersession of Panchayats and appointment of Special Officers.

(*Vide*—Recommendation No. 6).

WORK LOAD OF DIVISIONSAL PANCHAYAT OFFICERS

8. Considering the work load of the Divisional Panchayat Officer, it will be seen from Appendix IV that it is districtbuted unevenly between the various Divisional Panchayat Officers. While the Divisional Panchayat Officer, Hyderabad has only 90 Panchayats· the Divisional Panchayat Officer, Parvathipuram has 663 Panchayats, After a eareful examination of the issues involved, the Evaluation Team considers that normally, no Divisional Panchayat Officer should have more than 200 Panchayats under his charge. It is however necessary to enable that the jurisdiction of the Divisional Panchayat Officer should be coterminus with the taluk boundaries and in any case there should be one Divisional Panchaauat Officer for each division. On the basis suggested above an additional number of 19 Divisional Panchayat Officers should be appointed and they may be distributed as follows. The territorial jurisdiction of the additional Divisiona Panchayat Officers may be decided by the Panchayati Raj Department in consultation with the District Collectors and Zilla Parishads

who while taking a decision in the matter might keep in view factors like terrain, communication facilities and contiguity.

District		Number	Divisions.
Anantapur	..	2	Anantapur and Penugonda.
Chittoor	..	3	Chandragiri, Madanapalli and Chittoor.
Nellore	..	1	Kandukur.
Guntur	..	2	Guntur and Narasaraopet.
Krishna	..	1	Nuzvid.
West Godavari	..	1	Kovvur.
East Godavari	..	2	Rajahmundry and Peddapuram.
Visakhapatnam	..	1	Vizianagaram.
Srikakulam	..	4	Srikakulam, Tekkali and Parvatipuram (2)
Khammam	..	1	
Nizamabad	..	1	
Total	..	19	

(*Vide* Recommendation NO. 9) (*i*)

11. Alongside the restriction of the jurisdiction of the Extension Office s to enable them to function more efficiently, it is necessary to spell out their functions also broadly so that their activities might be supervised more meaningfully. The functions of the Extension Officer fall under the broad categories, namely—regulatory and developmentas The functions falling under these two categories are summed up below. In fact, this should serve as their broad duty list and should enable the supervising Officers to judge how effectively and efficiently they have been discharging their duties.

(A) *Regulatory Functions :*

(*i*) Inspection of Panchayats.

(*ii*) Audit work.

(*iii*) Supervision of the work of Revision Officers.

(*iv*) Conduct of casual elections to Panchayats.

(*v*) Enquiries into allegations against the administration of Panchayats.

(*vi*) Enquiries into allegations against executive Officers of Panchayats as well as elected representatives ;

(*vii*) Work relating to the constitution of Panchayats.

(B) *Developmental Functions :*

(*i*) Ensure that the meetings of Panchayats and Gram Sabhas are convened as required under rules ;

(*ii*) Ensure that the Panchayats constitute functional Committees as required under the Act and that they are convened regularly.

(*iii*) Attend meetings of Gram Sabhas, Panchayats and their functional committees and esnure that the Block staff also attend them.

(*iv*) Check-measure works costing below Rs. 250

(*v*) Ensure that the following Acts and rules framed thereunder are extended to the Panchayats and that they are implemented properly.

(*a*) Building rules and the relevant sections of the District Municipalities Act.

(*b*) Town Nuisance Act.

(*c*) Prevention of Food Adulctration Act.

(*d*) Places of Public Resort and Entertainment Act.

(*vi*) Ensure that the Panchayats declare residential and non-residential areas and wherever necessary industrial areas ;

(*vii*) Supervise works ;

(*viii*) Assist Presidents of Panchayats in respect of collection work ;

(*ix*) Guide the Presidents of Panchayats in respect of preparation of Budgets, Administration Reports etc ;

(*x*) Assist the Presidents of Panchayats in repect of maintenance of accounts, files etc ;

(*xi*) Undertake intensive outdoor visits to verify how far the felt needs have been provided and offer suggestions ;

(*xii*) Verify how far the Panchayats have augmented their resources and suggest ways and means of doing it ;

(*xiii*) Encourage Panchayats to apply for grants, loans etc ;

(*xiv*) Ensure that all the amounts due to the Panchaats are credited to their accounts properly.

APPENDIX VII

(Vide Recommendation No. 19)

List of Periodicals to be Maintained by the Executive Officers of Panchayats.

S. No. (1)	Name of the periodical (2)	To whom due (3)	Due date (4)
		Incoming—Nil.	
		Outgoing	
		(Fortnightly)	
1.	Diary of the Executive Officer of Panchayats ..	Divisional Panycat Officer.	20th and 5th of succeeding Fortnight.
		Monthly.	
1.	Monthly statement of D.C.B. of notified Panchayats	Divisional Panchayat Officer	10th of the succeeding Month.
2.	Concurrent Audit-Prompt sending of paid vouchers to the District Inspector of Local Fund Accounts.	Divisional Panchayat Officer	Do.
		Quarterly.	
1.	Constitution of Functional Committees in not ified Panchayats.	Divisional Panchayat Officer	10th of the month succeeding quarter.
	Encroachment—Progress of removal of encroachments (Notified Panchayats).	Do.	Do.

(1)	(2	(3)	(4)
		Half yearly—Nil.	
		(Annual)	
1.	Taxes-Fixation of demand in notified Panchayats-certificate from the Executive Officers of Panchayats.	Divisional Panchayat Officer	20th of June.
2.	Immovable properties possessed by the Executive Officers.	District Panchayat Officer	10th of January.
3.	Budget of Notified Panchayats ..	.. Panchayat Samithi	1st December.
4.	Administration reports of notified Panchayats ..	Do.	1st May.

List of Periodicals to be Maintained by the Division Officers.

S. No. (1)	Name of the periodicals (2)	To whom due (3)	Due date (4)
		Incoming—Nil.	
		Outgoing	
		Fortnightly.	
1.	Diary of Revision Officer	.. Divisional Panchayat Officer/ District Panchayat Officer.	20th and 5th of succeeding fortnight.

Monthly

2. Progress report on the General revision of House Taxes.	District Panchayat Officer	5th of succeeding month.	

Quarterly ..
Halfyearly Nil.
Annual

List of Periodicals to be Maintained by the Extension Officer (Panchayats)

S. No. (1)	Name of the periodical (2)	From whom due (3)	Due date 4)

Incoming.

(Fortnightly—Nil.)

Monthly.

1.	Monthly statements of D. C. B. of non-notified Panchayats.	Presidents of notified Panchayats	10th of succeeding month.

Quarterly Nil.
Half-yearly

(1)	(2)
1.	Budget of Non-notified Panchayats .. .
2.	Administration reports of Non-Notified Panchayats
1.	Dairy of the Extension Officer (Panchayats.) ..
1.	Advance Tour Programme of Extension Officer (Pts.)
2.	Progress report of Inspection of Non-notified Panchayats.
3.	Monthly progress report of audit replies sent and audit objections attended to by Non-Notified Panchayats.
4.	Monthly D. C. B. Statements of non-notified Panchayats.
5.	Particulars showing the number of days toured, Night halts etc., made by the Extension Officer (Panchayats.)

(3)	(4)
Annual.	
. Presidents of Non-notified Panchayats.	1st December.
Do.	1st May.
Outgoing.	
Fortnightly.	
. Divisional Panchayat Officer and Block Development Officer.	20th and 5th of succeeding Fortnight.
Monthly.	
Do.	25th of every month.
Divisional Panchayat Officer	5th of succeeding month.
Divisional Panchayat Officer	10th of succeeding month.
Divisional Panchayat Officer and Revenue Divisional Officer.	10th of succeeding month.
District Panchayat Officer and Divisional Panchayat Officer.	5th of succeeding month.

		Bi-monthly.	
1.	Official Language return Introduction of Telugu as medium of correspondence progress report.	Divisional Panchayat Officer	3rd of every month.
		(Quarterly.)	
1.	Quarterly D. C. B. Statement of Non-notified Panchayats.	District Panchayat Officer	10th of the month succeeding the quarter.
2.	Work turned out by the Extension Officer (Pts.)	.. Divisional Panchayat Officer	Do.
3.	Note on the working of Panchayats ..	.. Block Development Officer for review by the Panchayat Samithi.	Do.
4.	Constitution of Functional Committees. Non-notified Panchayats.	Divisional Panchayat Officer.	Do.
		Half-yearly	
1.	Business return of Office correspondence of the Extension Officer (Pts.)	Divisional Panchayat Officer	10th July and 10th January of the month succeeding the half year.
		Annual	
1.	Taxes-Fixation of demand in Non-notified Panchayats certificate from the Extension Officer (Panchayats.)	Divisional Panchayat Officer	20th of June.
2.	Budget Estimates of Non-notified Panchayats	.. Block Development Officer	.. 1st December.
3.	Administration reports of Non-Notified Panchayats	Do.	1st May.

List of Periodicals to be Maintained in the Office of the Divisional Panchayat Officer

Incoming.

S. No.	Name of the periodical	From whom due	Due date
(1)	(2)	(3)	(4
		Fortnightly	
1.	Diary of the Executive Officer ..	.. Executive Officers of Panchayats	20th and 5th of succeeding fortnight.
2.	Diary of the Extension Officer (Panchayats)	.. Extension Officer (Panchayats)	Do.
3.	Diary of the Revision Officer ..	.. Revision Officer	Do.
		Monthly	
1.	Advance tour programme of the Extension Officer (Pts.)	Extension Officer (Panchayats)	25th of every month.
2.	Monthly statements of D. C. B. of Notified Panchayats.	Executive Officers of Panchayats.	10th of succeeding month.
3.	Concurrent Audit-Prompt sending of Paid vouchers to the District Inspector of Local Fund Accounts.	Do.	Do.

4. Monthly Progress report of Inspection of Non-notified Panchayats by the Extension Officer (Panchayats.)

5. No. of days toured, Night halts made etc.

6. Monthly progress report of audit replies sent an audit objections attended to by Non-notified Panchayats.

7. Monthly D. C. B. statements of Non-notified Panchayats.

1. Official Language return Introduction of Telugu as medium of correspondence progress reports.

1. Constitution of Functional Committees—Non-notified Panchayats.

2. Constitution of functional committees in Notified Panchayats.

3. Encroachments-Progress of removal of encroachments (Notified Panchayatas.)

4. Work turned out by the Extension Officer (Pts.)

Extension Officer (Panchayats).	5th of succeeding month.
Do.	Do.
Do.	10th of succeeding month.
Do.	Do.
By-Monthly	
Extension Officer (Panchayats)	3rd of every month.
Quarterly	
Extension Officer (Panchayats.)	10th of the month the succeeding quarter.
Executive Officers of Panchayats.	Do.
Do.	Do.
Extension Officer (Panchayats).	Do.

(1)	(2)	(3)	(4)
		Half yearly.	
1.	Business return of the Office correspondence by Extension Officer (Panchayats.)	Extension Officer (Panchayats)	10th July and 10th January.
		Yearly	
1.	Taxes-Fixation of demand in notified Panchayats-certificate from the Executive Officers of Panchayats.	Executive Officers (Panchayats)	20th of June.
2.	Taxes-Fixation of demand in Non-notified Panchayats—certificate from the Extension Officers (Panchayats.)	Extension Officers (Panchayats.)	Do.

Outgoing

S. No.	Name of the periodicals	To whom due	Due date
(1)	(2)	(3)	(4)
		Fortnightly	
1.	Diary of the Divisional Panchayat Officer	.. District Panchayat Officer	20th and 5th of succeeding fortnight.

1. Advance Tour Programme of the Divisional Panchayat Officer.

2. Election-Casual election monthly progress .

3. Progress of Inspection of notified and Non-notified Panchayats by the Divisional Panchayat Officer.

4. Review on the number of Non-notified Panchayats inspected by the Extension Officers (Panchayats.)

5. Review on the D. C. B. Statements of notified Panchayats.

6. Monthly D. C. B. Statements of Non-notified Panchayats.

7. Monthly expenditure statement of the Office of the Divisional P. O. and its subordinate offices.

   (*a*) 19-G. A. Etc., OV. other Estt. etc. ..
   (*b*) Q. Elections to Pts. etc.
   (*c*) 19-G. A. Secretariat and attached offices J. C. S III-grant-in-aid to Panchayat Samithis.

   (*d*) 19-G. A. B. W. Schemes included in third Five Year Plan W. I. other Estt. in C.P.R.

Monthly

District Panchayat Officer	25th of every month.
Do.	5th of succeeding month.
Do.	Do.
Do.	15th of succeeding month.
Do.	10th of succeeding month.
Revenue Divisional Officer	15th of succeeding month.
District Panchayat Officer	5th of succeeding month.

(1)	(2)

8. Review on audit replies sent in Non-notified Panchayats.

9. Particulars of number of days toured and night halts etc., made by the Divisional Panchayat Officer.

1. Official Language return-Introduction of Telugu as medium of correspondence progress reports.

1. Review on constitution of functional committees in notified and Non-notified Panchayats.

2. Review on work turned out by the Extension Officer (Panchayats.)

3. Quarterly verification of stationery of the office of Divisional Panchayat Officer.

4. Review of encroachments in Notified Panchayats ..

(3)	(4)
Monthly	
District Panchayat Officer	15th of succeeding month.
Do.	5th of succeeding month.
By.-Monthly	
District Panchayat Officer	5th of every succeeding month.
Quarterly	
District Panchayat Officer	15th of succeeding month.
Do.	Do.
Do.	Do.
Do.	Do.

110—12

1. Outstanding pending cases disposed of .. .

2. Half-yearly Business return of the office of the Divl. P. O.

3. Suits and Execution Petitions of Notified Panchayats.

4. Surchargeable items pending recovery .. ..

5. Review on the D. C. B. Statements of Notified Panchayats.

1. Confidential reports of Executive Officers ..

2. Confidential reports of Extension officer (Panchayats.)

3. Permanent advance acknowledgement .. ..

4. Confidential reports of Ministerial staff of the office of the Divisional Panchayat Officer.

Half-yearly.

. District Panchayat Officer	15th of succeeding Half year.
Do.	15th July and 15th January.
Do.	15th of Succeeding half year.
Do.	Do.
Do.	20th October and 20th April.

Annual

. Do.	15th January.
District Panchayat Officer through Block Development Officer.	10th January.
Accountant General	Do.
District Panchayat Officer	Do.

List of Periodicals to be Maintained by the District Panchayat Officer

Incoming

S. No.	Name of the periodical	From whom due	Due date
1	2	3	4
	Fortnightly		
1.	Diary of the Divisional Panchayat Officer ..	Divisional Panchayat Officer	20th and 5th of succeeding fortnight.
5.	Diary of the Revision Officer	Revision Officer	Do.
	Monthly		
1.	Tour programme of the Divisional Panchayat Officer.	Divisional Panchayat Officer	25th of every month.
2.	Progress report of General Revision of house taxes from Revision Officers.	Revision Officers	5th of every month.
3.	Review on the number of non-notified Panchayats inspected by E. O. (Pts.)	Divisional Panchayat Officer	15th of succeeding month.
4.	Progress of inspection of notified and non-notified Panchayats by the Divl. Pt. Officer.	Do.	5th of succeeding month.

5.	Review of audit replies sent and audit objections attended by the non-notified Panchayats.	Do.	15th of succeeding month.
6.	Monthly progress of D. C. B. of non-notified Panchayats.	Revenue Divisional Officer	Do.
.	Election-Casual Elections monthly Progress ..	Divisional Panchayat Officer	5th of succeeding month.
8.	Monthly expenditure statement of the office of the Divl. P. O. and its subordinate offices. (A) 19-G. A. Etc., O. V. others Estt. etc. .. (B) Q. Elections to Pts. etc. (C) 19-G. A. Secretariat and attached offices J. C. S. III grant in aid to P. S. (D) 19-G. A. B. W. Schemes include in third five year plan W. I. other Estt. in C. P. R.	Do.	Do.
9.	Particulars showing the No. of days toured Night halts etc. made by the Extension Officer (Panchayats).	Extension Officer (Panchayats)	Do.
10.	Particulars showing the number of days toured, night halts etc., made by the Divisional Panchayat Officers.	Divisional Panchayat Officers	Do.
11.	Review of the D.C.B. of the notified panchayats by the Divisional Panchayat Officer.	Divisional Panchayat Officers	10th of succeeding month.

(1)	(2)
	1. Official language return Introduction of Telugu as medium of correspondence progress report.
	1. Quarterly D.C.B. statements of non-notified Panchayats.
	2. Review of the work turned out by the Extension Officer (Panchayats.)
	3. Quarterly verification of stationery, Dvl. P. Os. office.
	4. Review on encroachments removed in Notified Panchayats.
	5. Review on constitution of functional committees notified and non-notified Panchayats.
	1. Outstanding pension cases disposed of

	(3)	(4)
	By-Monthly.	
	Do.	5th of every succeeding By-monthly.
	Quarterly	
	Extension Officer	10th of the month succeeding the quarter.
	Divisional Panchayat Officer	15th of the month succeeding quarter.
	Do.	Do.
	Do.	Do.
in	Do.	Do.
	Half Yearly	
..	Do.	15th of the month succeeding the Half-year.

2. Half yearly business return of the office of the Divl. P. O.

3. Suits and execution petition in notified Panchayats.

4. Surchargeable items pending recovery .. .

5. Review on the D.C.B. Statement of notified Panchayats.

1. Confidential reports of Executive Officer (Pts.) ..

2. Confidential reports of Extension Officer (Pts.) ...

3. Confidential reports of Ministerial staff working in the office of the Divisional Panchayat Officers.

4. Immovable property possessed by the Executive Officer (Panchayats).

5. Diary of the D. P. O. .. .. ..

	Divisional Panchayat Office	15th July and 15th January.
.	Do.	Do.
.	Do.	Do.
	Do.	20th of October and 20th April.
Annual		
.	Do.	15th January.
.	Block Development Officer	10th January.
	Divisional Panchayat Officer	Do.
	Executive Officer (Panchayats)	Do.
Outgoing *Fortnightly.*		
.	Collector Zilla Parishad	20th and 5th of succeeding fortnight.

1	2	3	4
		Monthly	
1.	Advance tour programme	Collector	25th of every month.
2.	Monthly expenditure statement of the office of the D. P. O. and its subordinate Offices.		
	(*a*) 19-G. A. etc., O. V. other Estt. etc.		
	(*b*) 19-G. A. etc., Q. Elections to Pts. etc.	Board of Revenue.	10th of every month.
	(*c*) 19-G. A. Secretariat and attached offices J. C. S. III Grant-in-aid to P. S.		
	(*d*) 19-G. A. B. W. Schemes include in third five year plan W. I. other Estt. in C. P. R.		
3.	Progress of enquiry pending on Executive Officer (Pts.) Extension Officer (Pts.) and Divisional Panchayat Officers received from Government.	Government.	Do.
4.	Disciplinary cases pending against Executive Officers (Pts.) Extension Officers (Pts.) and Divisional Panchayat Officers.	Do.	Do.
5.	Tour notes of the District Panchayat Officer ..	Secretary, Zilla Parishad	Do.
6.	Attendance of meetings of P. S., and its Standing Committee.	Do.	Do.

7. Inspection of Samithi on Technical aspect

8. Elections—Casual elections Progress report

9. Progress report on General revision of house taxes

10. Review of Inspection of notified and non-notified panchayats by Divl. P. O.

11. Review of No. of days toured and night halts etc., made by the Extension Officers (Panchayats.)

12. Review of No. of days toured and night halts etc., made by Divl. P. Os.

13. Progress of enquiries conducted on Maladministration references received from Government.

14. Anti-corruption cases progress and disposal monthly report.

1. Official Language return Introduction of Telugu as medium of correspondence progress report.

1. Review of work turned out by the Divl. P. O.

..	Do.	Do.
..	Government	Do.
..	Do.	Do.
	Review of the D. P. O.	15th of every month.
	Do.	Do.
	Review of the D. P. O.	15th of every month.
	Government.	Do.
	Do.	Do.
	By-monthly	
	Collector	10th of alternate month.
Quarterly		
.	Review by D. P. O.	15th of the month succeeding the quarter.

1	2
2.	Quarterly verification of stationery .. .
3.	Quarterly D. C. B. of notified panchayats and non-notified panchayats.
4.	Comprehensive note on the working of panchayats .
5.	Return showing the particulars of vacancies reported and appointments made.
6.	Review of the quarterly D. C. B. of notified Panchayats.
1.	Outstanding pension cases disposed of .. .
2.	Half-yearly business return of the office of the D. P. O.
3.	Review of Half-yearly business return of the office of the Divisional Panchayat Officer.
4.	Progress Report on the work of the Special Officer of the superseded and dissolved Panchayats.

3	4
. Government	10th of the month succeeding the quarter.
Government	20th of the month succeeding quarter.
. Secretary, Zilla Parishad	10th of the month succeeding the quarter.
Regional Employment Officer	15th of the month succeeding the quarter.
Review of the D. P. O.	20th of the month succeeding the quarter.
Half Yearly	
. Government	15th July and 15th January.
Do.	Do.
Review of the D. P. O.	20th July and 20th January.
Government	10th July and 10th January.

110—13

1. Permanent advance acknowledgement .. .

2. Return of immovable property of the D. P. O. ..

3. Public Service representation of Minorities communities.

4. Confidential reports of Executive Officers (Pts). and Extension Officers (Pts.)

5. Confidential reports of the Divl. P. Os. ..

6. Number statement of budget estimate of the office of the D. P. O. and its subordinate offices.

7. Revised Budget and Budget Estimate of the office of the D. P. O, and its subordinate Offices.

8. Surrender and additional appropriation of expenditure of the office of the D. P. O. and subordinate.

Annual

. Accountant General	15th April.
Government	15th January.
Government	15th January.
Collector	20th January.
Government through Collector	15th Jauaury.
Board of Revenue.	15th July.
Do.	1st September.
Do.	15th January.

DEEP WATER FISHING AT KANIGIRI RESERVOIR.

1058—

*1940 Q.—*Shri S. Vemayya* :—Will the hon. Minister for Co-operation be pleased to state :

(*a*) whether there are proposals with the Government to supply Tall Tents and Mechanised boats for deep-water fishing at Kanigiri Reservoir in Nellore district now ; and

(*b*) if not, the reasons therefor ?

A :—

(*a*) The proposal is under examination.

(*b*) Does not arise.

RESOLUTION BY THE HINDU MAZDOOR SANGH, SEETHANAGARAM.

1059—

*390 (5074) Q.—*Shri Vavilala Gopalakrishnayya* :—Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state :

(*a*) whether a copy of the resolution, dated 12-2-1965 passed at the General Body Meeting of the Hindu Mazdoor Sangh, Seethanagaram workshop was received, and

(*b*) if so, what were the contents and action taken thereon so far by the Government ?

A :—(*a*) Yes, Sir.

(*b*) The contents of the resolution and the action taken thereon are placed on the Table of the House.

PAPERS PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE *VIDE* ANSWER TO L.A.Q. No. 1059 (*5074).

Sl. No.	*Issue.*	*Present Stage.*
1.	By arbitrarlly cancelling the holidays on the New Year Day the General Superintendent drove the workers to strike work.	There is no question of arbitrary cancellation of Holiday on the New Year's day by the General Superintendent. There was some genuine doubt as to the authority, for grant of holidays since the list of holiday issued through G.O. Ms. No. 2294, P.W.D., dated 21-6-1949. which was being followed by P.W.D. Workshops did not contain 1st January as a Holiday.
2.	General Superintendent refused to implement G. O. Ms. No. 2654, P.W.D., dated 18-12-1964 about the absence of workers during the September Strike.	The G. O. has been implemented.

(1)	(2)	(3)
3.	Since 3 months, doors and windows of the workshop were completely closed explosing workers to foul air, etc.	This is not correct. All windows and doors of the Workshops are kept open during working hours to allow a free circulation of air and ventilation.
4.	Interview of the Office bearers of the Union refused.	This is not correct. Interviews are granted by the General Superintendent to the Office bearers of Unions whenever he is approached.
5.	Wages were cut for the day when the office bearers met the Regional Assistant Commissioner of Labour at Guntur and similarly when the Joint Secretary met the Labour Officers, at Mangalagiri.	It is not indicated as to the days for which wages were cut, when the Office bearers met the Labour Department Officials in response to the notices issued by them. Such of the Office-bearers who met the Labour Department Officials in connection with conciliation of disputes are treated as on duty, provided they inform the General Superintendent before hand. Wages are cut in cases where the Office-bearers absent themselves without prior permission.
6.	Increments to workers on camp are delayed by 4 or 5 months.	It is true that in a few cases delay occurs in the matter of grant of increments to workers who are sent to out-station (*i.e.*) Projects works, etc. on long camps. Instructions have, however been issued to the Superintendents of the Workshops to arrange to obtain necessary certificate of attendance from the Officers in-charge of works and to grant increments with utmost expedition.
7.	Latrines are never cleaned. No lights are provided, Dining hall never swept or washed. Water tank is never cleaned. Condition of canteen is horrible.	This is not correct. Latrines are cleaned regularly twice a day by scavenger appointed for the purpose. There are adequate number of lights at present. Additional lighting would be provided wherever considered necessary. Dining hall is swept daily and water tank is cleaned periodically. Canteen is maintained in a strictly hygenic condition.

(1)	(2)	(3)
8.	About 50 workers are used as Domestic servants.	This is not correct. Workers are not employed as domestic servants and the allegation is far from truth.

Demands pending for a long time.

1.	Indifferent sections where the operators are not on service helpers are substituted but helpers are not promoted as operators.	Where clear vacancies arise helpers are promoted as operators. Temporary vacancies of operators are not being filled in.
2.	The N.M.R. Workers were not permitted to avail Gandhi Jayanthi and Deepavali and their wages for these days were cut.	Nominal Mustar Roll workers were not eligible for paid holidays as there were no Government orders to this effect. During 1965 they have however been granted paid holidays in pursuance of the G.O. Ms. No. 2370. P.W.D., dated 28-9-1965 and G.O. Ms. No. 2546, P.W.D., dated 19-10-1965.
3.	Workshops N.M.R. workers were illegally retrenched for a period of 7 days during July, 1964.	Services of certain N.M.R. Workkers were terminated for a period of 7 days during July, 1964 for want of work. None of them had put in a continuous service for one year or 240 working days, hence the question of retrenchment does no arise.
4.	Amounts accumulated under the Provident Fund Scheme upto 1964 may be made known to workers. Policy of Employees State Insurance be implemented at once with an E.S.I. Hospital at Tadepalli.	Employees' contributions under the E.P.F. Scheme upto December 1964 were notified to the workers during January 1965 and a complete list of the same was made available with the Labour Welfare Officer to facilitate the workers to refer to it. The E.S.I. Act and Scheme are being implemented in respect of the Workshops workers with effect from 8-10-1955 and the workers are attached to the E.S.I. Hospital, Governorpeta, Vijayawada for the purpose of the benifits.

Additional Information.

(1)	(2)	(3)
		Employer's contributions, etc. in respect of the previous years have since been paid to the Employees Provident Fund Organisation and the question of issue of account slips is engaging the attention of the Regional Provident Fund Commissioner. As regards the location of the E.S.I. Hospital at Tadepalle, it is for the E.S.I. Organisation to examine its feasibility.
5.	Employees' State Insurance and Employees' Provident Fund relief may be extended to the workers on camp. Necessary recoveries were made from the wages of the workers on camp. But the list and the amount were not forwarded to the Head-quarters, thus denying the workers on duty at Musi and Nagarjunasagar etc., the benefits of the Scheme.	Generally the recoveries made from the wages of the Workshop workers deputed to works are communicated by the Officers concerned to the General Superintendent promptly and no difficulty is experienced in the matter of enjoyment of benefits by the workers. There may be one or two cases in which the recoveries are not communicated quickly. Suitable arrangements have since been made for prompt communication of the deduction effected towards E.S.I. and E.P.F. in order that the amounts may be remitted to the respective organisations.
6.	The Gang Mustar Roll workers are to be paid arrears the list of names is attached.	The names of G.M.R. workers to whom arrears are due have not been specified for appropriate action.
7.	All the N.M.Rs. who did work for 240 days during a single year should be treated as G.M.R. and rules of leave be accordingly applied.	There are no workers on N.M.R. at present, at the P.W.D. Workshops, Sithanagaram. Annual leave with wages under the Factories Act, will be given to all those workers who have worked for 240 days during a calender year and are eligible to it.
8.	Inferior cloth for uniform was selected last year.	The uniform cloth used in 1964 appears to be not of good quality. Better cloth has been purchased in 1965 and uniforms for workers have been made out of it and they are satisfied with them.

(1)	(2)	(3)
9.	It is notified 50 G.M.R. workers are not entitled to leave for the new year. Factory laws must be implemented in this case.	Instructions have since been issued to grant annual leave with wages as per the Factories Act to all eligible workers.
10.	A permanent Ambulance Van with 2 drivers on shift duty be stationed in the workshop compound during the working hours.	In case of accidents the injured persons are removed to Hospital in one of the Departmental vehicles available.
11.	2 days leave were cut from the leave account of Sri Jwala Singh, and Sri Laxmiah and Sri Kutumba Rao who had to attend the District Court, Guntur on 18th and 21st January 1965.	Leave for 2 days (*i.e.*) 18th and 21st January 1965 was sanctioned to Sri K. Jwala Singh and Sri P. Laxmaiah and leave for three days (*i.e.*) 18th and 19th and 21st January was sanctioned to Sri B. Kutumba Rao to attend the Court at Guntur. All the three workers applied for leave and it was granted to them. They have been paid their salary including the leave period.

Renovation of temple at Bhairavakonda.

1060—

*5 (1941) Q.—*Shri P. Venkata Reddy*:—Will the hon. Minister for Law and Prisons be pleased to state:

whether the Government propose to renovate the temple at Bhairavakonda in Kanigiri taluk, Nellore district which is in a dilapidated condition and provide road facilities for the pilgrims to go to the same?

A:—There is no proposal to renovate the temple. There is a regular bus service running from Singarayakonda to Barsiguntapeta *via* Kothapalli and the temple is located at a distance of 2 miles and 7 furlongs from Kothapalle and it is connected with an earthern road. An estimate for Rs. 10,000 was prepared by the Panchayat Samithi, Veligandla for metalling the earthern road and the Secretary, Zilla Parishad, Nellore has stated that the work is being undertaken for execution under 20 n.p. grant on 10% centribution basis during 1965-66.

Mogili temple in Bangarupalem sub-taluk.

1061—

*24 (4267) Q.—*Shri P. Rajagopal Naidu*:—Will the hon. Minister for Law and Prisons be pleased to state:

(*a*) whether there is any landed property for the Mogili temple in Bangarupalem sub-taluk, Chittoor district;

(*b*) if so, whether it is under the possession of the temple; and

(*c*) if not, the action taken by the Government to take over the above temple property?

A:—(*a*) The answer is in the affirmative.

(*b*) The answer is in the negative.

(*c*) Action is being taken by the Department for the recovery of the lands.

CHENNAKESAVA SWAMY TEMPLE, KONDUR VILLAGE.

1167—

*203 Q.—*Shri K. Mara Reddy:*—Will the hon. Minister for Law and Prisons be pleased to state:

(*a*) what is the total amount of income of Sri Chennakesava Swamy temple, Kondur village, Rajampet taluk, Cuddapah district

(*b*) who is the trustee at present; and

(*c*) what was the date on which the appointment was made; and the date on which orders of appointment were despatched to the trustee.

A:—(*a*) Rs. 46.37 p. per annum.

(*b*) Sri K. Mara Reddy, son of Sri Raghava Reddy has recently been appointed as a trustee.

(*c*) The appointment was made on 21-1-1966. The order of appointment was despatched on 25-1-1966.

BONUS TO WATCH AND WARD STAFF OF A.P. SMALL SCALE DEVELOPMENT CORPORATION.

1168—

*1725 Q.—*Sri S. Vemayya:*—Will the hon. Minister for Labour and Transport be pleased to state:

(*a*) whether the award published in G.O. Ms. No. 1487, Home (Labour) Department, dated 27-7-1965 regarding the payment of bonus to Watch and Ward staff of the Andhra Pradesh Small Scale Development Corporation has been implemented; and

(*b*) if not, the reasons therefor?

A:—(*a*) Yes, Sir.

(*b*) Does not arise.

HUNGER STRIKE BY VIJAYAWADA CITY WORKERS' UNION

1169—

*2743-D. Q :—*Shri V. Veswaswara Rao* :—Will the hon. Minister for Labour and Transport be pleased to state :

(*a*) whether it is a fact that 5 union bearers of city Bus workers' Union, Vijayawada are on hunger strike from 10th February 1966 :

(*b*) if so, the reasons for the strike ;

(*c*) whether the Government have taken steps to implement the award agreed between the workers' Union and the Bus Owners; and

(*d*) whether the Government propose to refer the dispute to the Industrial Tribunal?

A :— (*a*) 7 Members of the City Bus workers' Union were on hunger strike from 10th to 13th February, 1966.

(*b*) The reasons are :—

(1) Enhancement of wages.

(2) Bonus.

(3) Non-implementation of the award by some Operators

(4) Supply of uniforms.

(*c*) The award referred to was a compromise award under which 16 Bus Operators represented by the President of their association and the City Bus Workers' Union agreed to pay bonus to their workmen at one month's basic wage for every year of service from 1961 to 1964. It is understood that 9 Operators have yet to pay bonus to their workers and necessary action is being taken for implementation.

(*d*) There is no such proposal:

RE-ROLLING MILL IN GUNTAKAL.

1170—

*1779-W Q.—*Shri V.K. Adinarayana Reddy* :—Will the hon. Minister for Labour and Transport be pleased to state :

(*a*) whether the Steel Re-Rolling Mill in Guntakal is implementing hours of work as per the Factories Act ;

(*b*) whether this is being implemented by the Factory Inspectors ; and

(*c*) how many times he has visited the above Mill in this year ?

A:—(*a*) No, Sir.

(*b*) Yes, Sir. A show-cause notice, dated 22-11-1965 was issued, to the occupier-*cum*-Manager of the Factory by the In-charge Inspector Anantapur. Prosecution is now being launched for contravention of provisions of the Factories Act and Rules thereunder including non-implementation of hours of work.

(*c*) Once in November, 1965 as the Factory was registered and licence issued only in July, 1965,

MESSAGES FROM THE COUNCIL.

re: The Andhra University (Second Amendment) Bill, 1966.
The Sri Venkateswara University (Second Amendment Bill, 1966
The Osmania University (Second Amendment) Bill, 1966.

Mr. Deputy Speaker:—I am to announce three messages received from the hon'ble Chairman of the Legislative Council:

1. In accordance with Rule 117 of the Rules of Procedure and Conduct of Business of the Andhra Pradesh Legislative Council, I transmit a copy of the Andhra University (Second Amendment) Bill 1966 (L.A. Bill No. 1/66 as passed by the Legislative Council on the 26th March 1966 and signed by me for concurrence of the Assembly."

2. In accordance with Rule 117 of the Rules of Procedure and Conduct of Business of the Andhra Pradesh Legislative Council,I transmit a copy of the Sri Venkateswara University (Second Amendment) Bill, 1966 (L.A. Bill No. 2/66) as passed by the Legislative Council on the 26th March 1966 and signed by me for concurrence of the Assembly".

3. In accordance with Rule 117 of the Rules of Procedure and Conduct of Business of the Andhra Pradesh Legislative Council. I transmit a copy of the Osmania University (Second Amendment) Bill, 1966 (L.A. Bill No. 3/66) as passed by the Legislative Council on the 26th March 1966 and signed by me for concurrence of the Assembly".

BUSINESS OF THE HOUSE

(శ్రీ) తెన్నేటి విశ్వనాథం :—అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు కూడవున్నారు. దేశపాండేగారు హిందీలో అడిగారు. హిందీభాషకు ప్రత్యేకమైన స్థానము మన దేశములోవుంది. ఆయన హిందీలో అడిగితే నాకు తెలియదు అని తమిళములో answer చేస్తాను అంటే attitude బాగాలేదు. తెలుగులో ఆనర్స్ చేస్తాను అంటే అర్థమువుంది. ఇంగ్లీషులో ఆనర్సు చేస్తాను అంటే బాగా వుంటుంది. ఆయన హిందిలో మాట్లాడితే నేను తమిళములో మాట్లాడుతాను అంటే కొంచెము అమర్యాదకరముగావుంది. లేదని మీరు చెబుతున్నారు. ఆయన మాత్రమ ఇంక ఏదో చెబుతున్నారు.

Srl Tenneti Viswanatham:—(Marathi)

x x x

Sri A. C. Subba Reddy:—(Tamil)

x x x

Mr. Deputy Speaker:—I do not think he is trying to belittle the Hindi language. He could not understand. He wanted to speak in English. While Mr. Deshpande can speak in English he has not done it. Therefore, he says that he will also speak in Tamil.

Sri A.C. Subba Reddy:—I tell you, Sir that if a Member wants to insist upon a particular language, I can also insist on my own language,

CALLING ATTENTION TO MATTERS OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE

re: Misappropriition of Haqe-Malikana amounts.

శ్రీ బి. హెచ్. నాగభూషణరావు:—అధ్యక్షా, కరీంనగర్ జిల్లా పెదపల్లి తాలూకా తెలగపల్లి గ్రామంలో రైతులకు హక్కుమాలి ఖానా చెల్లించటం లేదని తెలుస్తోంది. అక్కడి పట్వారి జయరామారావు గులాంహుసేన్, చిట్టి పోయిన ఆదయ్య దొంగ రసీదులు ఇచ్చి డబ్బు తీసికొంటున్నారు. తరువాత పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ గత సంవత్సరం వరకు వరంగల్లులో వున్నారు. వారి సంతకం ఫోర్జరి చేసి డబ్బు తీసికొంటున్నట్లు తెలుస్తోంది దాని గురించి 2 సంవత్సరాల నుండి అక్కడి రైతులు తహసిల్దారుకు, కలెక్టరుకు అప్లికేషన్స్ పెట్టుకొన్నట్లు తెలుస్తోంది. ఇప్పటివరకు ఎలాంటి చర్య తీసికోలేదు. పైగా ఆ పట్వారిగారి తరపున ఒక గుమాస్తా పేషి చేస్తూ అక్కడ పట్వారి పని కూడా చేయాలని చెప్పినట్లు తెలుస్తోంది. వారు చేసిన నేరాలు బైటపడటం లేదు. ఆ పట్వారిని తీసివేసి ఆ గ్రామానికి సంబంధం లేని వారిని వేయమని ఆ రైతులు కోరినట్లు తెలుస్తోంది. దానిపై ప్రభుత్వం ఏమి చర్య తీసికొన్నదో, కలెక్టరు, తహసిల్దారు ఏమి చర్య తీసికొన్నారో మంత్రిగారు వివరించాలని కోరుతున్నాను.

Sri N. Ramachandra Reddy:—Representations were received from the ryots of Elkapalli village of Karimnagar district to the effect that Haq-e-Malikana amount for the abkari trees tapped was not paid to them. Enquiry revealed that the Haq-e-Malikana for the years 1953-54 and 1955-56 was received by Sri Jaya Ramarao, Patwari of the village as Power of Attorney of the pattadars and that the amount for the year 1954-55 was paid to Sri Chettiboyina Agaiah on a similar authority. The amounts for the years 1956-57 and 1957-58 were directly paid to the pattadars and the amounts for the year 1959-60 were sent to the landholders through money orders.

The amount for the years 1960-61, 1961-62 and 1962-63 amounting to Rs. 1,226.98 was disbursed through acquittance rolls to the pattadars on the identification of Sri Ghulam Hassain, Gumasta Mali Patel of the village. On subsequent enquiry, it was found that the signatures and thumb impressions on the acquittance rolls were either forged or fictitious. Two persons, however, during the enquiry admitted that they have received the amounts through Sri Ghulam Hussain, Gumasta Mali Patel.

The Collector has been asked to depute the R.D.O. concernd to make an on the spot enquiry into the allegations made and to find out whether the powers of attorney produced by Sri Jai Rama Rao and Chettiboyana Agaiah are genuine and in case the signatures and thumb-impressions on acquittance rolls are found forged and powers of attorney fictitious, criminal proceedings be initiated against all concerned.

This is a very serious matter and the matter is under enquiry and certainly all the power of attorney have to be enquired and the signatures have to be verified and necessary action will be taken after due enquiry.

శ్రీ బి. హెచ్. నాగభూషణరావు:— మంత్రిగారు 1961-62 నుండి అని చెబుతున్నారు. వాస్తవానికి హాక్కుమాలిఖానా పుట్టినప్పటినుండి ఎటువంటి డబ్బు వారికి అందటంలేదు. అవి వివరంగా విచారించాలని మనవిచేస్తున్నాను.

Sri N. Ramachandra Reddy:— Certainly detailed enquiry will be made Sir.

re : Non-supply of water to the paddy fields and consequent drying up of crops in Narsapur sub-division, West Godavari District.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :— అధ్యక్షా, ఇటువంటి కాల్ అటెన్షన్ నోటీసు నేను, శేషావతారంగారు, సర్వేశ్వరరావుగారు కూడా ఇచ్చాము. అది 29 వ తేదీన వేశారు. అది దీనితో club చేస్తే ఆ విషయాలు కూడా ఇప్పుడే సభ దృష్టికి తీసుకువస్తాము.

Mr. Deputy Speaker:— He is not ready with the information.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ:—అధ్యక్షా, వెస్ట్రన్ డెల్టాలో, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో 3 లక్షల ఎకరాల భూమి సెకండ్ క్రాప్‌కి రొటేషన్ అయితే, ఎర్లీ క్రాప్ లైచుంగ్‌నేటివ్ వుంది. కాని ఈ సంవత్సరం ఏ సంవత్సరం లేనంతగా చేలు బాగా వున్నాయి. ప్రతి ఎకరానికి మినిమమ్ 20 బస్తాలు పండేటట్లు వుంది. కాని ఇప్పటికీ నీరు సప్లయి చేయలేని పరిస్థితి డెల్టాలో వుంది. నరసాపురం కాల్వలో, ఉండి కాల్వలో ముఖ్యమైన ఏ కాలువనుండి కూడా second crop కు నీరు సప్లయి చేయలేకపోతున్నారు. పూర్వం 10 ఎకరాలకు సప్లయిచేసే water ఇవాళ 200 ఎకరాల చొప్పున మెజర్‌మెంటు తీసుకొని సప్లయి చేయబోతున్నారు. Early crop కు మార్చి 15 కి water ఇవ్వాలి. కాని సఫిషియంట్ వాటర్ ఇవ్వకపోవటంవల్ల early crop తెబ్బతినే ప్రమాదం వచ్చింది. దానిని లాక్స్ చేసి ఆఖరి తడిఅయిన ఇవ్వవలసివుంటుంది. హైలెండ్ లాండ్స్‌కు కూడా వున్న water సక్రమంగా పంపకం చేయలేకుండావున్నారు. ఆఫీసర్లమీద ప్రెషర్ రావటంవల్ల అనేక రకాల దుర్వినియోగం అవుతున్నది. నర్సాపురం కెనాల్‌లో పెరవలిలాక్‌పైన, కొంతకూడా వాటర్ సప్లయి చేయటంలేదు. అక్కడకూడా second crop వుంది, Early second crop కూడా వుంది. ఈవేళ 3 లక్షల ఎకరాల భూమికి వున్న water సక్రమంగా పని చేయగలిగితే చక్కని పంట చేతికి వస్తుంది. బ్లాకులో ఎరువులు కొనుక్కొని ఎకరానికి 200 రూపాయలు పెట్టుబడి పెట్టికూడా నీరు లేకుండా వున్నందువల్ల పంటలు ఎండిపోతాయేమోనని రైతులు బాధపడుతున్నారు. అందువల్ల ప్రభుత్వం వున్న water ను అయినా సక్రమంగా పంపకం అయ్యేటట్లు చూడాలి. కొన్నిచోట్ల మురుగు నీరు తోడుకోటానికి పర్మిషన్ అడిగినా ఇవ్వటంలేదు. పర్మిషన్ వున్నా లేకపోయినా ఆ మురుగు నీరు తోడుకోటానికి అవకాశం యివ్వాలి. కొన్ని చానల్స్‌లో ఇంజన్స్‌ద్వారా water ఎక్కువగా లేనందువల్ల నీరు ఎక్కటంలేదు.

నీరు వున్నచోట ఇంజన్స్‌ద్వారా తోడుకోడానికి అవకాశం ఇవ్వాలి. ఏదో విధంగా ఈ 3 లక్షల ఎకరాలకు నీరు సప్లయి చేయకపోతే దాదాపు 2 లక్షల బస్తాల ధాన్యం నష్టం వచ్చే పరిస్థితి వుంది. కనుక దానిని ప్రభుత్వం సీరియస్‌గా తీసికొని ఎమర్జన్సీ మేజర్స్‌ద్వారా water supply చేయించాలని ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను.

శ్రీ పి. శేషావతారం (నర్సపురం):—దానిని మీరు 29 వ తేదీన వేశారు. దానిని ఎలాబరేట్‌గా మాట్లాడాలి, 29 న వేశారనే ఉద్దేశంతో నేను prepare అయిరాలేదు.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :— 29 న అక్కరలేదండి. నేను అన్ని విషయాలూ చెబుతాను.

శ్రీ పి. శేషావతారం :— వారికి వచ్చిన information మీద మాకు సందేహాలు వున్నాయి. మావద్ద కొన్ని లెక్కలు కూడా వున్నాయి. అవి వారి దృష్టికి తీసుకురావాలి కనుక ఇది 29 వ తేదీనే తీసికోండి.

శ్రీ పి. శేషావతారం :—అధ్యక్షా, యిందులో రెండు Call attention motions వున్నాయి. శబరి reservoir గురించి ఒక Permanent remedy యిచ్చారు.

Mr. Deputy Speaker :— Does the hon. Member want it on 29th.

Sri P. Seshavataram :—Yes, Sir.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—అధ్యక్షా, ధవళేశ్వరం ఆనకట్ట వద్ద ఇంతకు ముందు ఎప్పుడూ లేని Precarious conditions యీ సంవత్సరం వున్నాయి. ఇది ఒక్క విద్యుత్‌శక్తికే కాదు. East Godavari లో Central delta లో కూడా యీ సంవత్సరం నీటి కొరతతో బాధపడుతున్నారు. దానిని ఎట్లా అయినాసరే యీ పంటముందు యీ బాధనుంచి తప్పించుదామన్న ఉద్దేశ్యంతోనే ఇంజనీయర్లను చీఫ్ ఇంజనీయర్‌లను వెళ్లమంటున్నాను. ఎవరు పోయినా అక్కడ నీరు అందలేదు. నీరు అందనిదే కొంత adjust చేసి అందరికి యివ్వడానికి వీలుండదు. అందువల్ల యిది ఒక వర్షాభావంవల్ల కాదు. యీ సంవత్సరం మార్చ్ ఖండ్‌లో full capacity లో turbines work out చేయలేదు. అక్కడ కూడా నీళ్లు తక్కువ వస్తోంది. యీ సంవత్సరం peculiar గా వుంది. ఇంక వంకా సత్యనారాయణ Pumping of drain గురించి అన్నారు. That has become more dangerous Sir. Main Canals ను open చేసి drain లోనికి తీసుకొని అక్కడ నుంచి Pump చేసుకొంటున్నారు. That is what has happened. ఏదో చేస్పేవారు పుణ్యానికి పోతే పాపంచేసేవారికి కీర్తివస్తోంది. I have given orders. That has been misused by so many. మన members

లో చాలామంది complain చేశారు. Sir. yesterday I had a talk with the collector West Godavari-Main Canal ను కొట్టిపారేస్తున్నాను. He has removed 40 engines on the main Canal Banks మీద Pumps వున్నవాటిని remove చేయించడమైనది. He phoned to me the yesterday night that he has removed 40 and he is still pursuing the matter. C. E. కు యీ విషయం చూడమన్నాను. Dry lands కు నీరు పారేటట్లు చూడమని చెప్పుతున్నాను. ఏది ఎట్లా అయినా కడెం నుండి కొంత నీరు వదిలి వేస్తేగాని లాభం లేనట్లుగా వుంది. జలాపుట్, మాచ్ ఖండ్ యీ రెండింటి నుండి దేని నుండయినాసరే నీరు వదిలిపెట్టనిదే ముప్పు తప్పేటట్లులేదు. దానిగురించి ఆలోచిస్తున్నాము. యీ విధంగా కొంత నీరు save చేయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నానని మనవి చేస్తున్నాను. West Godavari కి గాను storage పథకాలను చేపట్టాలని చెప్పాను. అది కూడా చెప్పివేస్తాను. యీ నాల్గవ ప్రణాళిక కాలంలో అటువంటిదేమీ వుండదు. I will try to save the crops. As far as that is concerned I can give that assurance.

శ్రీ పి. శేషావతారం :—మీరు చిన్న అవకాశం యిస్తే తప్పకుండా చెప్పుతాము.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—మీరు అవకాశం తీసుకొని పూర్తి చేసుకోండి. I have requested him and Mr. Sarveswararao. Please speak on the 29th.

re :—Withering away of crops after transplantation for want of water from K. C. Canal.

శ్రీ సి. హెచ్. బాలిరెడ్డి :—అధ్యక్షా, కడపజిల్లా K. C. కెనాల్ గురించి వారు చెప్పారు. నాట్లు వేసిన తరువాత నీరు చాలా తగ్గిపోయింది. అందువల్ల అక్కడ వున్నటువంటి రైతులు తమ పంటంతా పోతోందని నేను చెప్పడమే కాకుండా అక్కడి రైతాంగం చాలా సభలు జరిపి minister గారికి, ప్రభుత్వం వారికి చాలా ధరఖాస్తులు పంపడం జరిగింది. అక్కడ నీళ్లు తక్కువగా వుందని వారనవచ్చును. అక్కడ డిసెంబరులో నాట్లు నాటారు. కొంత వరకు పైరు అయింది. వరి కడపజిల్లా వారు చాలా ఆలస్యంగా అంటే ఫిబ్రవరిలో నాట్లు నాటారు. అందువల్ల అక్కడ వున్న రైతాంగానికి కొంత నీరు supply చేయకపోతే పైరు దెబ్బతిని పంట పోయే పరిస్థితి ఏర్పడుతోంది. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం పూనుకొని చూస్తుందని నేను చెప్పుతూ సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—అధ్యక్షా, మొన్న 21 న కర్నూలు జిల్లా గురించి K. C. కెనాల్ లో పారేటటువంటి నీటిని గురించి పెద్దగా చర్చ జరిగింది. ఆ తరువాత K. C. కెనాల్ లో 1300 క్యూసెక్కుల నీరు పారుతోంది. ఆ K. C. కెనాల్ క్రింద $1\frac{1}{2}$ లక్షల ఎకరాలు విస్తీర్ణంగల crop వుంది. అందులో 34 వేల ఎకరాలు మాగాణి. దాదాపు 85 వేల ఎకరాలతో dry cum wet వుంది

అందువల్ల ఆ పారేటటువంటి 1300 క్యూసెక్కుల నీరు ఏమాత్రం చాలదని అందువల్ల కనీసం అంటె తక్కువలో తక్కువ 2 వేల క్యూసెక్కుల నీరు వుంటేనే గాని ఈ 84 వేల ఎకరాలలోని మాగాణిగాని 85 వేల ఎకరాలలో వున్నటువంటి dry cum wet గాని పండడానికి వీలులేదని చెప్పుతున్నారు. యీ 1300 క్యూసెక్కుల నీరు చాలీ చాలక పోవడంవల్ల pumping సెట్లు వేసి సహాయంతో పారిస్తున్నారు. Lower reaches కు నీరు అందకపోవడంవల్ల పైరు ఎండి పోతోందని కాకిగోల చేస్తున్నారు. అందువల్ల మన ప్రభుత్వం తనయొక్క good offices ను ఉపయోగించి C. W. P. C. తో చర్చించైనా మైసూరు ప్రభుత్వానికి మరొకసారి చెప్పి దాదాపు 2 వేల ఘ. అ. నీరు లేకపోతే ఆ crops ను రక్షించడానికి అవకాశం లేదు. ఉప్పల్ కమిటీ రిపోర్టు ప్రకారం 150 ఘ. అ. నీరు వదలాలని వుంది. అందుచేత తప్పకుండా 2 వేల ఘ. అ. నీరు వచ్చేటట్లు చేయకపోతే లాభం లేదు. రెండవదేమంటే Executive Engineer గారు 8 % కంటె ఎక్కువగా లేదని చెప్పారుగాని usual గా 80 % కంటె ఎక్కువగా పోతోంది. అదనంగా water తీసుకొని రావడమే శరణ్యం. Mysore ప్రభుత్వాన్ని ఒప్పించి యీ నీరు వచ్చేటట్లు చేయడమే శరణ్యం తప్ప లేకపోతే 1½ లక్షల ఎకరాలలో పంట పాడై పోయే పరిస్థితి వుంది. కొట్లాటలు జరిగే పరిస్థితికూడా వుంది. అందుచేత మంత్రివర్యులు దీనికి సరైన సమాధానం చెప్పాలని కోరుతూ ముగిస్తున్నాను.

శ్రీ ఏ. సి. సుబ్బారెడ్డి.— అధ్యక్షా, K. C. Canal and Rajolibanda యీ రెండింటి క్రింద నీరు సరిగా సప్లై లేదు. నేను ముందే రైతులకు warning యిచ్చాను. ఈ సంవత్సరం వర్షాభావంవల్ల నీరు తక్కువగా వుంది, మీరు extra ఆయకట్టు సాగుచేసినట్లైతే కష్టపడతారని warning యిచ్చాను. నీరు యితర జిల్లాలకు తీసుకుపోతున్నారని రెచ్చగొట్టేవారు చాలమంది వున్నారు. K. C. Canal పంట వుండేటప్పుడు యితర జిల్లాలలో లేనపుడు వుపయోగించడానికి వీలుంటే తప్పకుండా వుపయోగిస్తామని మనవి చేస్తున్నాను. Regular ఆయకట్టు 1,52,000 ఎకరాలలో 1,28,000 dry cum wet క్రింద cultivate కావాలని 24,000 రెండవ పంట క్రింద చేయాలి. ఇప్పుడు 50,000 ఎకరాలు రెండవ పంట వద్దన్నా వేసినారు. అంతకుముందు వచ్చిన water యిప్పుడు రావడంలేదు. కృష్ణా delta క్రిందకు ఒక drop water రావడంలేదు. అంతా కట్టేశారు. 470 క్యూసెక్కులు అడుగులు వారికి రావలసివుంది. ఇప్పుడు 870 క్యూసెక్కులు 100 కూసెక్కులు తక్కువ వస్తున్నాయి. ఈ deltas లో order లేకుండా cultivate చేసినట్లయితే 20 times penalise చేసి reduce చేయడానికి power లేకుండా చేయడం మంచిదని మనవిచేస్తున్నాను. గోదావరి డెల్టాలో open గా తెగగొట్టి వేస్తున్నారు. అలా 20 వేల ఎకరాలు సాగుచేస్తూ Kurnool, Cuddapah వారికి నీరు పోకుండా నాశనం చేస్తున్నారని మనవిచేస్తున్నాను. ఇవన్నీ అరికట్టకపోతే అరాచకం అవుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. For the

persent we are getting 500 cusecs from Tungabhadra reservoir.తుంగభద్ర బోర్డులో మైసూరు ప్రభుత్వమునకు 500 క్యూసెక్స్ allow చేశాం. ఇప్పటికి tide over చేయగలమనే నమ్మకం వుంది. On this occasion I am telling that all those people who have cultivated those lands and raised second crop without permission must be penalized.

Sri Tenneti Viswanatham :—Penalty is already there. We have to consider its effect on the food supply.

Sri A. C. Subbareddy:— It is penny-wise and pound foolish. అసలు అంతా పోతేనో? వీరు చాలకపోతే 74. వరి ఎండిపోతే 74. నీరులేక ఒక సారి 25 వేల ఎకరాలు యింకోసారి 50 వేల ఎకరాలు ఎండిపోతుంటే penalise చేయక తప్పదు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:— పొట్ట విడవడానికి సిద్ధంగా ఉన్నపుడు నీరు యేమైనవుంటే సప్లై చేయండి. వచ్చే సంవత్సరం penalise చేయవచ్చును.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:— విశ్వనాథంగారు ఎవరితోనో మాట్లాడుతూ వినలేదు. చెప్పింది విని వుంటే యీ ప్రశ్న వేసివుండరు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:— ఎప్పుడు అదేజవాబు వినలేదని. ఇదేమి బాగాలేదండి.

Sri A. C. Subba Reddy :— I told that I am arranging for the supply of water to avoid this contingency: I am trying to get about 500 cusecs of water form Tungabhadra reservoir. Kadam లో నుండి 1000, మాచ్ఖండ్ నుండి ఏమైనా water తీసుకురావడానికి వీలుంటే అది తీసుకు వచ్చి crop ను save చేయడానికి ప్రయత్నం చేసిpenalise కూడా చేయాలని చెపుతున్నాను.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :— చివరిమాట లేకుంటే answer చాలా బాగుంది.

re: Proposed increase in the Industrial Housing Colony.

శ్రీ జి. సంజీవరెడ్డి (సిరిపూర్):—అధ్యక్షా, ఈమధ్య ప్రభుత్వం G. O. Ms. 7. (Housing) dated 18-1-1965 లో industrial workers యిండ్లకిరాయి పెంచుతూ రూ. 6 ది రూ 12 50, రూ 9 నుండి రూ. 14.50 లు పెంచుతూ ఉత్తరువు జారీచేసింది. Sanathnagar, Jamistanpuram, Chikadpalli, Ghatkeshar, సీతాఫల్‌మండిల దగ్గర ప్రభుత్వం యిండ్లను కేంద్రప్రభుత్వం యిండ్లను కేంద్ర ప్రభుత్వంవారి funds తోను, మన ప్రభుత్వం వారి funds తోను workers provident fund నుండి అట్లు సౌకర్యం కలుగజేయడానికి subsidised industrial scheme 12 సం.ల క్రింద ప్రారంభించి కట్టారు. ఇప్పుడు అద్దెను ఒక్కసారి double చేసి 4 వేలు వర్కర్స్‌ను బాధకు గురిచేశారు. ఇచ్చే జీతాలు తక్కువ.

చాలీ చాలని జీతాలతో వారుంటే proportionate గా కాకుండ ఒక్కసారి రెండింతలు పెంచడం భావ్యంకాదని మంత్రిగారికి మనవిచేస్తున్నాను. వారికి ఇబ్బందులు కలుగకుండా guarantee యివ్వమని మనవిజేస్తున్నాను. ఇది 4 వేల కార్మికులకు సంబంధించిన సమస్య.

Dr. *M.N. Lakshminarsaiah* :— Under the subsidized industrial housing scheme, a number of houses were constructed by the Government at several places in the State. The standard rents fixed by the Government of India for these houses are as follows:

Single-Room Tenements	..	..	Rs. 12.50
Double-Room Tenements	..	..	Rs. 14.50

As large number of houses built under the scheme were lying vacant, Government decided in March 1962 to reduce these rents to Rs. 6.25 and Rs. 9.15 respectively, with a view to attracting eligible workers to get them. In the case of the Two-Room Tenements in the Industrial Housing Colony at Jamistalpur, the rent was fixed at Rs. 12.50. While considering the question of future constructions in the year 1965-66, the Government decided that standard rent should be collected from 1-4-1966; and subsequent to the issue of these orders representations have been made to Government protesting against collection of standard rent and the matter is under consideration of the Government.

అధ్యక్షా గౌరవ సభ్యులేకాకుండా మిగత labour leaders కూడ rent double rate అయిందని represent చేసినారు. Symphathetic గా consider చేస్తున్నామని మనవిజేస్తున్నాను.

శ్రీ జి. సంజీవరెడ్డి :— Sympathetic గా అంటె అప్పటివరకు rent collect చేయకుండా ఆ పగల్గుతారా అని కోరుతున్నాను.

డాక్టర్ ఎం. ఎన్. లక్ష్మినర్సయ్య :— Sympathetic గా consider చేస్తున్నామని చెప్పాను అధ్యక్షా,

re: Lock-out on 22-2-1966 by the contractor of the Andhra Cement Company at Chebutur in Vijayawada.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు:—కృష్ణాజిల్లా చమకూరులో ఆంధ్ర సిమెంటు factory వారి క్వారీవుంది. ఆ క్వారీలో 2½ సంవత్సరాలనుంచి 120 మంది కార్మికులు పనిచేయడం జరుగుతుంది. ఆంధ్ర సిమెంటు factory వారు contract యివ్వకూడదు. సిమ్మెంటు వేజ బోర్డు ప్రకారం factory పనిచేయవలసిన అవసరం వుంది. అయినప్పటికి వారు contract యిచ్చి, ఆ contractor కొంతమంది కూలీలచే పనిచేయించడం జరుగుతున్నది. అయితే వాళ్ళకు ఎటువంటి amenities లేవు. మంచినీళ్ళు లేవు త్రవ్వడానికిసామానులుకూడాయివ్వలేదు. వాళ్ళు

ఈమధ్యలో తమకు వున్నటువంటి కష్టాలను Labour Commissioner కు, Factory Labour Officerకు Central Labour Officer కు తెలియపర్చుకొన్నారు. తమకు సౌకర్యాలు లేవని తెలియపరుచుకొన్నారు. వీరుసౌకర్యాలు కావాలంటున్నారని, తమ దోపిడీవిధానాన్ని సక్రమంగా బలపర్చడంలేదని ఆ contractor మొత్తం ఆక్వారీని మూసివేసి, కార్మికులందరిని పనిలోనుంచి తీసివేయడం జరిగింది. వారు ఇప్పుడు చమకూరు గ్రామాన్నివదలి నందిగామ తాలూకాలో జయంతి అనేచోట పెట్టాలని చెప్పి ఆలోచిస్తున్నారు. నేను గవర్నమెంటును కోరేది ఒకవేళ ఈ సిమ్యెంటు factory యొక్కడ క్వారీని close చేస్తే జయంతిలో తిరిగి open చేయడానికి పూనుకుంటే కార్మికులు దానినికూడా తీసుకొని అక్కడపెడితే న్యాయంగా వుంటుందని అందుకొరకు ప్రభుత్వంవారు చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

Sri B.V. Gurumurthi:—The Secretary, Andhra Cement Company Employees' Union complained telegraphically on 25-2-1966 that the management of Chevutur Lime Kankar quarries declared lock-out with effect from 22-2-1966 without any notice. The Secretary also complained that the Contractors of the quarries, M/s. The Andhra Engineering Company did not allow the workers to work in the quarries in view of their association with the activities of the Union.

The Andhra Cement Company Ltd., obtains its requirements of lime stone from M/s. Andhra Engineering Company who are Contractors for the Cement Company. The Andhra Engineering Company quarries the lime stone in their own lands through Sub-Contractors and supplies the stone to the Cement Factory. One such Sub-Contractor is Sri V. Suryanarayana. M/s. Andhra Engineering Company informed the Regional Labour Commissioner (Central) that it is the responsibility of theSub-Contractor to implement the various labour legislatious. They have also denied that there was any lock-out as alleged by the Union and that some of the workers themselves prevented loading trippers by the other workers and as such there was cessation of work in the quarries.

Further the Andhra Engineering Company could carry its mining operations upto April, 1965. Subsequently they had to continue mining in the Andhra Cement Company's lands on a temporary lease. The Andhra Engineering Company has been granted a licence to carry on mining operations at Chinnaraopalem and it was expected to commence these operations by 15th March, 1966. In view of the above position the Andhra Engineering Company had to stop quarrying in the Cement Company's land. The workers were also intimated of this position through their Sub-Contractor. And in view of the unhelpful attitude of the workers the Andhra Engineering Company could not commence quarrying operations at Chinnaraopalem from 15th March, 1966, as scheduled. It is understood that some of the workers have since received their wages and that the Sub-Contractor is ready to pay wages to the remaining workers also if they surrender the tools given to them for mining.

The Regional Assistant Commissioner of Labour, Guntur, who is looking after the matter on behalf of the Central Government has yet to hold further discussions with the parties. Moreover, dispute in quarries is a matter within the purview of Central Government and the State Government cannot interfere in such disputes.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు:—మంత్రిగారు statement లో క్వారీసు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సంబంధించినవి కాని రాష్ట్రప్రభుత్వానికి dispute లో యే అవకాశం లేదని అంటున్నారు. కానినేను కోరేది రాష్ట్రప్రభుత్వానికి కూడా దాంట్లో సంబందంవుంది. క్వారీసు కేంద్ర ప్రభుత్వంక్రింద వచ్చినప్పటికి మంచిచెడ్డల విషయం వచ్చేటప్పటికి రాష్ట్రప్రభుత్వానికి సంబంధంవుంది. రాష్ట్రప్రభుత్వం తమకు సంబంధంలేదని విడిచిపెట్టడం సరియైంది కాదు. ఇది close చేసి చేన్నారావుపాలెంలో start చేస్తామని అంటున్నారు. యిది close చేస్తే ఈ కార్మికులందరిని అక్కడ పెట్టడానికి శ్రద్ధతీసుకోవాలని, రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి సంబంధం లేదంటే క్వారీసులో వున్న కార్మికుల పద్ధతి చాలా అధ్వాన్నంగా తయారవుతుందని కోరుతున్నాను. అక్కడ సమ్మె ఏదైనా జరిగినప్పుడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం law and order ప్రవేశపెట్టడం జరుగుతుంది. అందువల్ల అదిసరియైంది కాదని ప్రభుత్వంవారు పరిశీలించవలసిన అవసరం వుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ బి. వి. గురుమూర్తి:—సరియైంది కాదనేమాట అన్నారు. రెండు agencies వున్నాయి. State agency, central agency ఈ mining operations వరకు central agency వుందని అంటే అది సరియైందికాదని అంటే jurisdiction point of view వుంటుంది. State విషయంలో central వాళ్ళు, central విషయంలో state వాళ్ళు జోక్యంచేసుకుంటే అది overlapping అవుతుంది. వారిధర్మంవారు నిర్వహిస్తారు. వారుచేస్తారు. కాని position ఏమిటి అంటే మైనింగ్ కు సంబంధించినంతవరకు Central Labour Department వారు deal చేస్తారు. మేమువారికి assist చేస్తాము. Central Government వారికి కూడా Regional Assistant Labour Officer State సంబంధించినటువంటి information యిస్తుంటారు. కావలసినటువంటి సహకారం యిస్తుంటాడు. మరి చెన్నారావుపాలెం గురించి 15 వతేదీకి పోయేదివుంది. ఎందుకు పోలేదో తెలియదు. వారు అంటారు మేము పోవాలంటున్నాం వారు సిద్ధంగాలేరుఅని అంటున్నారు. కాని ఇవ్వకూడదనిమాత్రం నిరాకరించటం ఎక్కడకూడా జరుగలేదు.

BUSINESS OF THE HOUSE

Sri K. Govinda Rao :—On point of submission. ఈ N. G. Os విషయమై గత రాత్రి చాలా prolonged negoliations జరిగినట్లు తెలుస్తున్నది. దానిమీద యింతకు ముందు చేసిన offer కంటే అదనంగా ఏమైన జరుగుతుందా అని.

Mr. Deputy Speaker:—Chief Minister గారు యిక్కడ లేరు.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :—వారి తరపున ఎవరైనా—

Mr. Deputy Speaker :—I do not think anybody else will be able to answer; when he is there you can raise this.

PAPERS LAID ON THE TABLE

re: Annual Financial Statement for 1966-67 and Supplementary Financial Statement for 1965-66 of the Andhra Pradesh State Electricity Board.

The Minister for Law and Prisons (Sri P.V. Narasimha Rao) :—Sir, on behalf of the Chief Minister, Sri K. Brahmananda Reddi, I beg to lay on the Table under sub-section (3) of section 61 of the Electricity (Supply) Act, 1948 (Central Act 54 of 1948), a copy of the Annual Financial Statement for 1966-67 and supplementary Financial Statement for 1965-66 of the Andhra Pradesh State Electricity Board.

Mr. Deputy Speaker :–Paper laid on the Table.

BUSINESS OF THE HOUSE

Sri V. Visveswara Rao :—On a point of order, Sir. అసెంబ్లీ జరుగుతున్నప్పుడు కాబినెట్ మంత్రి ఒక్కరు కూడా లేక పోవడం సరియైందియేనా ? ఎందుకంటే ఈ మధ్య పార్లమెంటులో కూడా జరిగింది. దాని పైన కనీసం కాబినెట్ హోదాగల మంత్రి ఒక్కరైన వుండడం మంచిదని చెప్పడం జరిగింది.

Mr. Deputy Speaker :—Rule ప్రకారం binding లేదు కాని వుండడం మంచిది.

GOVERNMENT BILL

(The Andhra Pradesh Official Language Bill, 1966.)

Sri P. V. Narasimha Rao : —Sir, on behalf of the Chief Minister I move "That the Andhra Pradesh Official Language Bill, 1966 be read a first time.

Mr. Deputy Speaker:—Motion moved.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—ఈ రోజు ఆంధ్ర ప్రజానీకం యొక్క చరిత్రలో చాలా ముఖ్యమైన——

Sri V. Ramachandra Rao :—I rise on a point of order, Sir. ఈ బిల్లు ఏది అయితే ప్రవేశపెట్టారో అది unconstitutional. Article 245 పైపు మీ attention draw చేయదలచాను.

Sri Pillalamarri Venkateswarulu:—Is he moving the Bill, Sir?

(Some members rose)

Sri V. Ramachandra Rao.—Sir there is a point of order. Article 245 says: "Subject to the provisions of this Constitution, Parliament may make laws for the whole or any part of the territory of India, and the Legislature of a State may make laws for the whole or any part of the State." Any Bill which is being introduced should be subject to the provisions of the constitution. This Bill is against Article 347, Sir. Article 347 reads like this: "On a demand being made in that behalf, the President may, if he is satisfied that a substantial proportion of the population of a State desire the use of any language spoken by them to be recognised by that State, direct that such lan-

guage shall also be officially recognised throughout that State or any part thereof for such purpose as he may specify.'' This Article says three things. ప్రెసిడెంటుగారికి అధికారము ఉంది. వారికితప్ప మరెవరికి ఇలాంటి safeguards ఇచ్చె అధికారము లేదు. The President should feel satisfied. About what? That a substantial proportion of the population of a State desire the use of any language spoken by them to be recognised by that State. When? He should get himself satisfied. మెజారిటీ వుందా లేదా అనే విషయం ఆలోచించితే ఉర్దూారు substantial majority లేదు.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—Clause కు వ్యతిరేకంగా వుంటే వుండ వచ్చును కాని మొదట్లో బిల్లుకు వ్యతిరేకంగా అంటే... ....

శ్రీ వి. రామచంద్రరావు :—అవునండి. I am against that.

Sri P. V. Narasimha Rao:— On point of order, Sir.

Sri V. Ramachandra Rao :— He cannot bring any clause or any sections. I am against it.

Sri P. V. Narasimha Rao:—It is not a point of order.

Sri V. Ramachandra Rao :—It is a point of order. He cannot bring any Bill or section—

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ : — అది Constitution లో లేదు.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు: —ఆర్టికల్ 341 చదువమనండి.

శ్రీ వి. రామచంద్రరావు :—ఏ బిల్లు అయినా un-constitutional గా వస్తుంటే దానిని వ్యతిరేకించడం పరిపాటి. తప్పకుండా వ్యతిరేకించ వలసి వస్తుంది. ఈ బిల్లులో un-constitutional విషయాలున్నాయి. మొదటిది యేమంటే మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి అలాంటి అధికారం లేదు. ప్రసిడెంటుగారే direct చేయాలి. ఒక section of people నుండి demand వస్తే president గారు చేస్తారు. అలాంటిది లేదా అనేది తరువాత విషయం. The president should feel, he should be satisfied that there is substantial proportion of the population. ఇక్కడ substantial proportion లేదు president గారు direct చేయలేదు. ఆ section of the population నుండి ప్రసిడెంటుగారికి representation పోయిందా లేదా అనేది వేరే విషయం. ఇలాంటి పరిస్థితులలో క్లాజు '7' ప్రకారం యిది un-constitutional. Therefore the bill is un-constitutional.

Clause 7 is unconstitutional. Therefore, the Bill is unconstitutional. It should not have been introduced. It has been introduced. I raise an objection.

Mr. Deputy Speaker:—Could you give any ruling where that if any clause is also introduced, the Bill is unconstitutional.

Sri V. Ramachandra Rao:—I read Article 245. You will find from it that anything which is introduced by the Legislatures or the Parliament should be subject to the provisions of the Constitution, and this is not subject to the provisions of the Constitution. Therefore, he should not have introduced this Bill and since he has introduced it is against the Constitution, it is not subject to the provisions of the Constitution. Substantial proportion of the population అని అన్నారు. Minority Commissioner గారి రిపోర్టులో యేమి వ్రాశారంటే.......

Minority Commissioner's Report: 6th Report. Paragraphs 7 and 8. Page 67.

"......Issue of directions by the President under Article 347–regading the recognition of minority languages as official languages. Attention is invited to Article 347 of the Constitution which prescribes that on a demand b ing made in that behalf, the President may, if he is satisfied that a substantial proportion of the population of a State desire the use of any language spoken by them to be recognised by that State, direct that such language shall be officially recognised in a portion of the whole State. The Commissioner has recommended that the Government of India should adopt in consultation with the State Governments—

The Commissioner proposed that a State should be recognsed as unilingual only when one language group constitutes about 70 or more of its population and that where there is a substiantial minority, 30% or more of the population......, Substantial minority means they should constitute at least 30%. Here, Sir, Urdu-speaking people do not constitute even 6.1%. This 6.1% includes Hindustani-speaking people as well. Therefore, this is unconstitutional and clause 7 of the Bill does not conform or rather is not in conformity with the provisions of the Bill and is opposed to the provisions of the Indian Constitution.

Sri P. V. Narasimha Rao:—Sir, we started by quoting the wrong Article and coming to the wrong conculsion. My submission is that this Bill has nothing to do with Article 347 and the sprit and letter of Article 347 are entirely different. This Bill directly emanates from the powers given to the Legislature of a State under Article 345 and it has not transgressed Article 345 even by an inch. I shall read Article 345, Sir (Interruption).

"Subject to the provisions of Articles 346 and 347, the Legislature of a State may by law adopt any one or more of the langages in use in the State or Hindi as the language or languages to be used for all or any of the official purposes of that State. Provided that, until the Legislature of the State otherwise provides by law, the English language shall continue to be used for those official purposes within the State for which it was being used immediately before the commencement of this Constitution."

Now, Sir, Article 345 gives the State Legislature the fullest power of making any language or languages or Hindi to be used for all orany of the official purposes in this State. Now the control of Article 347 means if any State Legislature fails to do so, it is open to the President also to order and direct that a particular language which may not

be made an official language or for the use of official purposes by the State Legislature be used. That is the effect of controlling Article 345 by Article 347. It is not exclusive. It does not mean that Article 345 has got any restrictuon on the powers given by the Legislature. That is the clear meaning which has been read into the Article and that is the basis on which all the official languages in all the States have been drafted and passed. There is no difficulty about it. We have got full powers to make any language or languages we like. We can specify that language 1, language 2, language 3 will be used for such and such purposes. Different languages may be used for different official purposes. All that complete and unrestricted freedom is given. The control which is exercised by Articles 346 and 347 pertains to cases where we may not do it and still the President may feel that although the State Legislature has not done it, it is nevertheless necessary that a particular language is to be directed for use for official purposes. In that case, the President has got the fullest powers, the intention of the Constitution makers being that even where a State Legislature by a majority does not feel the need for making a particular language for use for official purposes, if for any reason the President of India feels that language or any language should be used for official purposes he can do so. That is why, Article 347 controls Artcle 345. That is all.

శ్రీ వి. రామచంద్రరావు :— మంత్రిగారు ఏమంటున్నారంటే, ఒకవేళ స్టేటు లెజిస్లేచర్ చేయకపోతే, ప్రెసిడెంట్, 347 యుటిలైజ్ చేసుకొని........

Mr. Deputy Sepeaker.—What I understand is it is a requisitionary clause. If a requisition is made—

శ్రీ వి. రామచంద్రరావు :—నేనువారిని అండర్‌స్టాండ్ చేసుకొన్నాను. కాబట్టి చెప్పదలచాను. 345 ప్రకారం స్టేట్ లెజిస్లేచర్ సేఫ్‌గార్డ్సు యివ్వకున్నట్లయితే 347 వల్ల ప్రెసిడెంట్ సేఫ్‌గార్డ్సు యివ్వవచ్చునంటున్నారు. కాని Article 345 pertains only to the official language.

Mr. Deputy Sepaker.—You have not said for safeguards.

Sri P. V. Narasimha Rao.—Official language has never been used anywhere. Even Article 346 says "....language or languages to be used for all or any of the official purposes." That is all.

Sri V. Ramachandra Rao.—"Any or all the official purposes.— అని అంటె అర్థం ఏమిటి ? For purposes of conduct of business by offices under the Andhra Pradesh Government. అని అర్థం కాదా ? ఆర్టికల్ 345 లో ప్రెసిడెంట్‌గారు — స్టేటు లెజిస్లేచర్ — కొంత సెక్షన్ ఆఫ్ పీపుల్‌కు — వారి డిమాండ్ పైన — మాకు సరైన సంరక్షణ లేదు అన్నట్లు తెలిస్తే, తను డైరెక్టు చేయవచ్చునని అంటున్నారు. కాని, 345లో— స్టేటు లెజిస్లేచర్స్ చేయకపోతే చేయవచ్చునని కాన్‌స్టిట్యూషన్‌లో 347లో ఎక్కడైనా ఉన్నదా ? ఇది ఎక్కడనుండి కల్పించుకొని మినిస్టర్‌గారు చెబుతున్నారో అర్థం కావటం లేదు.

Sri P. V. Narasimha Rao.—That is the normal method of interpreting statutes. If one section or one article controls the other, it means that the other article which has been controlled will be in force except

in cases where the other article which controls this article comes into play. That is the method of interpreting.

Sri V. Ramachandra Rao:—Article 345 is controlled by Articles 346 and 347, Sir, not otherwise.

Mr. Deputy Speaker:—You can have that contention which you made earlier. Let us hear others.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:— "Subject to" అని వ్రాసి ఉన్నచోట్ల ఏమి ఇంటర్‌ప్రిటేషన్ చేయాలనేది పాయింట్. 345 is subject 347. అంటే, ప్రెయారిటీ ఆఫ్ లెజిస్లేషన్ 345 కు ఉన్నదా? 347 కు ఉన్నదా అనిపిస్తుంది. 'in addition to" అంటే వేరు. Notwithstanding anything in 345 the President may issue directions on the demand of a substantial majority. అంటే మినిస్టర్ చెప్పిన అర్థం వస్తుంది. కాని యిక్కడ 'subject to' అని ఉన్నది. దేనికి subject to? 347 కి కాబట్టి "ప్రెయారిటీ ఆఫ్ లెజిస్లేచర్ రైట్" ఎవరికి ఉన్నది? 347 కు ఉన్నది, 347 తర్వాతవస్తే, అది ప్రిఫరెన్స్ తీసుకొంటుంది, అది వచ్చేవరకు మేము చెప్పినట్లు అవుతుంది— అని వారు అంటున్నారు. అది న్యాయముగా నాకు కనబడటం లేదు. Subject to అంటే in addition to అనే అర్థం తేవటానికి, మన "డిక్షనరీ ఆఫ్ జ్యుడిషియల్ ఇంటర్‌ప్రిటేషన్" లో ఉన్నదా?— ఎక్కడైనా చూపించినట్లయితే, తప్పకుండా అర్థం చేసుకొంటాము— subject to కు in addition to అనే అర్థం— అది కాకూడదు. కాబట్టి 347 కు ఉన్నరైట్— అదేహక్కు. ఉదాహరణకు— మొన్న యూనివర్సిటీస్ బిల్లులో వచ్చింది. మన స్టేటుకు మీడియమ్ ఆఫ్ ఇన్‌స్ట్రక్షన్, స్టాండర్డ్స్ విషయమై వారికి ఇన్‌స్ట్రక్షన్స్ యివ్వవచ్చునన్నారుకదా? 66 క్రింద చేసినట్లయితే— వారికి ప్రయారిటీ వస్తుంది, అంతవరకు మనదేకదా—అన్నారు. కాని, ఇది తప్పు అని తర్వాత అర్థమైందికదా. ఎప్పుడైతే సబ్‌జక్టు టు—అంటామో— సబ్‌జక్టు టు— అనేసరికి (సబ్‌జక్టు టు— స్టేటు లిస్ట్ 1 అని ఉన్నది) ప్రయారిటీ ఆఫ్ లెజిస్లేటివ్ రైట్ వారికి వస్తుంది. కాన్‌స్టిట్యూషన్‌ను అంత లైట్‌గా సబ్‌జక్టు టు—అంటే "ఇన్ ఎడిషన్ టు" అని అర్థం చేసుకొంటామంటే నాకుమాత్రం న్యాయంగా కనబడలేదు. "సబ్‌జక్టు టు" అన్నది 'ప్రయారిటీ ఆఫ్ లెజిస్లేటివ్' రైట్‌తో సంబంధించినది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—శాసన సభకు ఆర్టికల్ 345 ప్రకారం శాసనం చేసుకొనే అధికారం ఉన్నది. అది కాదనటానికి ఎవరికి అధికారం లేదు. ఆ అధికారం మనకు లేకపోతే—యీ భాషా నిర్ణయం చేసుకొనే అధికారం మనకు లేకుండా పార్లమెంట్‌కే ఉంటుంది. అట్లాగాకుండా మనకే అధికారం ఇచ్చారు. ఇక, 347 గురించి—"సబ్‌జక్ట్ టు ప్రొవిజన్స్ ఆఫ్ కాన్‌స్టిట్యూషన్" అంటే—నేను అనుకొన్నది— 45 ప్రకారం క్లియర్‌గా శాసనాలు చేయాలి, 46 లో ఇంకా కావాలంటే ఆలోచించవచ్చును. యీ రెండింటి ప్రకారం చేయకపోతే, రాష్ట్రపతికి అధికారం ఉన్నది. అంతేగాని, మనం చేసే అధికారము 47 వ ఆర్టికల్ హరిస్వీకరిస్తున్నదని అనుకోవటం లేదు. మనకు ఆమాత్రం

అధికారం లేకపోతే.—We are surrendering our rights. కాబట్టి మనకు అధికారం ఉన్నది. దానినిబట్టి ఇది చేసితీరాలని నా అభిప్రాయం.

Sri Ramachandra Rao Deshpande:—I will just invite your attention to the Statement of objects and reasons. Very rightly as pointed out by the hon. Minister—

Mr. Deputy Speaker.—I am glad you are speaking in English.

Sri Ramachandra Rao Deshpande.—Yes, Sir. As he said, Article 345 of the Constitution gives wide powers to the State Legislature. I agree with that view, but when he said the State has got unrestricted powers, whatsoever, to legislate upon, I do not agree, for the reason as the very wording of Artcile 345 says "Subject to the provisions of Articles 346 and 347." It means that Articles 347 is the controlling Article and it gets precedence over Article 345 and unless all the requisitics that are stated in Article 347 are complied with, nothing can be done and no exercise of power under Article 345 can be done.

Now, under Article 347, there are four requisites which have to be complied and completed. They are: It is the President alone who can exercise the powers. (These are not alternatives. They are all together.) Then, secondly, there must be a subjective stisfaction. That is also there. Then, there must be substantial proportion of the population. That is the third point. According to the report of the Linguistic Commissioner for Minorities, as read out earlier, there should be 30% and if it is not there even thatsubstantial proportion requirement is not comlied with. And lastly, such reognition of the language cannot be done for a specified period becase even that clause in the Bill particularly says you may do so for a specified period. All these put together, they are not in conformity with the requirements laid down under Article 347. Therefore, in the exercise of powers under Article 345 when they are not complying with the fromalities required under Artcle 347, the powers connot be exercised under Article 345 and therefore when it is opposed the entire Bill is unconstitutional and invalid.

Sri T. K. R. Sarma:—Here Article 347 says like this: "On a demand being made in that behalf, the President may, if he is satisfied that a substantial proportion of the population of a State desire the use of any language spoken by them to be recognised by that State, direct that such language shall also be official recognised throughout that State or any part thereof.....". But the legislative-making power, the absolute power, is there with the State under Articl 345 with regard to the prescribing of the language for official purposes. We have got every right to bring any legislation under Artcle 345. If any demand is made by any other people of any other language that is shall also be included, then only that particulalr Article 347 comes.

Sri R. Dasaratharama Reddy (Kovur):— No doubt, Article 345 clearly lays down that subject to the provisions of Articles 346 and 347, the Legislature of a State may by law adopt anyone or more of the languages in use in the State or Hindi as the language or language that.

used for all or any of the official purposes of the State. As far as Article 347 is concerned, it says "On a demand being made in that behalf, the President may, if he is satisfied that a subtantial proportion of the population of a State desire the use of any language spoken by them to be recognised by that State, direct that such language shall also be officially recognisd throughout that State or any part thereof for such purpose as he may specify." Therefore, this is a case where a substatantial proportion of the population make a demand. The demand is to be made to the President and if the President on such demand is satisfied that due recognition should be given to this demand, he has no right to make legislation but shall direct that the official language or languages to be prescribed by the State shall also include that language or languages. Therefore, the President's power is limited to this effect that a representation on demand is to be made by a substantial proportion of the population and thereafter if the President in his own opinion is satirafied that that language also should have recognition as official language shall direct that the State shall also adopt the same. This is the position. Here, there is no such thing. No such demand has been made to the President and the President has not directed to recognise it as a language. Therefore, as long as the President has not chosen to exercise any power under Article 347 and direct this Legislature that in this opinion his shoud be done, there is no fetter or discretion that we are going to have. Therefore, we are entitled to discuss and legislate on this question independently because so far no such direction has come. If such direction has come it will be binding upon us....

Mr. Deputy Speaker:—It may come hereafter.

Sri R. Dasarathrama Reddy:—Whatever it is, as far as the present position is concerned, the question is whether the President has been approached, or whether an attempt has been made to represent to him and whether the Presdint is satisfied that a direction should be given. If such a direction is given, certainly thelaw that we are going to enact is going to be circumscribed by that direction. That direction is binding upon us ; we cannot ignore it; that would be violating the law. No such direction having been given, we have absolute power to prescribe as to what shall be the official language.

Sri Tenneti Viswanatham:— There is power under Article 345. That power is exhausted under Clause 2. The power which the State Government has is used by the State Government in Clause 2. Therefore, there is no use resorting to Article 345 any more. It is subject to Article 347 and as long as Article 347 is in the Constitution clause 7 cannot be enacteed. The real point is that. That is why Clause 7 should not be there. The power which you have under Article 345 to declare a language as an official language or to declare languages as official langages you have already exercised in Clause 2. Clause 2 refers only to Telugu , it does not say Urdu or Hindi or any other language. Therefore, the power which you have is unfettered, I agree. You have already exercised it in Clase 2. Clause 2 says that Telugu shall be the official langage. That is all. But when you come to Clase 7 you encroach upon the ground of the President or the Centre under Article 347. That is why Clause 7 cannot stand.

Mr. Deputy Speaker:—Article 345 says 'any other language' also.

Sri Tenneti Viswanatham.—I agree, Sir. Therefore, in Clase 2 you add Telugu and Urdu. Then you will be within your right. You cannot exercise the President's power and include it in clause 7. If it is the intention of the Government to have Telugu and Urdu as official languages, let them by all means do it and face it. But they do not want to do it. They want to exercise the power which the President has by some method, and thatis under Clause 7. They will be perfectly within their rights if they say that the official languages of Andhra Pradesh shall be Urdu and Telugu. Let them say so, but they have exercised that power already and said that Telugu only shall be the official language. So far as Urdu and Hindi languages are concerned that would be the responsibility of the President and his privilege if there is a demand. Let us be claer. If you want to have Urdu let us have it by all means under Clause 2 itself, but you cannot bring it under Clause 7 because Clause 7 is the jurisdiction of the President.

Sri V. Ramachandra Rao:—Article 345 is very clear and I am not objecting to the Government bringing in the Official Language Bill. What I say is that Clase 7 is *ultra vires*. Article 345 says "......whatever language is adopted for the official purposes of that State......" The language of Article 345 is very clear, Sir. Clause 7 says"..... Urdu or any other language........" by notification they are going to give some status or make use of a particular language essential for some specified areas in the State. But Article 345 says that it should be for the entire State. You are not even empowered to bring this Bill under Article 345 because there are certain provisions in the Bill which are against Article 345.

Dr. T. V. S. Chalapathi Rao:—Let me confess my limitations in that I am not a lawyer, but all the same after reading the Bill and after hearing the esteemed members on the various constitutional issues, I am inclined to agree with my friend Sri Dasarathrama Reddy and I am glad Sri Viswanatham Garu also has come nearer to that view by changing his earlier stand that the Bill is subject to provisions of Article 347. That means, first article 347 has to be considered. That was his original stand. But I am glad that after hearing Sri Dasarathrama Reddy or by himself he has come nearer to our point........

Sri Tenneti Viswanatham:—Please understand me. Do not misunderstand......

Dr. T. V. S. Chalapathi Rao:—Your later stand is really very helpful.

Sri Tenneti Viswanatham:—That is why I want to clarify. My stand is only one; no former, no later. The power under Article 345 is exhausted under Clause 2 of the Bill. If you want to give Urdu Official status, by all means give it and face it. You have not exercised that, and that is all that I said. You have got that power, but you have confined yourself only to Telugu as the official language. When you go to Clause 7 you are encroaching upon the power of the President. That is why Clause 7 cannot stand.

Dr. T. V. S. Chalapathi Rao: —It might be that was what Sri Viswanathm Garu felt, but the way in which he has expressed himself and the way in which my humble self understood was different. Assuming that the view of Sri Viswanatham Garu remains the same even after hearing Sri Dasarātharama Reddy, what I feel is that Clase 7 is only a preventive measure, inthat a substantial section or a minority setion, according to Sri Vandemataram Ramachandra Rao, may not later on make a representation or submit a memorandum to the President that their language is being neglected and that the President may be pleased to give direction. To prevent such a course, Clause 7 is provided— Now the question is, if that is so, why not you put it in Clause 7 itself? That is the position which SriViswanatham Garu has taken, but whether it is provided in Clause I or Clause 7, I do not think it makes much difference so long as it does not infringe on any Articles of the Constitution. On the other hand it is to meet the various Articles of the Constitution that these provisions are made.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు:—అధ్యక్షా, ఆర్టికల్ 345లో "Subject to provisions of Articles 346 and 347 " అని ఉన్నటువంటి లాంగ్వేజ్‌కి అర్థం ఏమిటి? "నాట్ విత్ స్టాండింగ్ ఎనితింగ్ కంటెయిన్డ్ ఇన్ 345 అని చెబితే ఏమిటి? ఈ అర్థం చెప్పటంలో ఉన్నటువంటి తేడా ఏమైనా ఉన్నదా? ఉన్న పాయింట్ ఒకటి. రెండవది—విశ్వనాథంగారు చెప్పింది నేను సరిగా అర్థం చేసుకొని ఉంటే—మనం పెట్టిన బిల్లులో రెండవ క్లాజులోని 345 లో యీ స్టేటు లెజిస్లేచర్‌కు ఉన్న అధికారం అంతా కూడా ఎగ్‌జాస్ట్ అయిపోయింది, అటువంటప్పుడు క్లాజ్ 7 తేవటము అన్నది కేవలము ప్రెసిడెంటుగారికి ఇచ్చినటువంటి స్పెషల్ ఎనేబిలింగ్ ప్రొవిజన్‌మీద ఎంటరింగ్ చేస్తున్నారు. మరి పవర్స్ మీరు యుజర్ప్ చేస్తున్నారు అని వారు లేవదీసిన పాయింట్‌లో సారాంశంగా నేను భావిస్తున్నాను. ఆర్టికెల్ 345 లో ఉన్న అధికారన్ని కేవలం ఒక clause లోనే ఉపయోగించుకోవాలా? లేక Bill draft చేసేటప్పుడు అనేక clauses లో ఉపయోగించుకోడానికి హక్కు ఉన్నదా లేదా అనేసంగతి ఆలోచించుకుంటే—ఒక్క clause లోనే చేయాలని మన అధికారాన్ని fetter చేసుకోవడం, narrow down చేసుకోవలసిన వ్యవహారం ఏమి లేదు. మనం Constitution చదువుకొనేటప్పుడు, అర్థం చెప్పేటప్పుడు certain cannons of interpretation ఉన్నది. లేక పోలేదు. అటువంటప్పుడు మనం ఈ మూడు కలిపి చదువుకోవాలి. ఆర్టికెల్ 346 మనకు యిక్కడ అవసరం లేదు. ఆర్టికెల్ 345 లో ఎంతవరకు govern చేస్తుంది, over ride చేస్తుంది అంటే....

Mr. Deputy Speaker — Your contention is that it could be in various clauses........

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— Certainly రెండవది కూడ చెపుతున్నాను. Subject to the provisions అన్నప్పుడు ఇదివరకు ఏమైన చేసి ఉంటే దానికి subject అనవచ్చు. లేక ఉత్తరోత్తరా చేయబోయేదానికి కూడ subject to the provisions అని గాని మరి అంతకు మించి ఏమి లేదు. Bill మాత్రం It is qutie constitutional అని మనవి చేస్తున్నాను.

Sri R. Dasarathārama Reddy :—The additional point that is raised is whether we can have this in the form of Clause 7. Article 345 says that we have got power to adopt one or more languages. That power is absolute. Even the hon. Speaker felt 'why not adopt it now and here in clear language ? But the law says that the legislature is entitled to couch the language in different forms. It can make it absolute and say 'here and now we say that the language shall be this and this'. It is also competent to delegate this power to the Government and say that the Government shall have the power if it thinks necessary to introduce additional languages in additional areas for additional purposes and all that. Therefore, it is within the competence of the legislature to delegate that power to Government or to introduce one or more languages as official languages. Whether it should be done here and now without delegating any power to the Government, it is another matter for consideration. If we choose to empower the Government to introduce additional languages from time to time as the needs demand, then my submission is that as far as Clause 7 is concerned it only recognises it may be empowered —not that it shall be—but at the same time it is not the intention of the legislature that if such things are desirable again the matter should come back before the legislature. On the other hand, without coming to the legislature the legislature can here and now authorise the Government to exercise its discretion from time to time.

Mr. Deputy Speaker :—After hearing several members of the House I shall give my ruling.

Sri Ramachandrarao Deshpande :— Because there are a number of points raised and they are important points......

Mr. Deputy Speaker :—There is no question of debate now. I have given you opportunities.

Sri Ramachandra Rao Deshpande :—There are a number of points and they need to be replied.

Mr. Deputy Speaker : They are only for my guidance.

Sri V. Ramachandra Rao :—Even Article 345 clearly states that whichever language is adopted shall be for the entire State, not for a portion of the State. It is very clear. You read the language of Article 345. It says "Subject to the provisions of.......for all or any of the official purposes of *that State*." It does not say that it shall use it or adapt it for a part of the State. So, even Article 345 is infringed.

Mr. Deputy Speaker :—I would now say ....

Sri Ramachandra Rao Deshpande :— Before you give your ruling, I would like to say something......

Mr. Deputy Speaker :—After hearing all the parties, I shall now give my ruling. I can not go on giving opportunities.

Sri Ramachandra Rao Deshpande :—Before you give a ruling, I want to bring to your notice some important points.

Mr. Deputy Speaker :—Why not others ?

Sri Ramachandra Rao Deshpande :—I can only speak for myself. I cannot speak about others. The question of period has not been taken into consideration. Articles 345 and 347 do not speak of any period, and this clause speaks about a particular period.

Mr. Deputy Speaker :—Sri Vandemataram Ramachandrarao has raised the point whether the Bill is constitutional or not and as Clause 7 is against the provisions of Article 345 the Bill is unconstitutional. I feel that under Article 345 the State Legislature is competent enough to legislate the Bill. Another objection raised by Sri V. Ramachandrarao is that unless the President allows it, Clause 7 cannot be introduced in the Bill. Having heard all the members, it is quite clear to me that if some sections of the population feel that their language should also be the official language, it does not bar them from making a representation to the President. The State Legislature has taken the power to say that Urdu or any other language shall be the language of the State in areas to be specified. As Sri Dasaratharama Reddy has said the Legislature is delegating powers to the Government and this delegation of power is within the purview of the Legislature. Therefore, the Bill is constitutional and the point of order is ruled out.

Sri Ramachandra Rao Deshpande :—On a point of order Sir, clause 5 says : "The State Government shall at the expiration of 5 years from the commencement of this Act by order constitute a Commission...." So the appointment and constitution of a Commission is also there and in the Statement of Objects nothing is said about the financial implications. In the absence of such a thing, we have only to presume that under Clause 5 a Commission will be constituted and naturally when a Commission is constituted certain amount of expenditure has to be incurred. It therefore falls within the purview of Article 199 (1) (*d*). Thus the Bill needs the prior approval of the Governor and from a perusal of the Bill we do not know whether there is a recommendation of the Governor. In the absence of such a recommendation, the Bill cannot be taken up.

Mr. Deputy Speaker :—You say that there is an implied expenditure of Government.

Sri Ramachandra Rao Deshpande :—It is very specific in Clause 7.

Sri P. V. Narasimha Rao :—There is no such thing and there is no need for any financial implications being gone through at the moment. It only says that a Commission may be appointed.

Mr. Deputy Speaker : —Therefore, there is no financial implication.

Sri Ramachandra Rao Deshpande :—What would be the functions of the Commission which would be constituted ?

Mr. Deputy Speaker :—It does not say anything. When it is not there why do you presume ?

Sri Ramachandra Rao Deshpande :—There is no question of our presumption. The Clause specifically says that there would be a commission. What would be the functions of the Commission ? And then for the functioning of the Commission certain amount of expenditure is necessary and naturally there are financial implications. There is no point in the Law Minister saying that there are no financial implications.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు :—అధ్యక్షా, కమిషన్ అపాయింట్ చేసేటప్పుడు శాలరీస్ కూడా దానిలో ప్రిస్క్రయిబ్ చేశారు. కమిషన్ అపాయింట్ చేస్తామన్నప్పుడే ఎక్స్పెండిచర్ కూడా దానిలో యిన్వాల్వ్ అయివుంటుంది.
Expenditure is also involved. So, there should be a financial memorandum and commitment. Without it, it is not in order.

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ :— ఇంప్లయిడ్ కాదు ....
They have not categorically stated what they would do, whether they would take the permission of the House or bring in an amendment etc. If there is any financial implication they would bring out an amendment. You cannot presume that there would be financial implications.

Sri P. Rajagopala Naidu: The salaries of the members and staff are fixed. Therefore, it is clearly expressed. Governor's permission is quite necessary. I am leaving it to you.

Mr. Deputy Speaker: - Governor's permission is not necessary in asmuch as there is no indication that they would spend so much amount.

Sri Tenneti Viswanatham:—The appointment of the Commission involves financial implications.

మిస్టర్ డెప్యూటి స్పీకర్ :—ఖర్చు అవుతుందని ఎక్కడా చెప్పలేదు గదా.

Sri Tenneti Viswanatham:-It involves appropriation of money from the Consolidated fund.

మిస్టర్ డెప్యూటి స్పీకర్ :— ఆ తరువాత వారికి అమెండుమెంటు తీసుకురావచ్చు. దానిదేముంది ?

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :— వారు అమెండుమెంటు తీసుకురావడం ఎంత సబబుగా వుంటుందో, అంతకంటే హెచ్చు సబబు మేము యిప్పుడు యిక్కడ చెప్పడం.

It involves appropriation of money from the Consolidated Fund. ఇప్పుడు మేము కమిషన్ వద్దు అనడం లేదే. కావాలనే మేమూ అంటున్నాము. చేయవలసిన ఫార్మాలిటీస్ అన్నీ పూర్తి చేసి, బిల్లు తీసుకురండనే మా విన్నపం. గవర్నరు ఊళ్లోనే వున్నారు. అర్ధగంటలో రికమెండేషన్ వస్తుంది. ఇది చాలా మామూలైన ప్రొసీజర్. ఇది ఎందుకని పాలో కాలేదు ? పాయింట్ అవుట్ చేస్తే తప్పు ? ఏమిటి చెప్పండి.

Mr. Deputy Speaker:-Now that I have heard the point, I shall give my ruling......

[Sri V. Ramachandra Rao rose in his seat.]

Mr. Deputy Speaker:—It is not as though everybody....

Sri Vandemataram Ramachandra Rao:-I am not every body; I am a member of the Legislature. I am a person entitled to speak.

Mr. Deputy Speaker :— When I permit you.

Sri V. Ramachandra Rao :—Normally. A commission is being constituted.
ఒక చిన్న విషయం. ఒక కమిషన్‌ను ఏర్పాటు చేస్తామని బిల్లులో సూచించినప్పుడు దానితోబాటు ఫినాన్షియల్ మెమొరాండం కూడా అందజేసి వుంటే దీనిపై యింత గొడవ జరిగివుండేది కాదు. ఇప్పటికైనా ఫర్వాలేదని విశ్వనాథంగారు చెబుతున్నారు. Why not we take care before we introduce such bills whether the formalities have been gone through or not? Because the formalities have not been fulfilled, I say, Sir, it cannot be gone through now. ఆ మాట చెప్పడానికికూడా మాకు అధికారం లేదా? లేకపోతే, రేపు మరొక దౌర్భాగ్యం వడుతుంది.

Some Member may go to court and challenge the validity of the Bill. ఆ దౌర్భాగ్యం పట్టకూడదనే మీతో మేమీ విధంగా మనవిచేసుకుంటున్నాము.

Mr. Deputy Speaker : That we cannot stop. If they want, they can go to court any time.

శ్రీ వి. రామచంద్రరావు :— అప్పుడు ఇన్‌కాంపిటెన్సీ మాకు కూడా వస్తుంది. 'మీరు చెప్పలేదు ఆసమయంలో' అనే అపవాదు మాకు వస్తుంది. అది అవాయిడ్ చేయాలనేదే యిప్పుడు చెప్పడము.

Mr. Deputy Speaker : The objection raised by Sri Ramachandrarao Deshpande is that financial implications are there and therefore it involves Governor's recommendation.

కమీషన్‌ను అప్పాయింట్ చేసే అధికారమునే యిప్పుడు తీసుకుంటున్నారు. పేమెంటుతో చేస్తారో, పేమెంటు లేకుండా చేస్తారో. .... it is silent here.

Sri Ramachandra Rao Deshpande : Is it not the duty of the Government to put a financial memorandum because it envisages a Commission? Please give a ruling on that also.

Mr. Deputy Speaker : It may be honorary also.

Sri Tenneti Vishwanatham :— "The State Government shall at the expiry of......" అని ఉంది. కమిషన్ వేయడానికి మాత్రమే యిప్పుడు. అధికారం తీసుకుంటున్నారు' అన్నారు.'The State Government shall'అన్నారు

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :— ఆనరరీగా వేయవచ్చును. లేక, తరువాత అమెండుమెంటు తీసుకురావచ్చును; దానిగూర్చి సైలెంట్‌గా వున్నారు యిందులో.......

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—తప్పకుండా చేయవచ్చు. తరువాత, గవర్నర్స రికమెండేషన్ వదులుకోవచ్చు. కాని, యిది చాలా సింపుల్ ప్రొసీజర్ గదా. ఎందుకని వారు ఫాలో కావడం లేదు?

Mr. Deputy Speaker .— The objection raised by Sri Deshpande is not in order.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం :— "Not in order" ఏమిటి ? You have not up-held it.

Mr. Deputy Speaker : — Not upheld. It means the same thing.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :— అధ్యక్షా, అమెండుమెంట్సు ఎప్పుడు యివ్వాలో మాకు చెప్పలేదు. అంతేగాక, యిందులో యింకొక పొరబాటు కూడా చేశారు. "The following bill was introduced in the Andhra Pradesh Legislative Assembly on the 24th March." Leave of introuction యిప్పుడు తీసుకుంటూ, 'ఇంట్రడ్యూస్డ్' అని యిక్కడ వ్రాయడమేమిటి ? ఇటువంటి వ్రాసేటప్పుడు జాగ్రత్తగా, సక్రమంగా వ్రాయవలసి ఉంటుంది. బిల్లు ఇంట్రడ్యూస్ చేయకముందే ఇంట్రడ్యూస్ చేసేసినటు ఎట్లా వ్రాస్తున్నారు ; దీనికి అమెండుమెంట్సు మేము ఎప్పుడు యివ్వాలి ?

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :—సాధారణంగా లీవ్ తీసుకునేటప్పుడే ఇంట్రడ్యూస్ చేసినట్లు......

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :— 103 లో ఏమి వుందో ఒక్కసారి చదవండి.... we have to take leave for introduction.

ఇవాళ ఇంట్రడ్యూస్ చేస్తున్నారు. 'Introduced' అని వ్రాస్తే ఎలా ? Leave for introduction is different. తరువాత, పబ్లికేషన్ ఆఫ్ ది బిల్, ట్రాన్స్లేషన్ వుంది. 'The Bill to be read three times' అని వుంది అది తీసుకుపోయి 24 న ఇంట్రడ్యూస్ చేశామని చెబితే ఎలా ? సరే, మేము ఎప్పుడు అమెండుమెంట్సు యివ్వాలి ?

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :—నిన్న ఎనౌన్సు చేశాము.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu : How can you announce ? Every one of us is governed by certain rules. How can we give notice of amendments without actual introduction.

Mr. Deputy Speaker : Yesterday I announced that amendments may be sent by 3 p.m.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు—అధ్యక్షా, నేను అమెండ్మెంట్సు ఎప్పుడు యివ్వాలి? పోనీ తప్పు చేసేచేశారులే అని కాగితంపై వ్రాసి యిస్తే దానిని అట్లా యివ్వడానికి వీల్లేదని త్రోసి వేస్తారా.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్—అట్లా ఏమిలేదు.

We have been doing that way. Please don't be so discourteous.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu : Without introduction of the Bill how can there be an amendment ?
ఏది ఏమైనాసరే సర్, తప్పు చేశారు. బిల్లు మూవ్ చేసిన తరువాత అమెండుమెంట్సు యివ్వాలి? అది రూలు. దాని ప్రకారంగానే అమెండమెంట్సు మూవ్ చేసే హక్కు మాకు వున్నది. ఆ హక్కు యివ్వండి.

I want the Bill to be passed today. So, give me permission to move the amendment,

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి:—ఇంట్రడ్యూస్ చేస్తున్నారంటారేమిటి? ఇంట్రడక్షన్ అయిపోయింది.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu : No, Sir.

Sri K. Brahmananda Reddy :—What is the mistake ? The Bill was already introduced.

Sri Ramachandra Rao Deshpande :—It was only leave for introduction. The Bill is introduced today.

Sri K. Brahmananda Reddy : I want to make one submission. All of us are interested for all ostensible purposes that this should be passed in this sitting.

Sri Ramachandra Rao Deshpande : Not in this form.

Sri K. Brahmananda Reddy : Whether it is in this form or otherwise it is not left to the hon. Member alone. It is left to so many members. That is not the attitude one should take. All of us are interested in seeing that this Bill is passed before 1.30 today. Now, Sir, whether intentionally or otherwise this has been going on. Now it is 11.40 Sir.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు :—Intelytionaln or other wise అంటే ఏమిటండి ? ఫార్మాలిటీ ప్రకారం సక్రమంగా తీసుకురానప్పుడు I have every right to question it.

Sri K. Brahmananda Reddy : There are certainly opportunities for hon. Members to raise any points. It is also necessary that they should be disposed of as soon as possible. There are seven clauses and we have less than two hours time. I would therefore request that the points of order may be disposed of according to the best of your judgment and the bill proceeded with.

Mr. Deputy Speaker : The only point raised by Sri Pillalamarri Venkateswarlu now is whether amendments can be moved now.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—ఇందాకటి నుంచీ యీ అబ్జక్షన్స్ అన్నీ కూడ — బిల్లు త్వరగా రావాలనే ఆందోళన మాకు వున్నప్పటికీ ఇదివరకు ఎక్స్‌పీరియన్స్ ఏమంటే — మన లీగల్ అడ్వయిజ్ ప్రకారం చేస్తే ఆర్. టి. సి. కి సంబంధించి ఇద్దరు మంత్రులు ఎగిరారు, యూనివర్సిటీ బిల్లుయిట్లా వుంది, లాండ్ టాక్సది హైకోర్టులో వుంది. ఇదికూడా అట్లా కాకుండా గట్టి పునాదులతో చేయాలని తప్ప మరొకటి కాదు.

Sri Ramachandra Rao Deshpande :—I take very serious objection to the use of the word 'intentional'. There are certain formalities to be gone through that go to the very root of the matter. If we raise objections and give the position of law that he should say it is intentional is very objectionable.

Sri K. Brahmananda Reddy :—When a member raises a point should I think it is raised intentionally or not ? I did not say that they are intentionally raising objections. Please appreciate the distinction. He may have intentionally raised the point or unintentionally raised the point. I never said that he is intentionally raising objection.

Mr. Deputy Speaker : The contention of Sri Pillalamarri Venkateswarlu is that he has given two amendments and says that as the Bill has come just now they may be taken up.

Sri Tenneti Viswanatham: It is stated that the Bill was introduced on the 24th when it was not actually introduced on the 24th ? What is the first sentence that the Law Minister has said ? He said : ' introduce the Bill'.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :— be read a first time అన్నాను. నేను అననిదికూడ అన్నారంటే ఎట్లా ?

Mr. Deputy Speaker : He said: 'I now move the motion for the first reading'.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—అంతకుపూర్వం రెండు రూల్సు వున్నాయి. ఒకటి లీవ్ ఫర్ ఇంట్రడక్షన్ అనివుంది, అది అయినతరువాత అచ్చు వేయడానికి అధికారం యిస్తారు. లీవ్ తీసుకున్న తరువాత ఇంట్రడక్షన్ వస్తుంది. లీవ్ ఫర్ ఇంట్రడక్షన్ తీసుకున్న తరువాత వారు అసలు ఇంట్రడ్యూస్ చేయకపోవచ్చు కూడాను.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—రూల్ 103-సి. లో ఇంట్రడ్యూస్ చేసి నప్పుడు—అంతేగాని, ఫస్టుటైమ్ అనికాదు. అమెండుమెంటు మూవ్ చేయడానికి అధికారం వున్నదని చెప్పడానికి, ఇవన్నీ చదవకుండా, లేదని త్రోసిపారేయడంవల్ల వచ్చిన చిక్కు ఇది.

"When a Bill is introduced or on some subsequent occasion, the member in charge may move that the Bill be read a first time." While introducing the Bill, he will say that the Bill be read a first time.

Even now it is not too late. You accept the amendment and then we shall proceed with the Bill. It is very simple. Unnecessarily Government is delaying the matter.

Sri K. Brahmananda Reddy : In order to cut short the discussion on this and in order to see that this Bill is passed before 1.30 today we are agreeable, Sir, if you are Pleased, to enable one or two Members to move even oral amendments or amendments given now—not all, but those which they may consider important.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :- అధ్యక్షా, మొత్తం రిడింగును తల క్రిందులు చేస్తున్నాము. మోషన్ ఫర్ లీవ్ టు ఇంట్రడ్యూస్ ది బిల్ అంటే ఇంట్రడ్యూస్ చేయడానికి పర్మిషన్ యివ్వాలని అడిగారు. When the permission is given, it is introduced.

When the Bill is introduced or on a subsequent occasion, the member in charge may move that the Bill be read a first time. ఆ రోజే తేవచ్చు లేకపోతే తరువాత తేవచ్చు. ప్రభుత్వానికి ప్రింటు చేసుకునే అధికారంకూడ ఇందులో వుంది. ప్రింట్ చేసుకుని తెచ్చేసి సరాసరి ఇంట్రడక్షన్ — లేకపోతే లీవ్ ఆఫ్ ది హౌవుస్ తీసుకున్న తరువాత పబ్లికేషన్ తీసుకున్న తరువాత ఇంట్రడక్షన్ క్రింద వస్తుంది. ఫస్ట్ రీడింగులో ఇంట్రడక్షన్ తీసుకుంటున్నాము, అది కాదు. అది కన్సిడరేషన్. ఫస్ట్ రీడింగులో కన్సిడరేషన్ స్టేజిని ఫస్ట్ రీడింగ్ క్రింద తీసుకోవలసినదనేది వారి మైన్ అండర్ స్టాండింగ్—క్లియర్ గా వుంది. ఇది ఇంట్రడక్షను, ఇంకొక చోట పొరపాటు వుంది. అమెండుమెంటు ఎప్పుడు యివ్వాలంటే ఇంట్రడక్షను అయినాక ఒక రోజు ముందు యివ్వాలని వుంది. అమేండుమెంటు విషయంలో పొరపాటు వున్నది కాని ఇంట్రడక్షనులో లేదు. ఇదివరకు వస్తున్న బిల్లులలో కూడ— clearly it is stated as introduced and the date was 4th December. నానఫిషియల్ బిల్లులో కూడ ఆమాటే వుంది, ఫోర్త్ డిసెంబర్ అనివుంది. ఫోర్త్ డిసెంబరున లీవ్ సుకున్నారు.

శ్రీ వి. రామచంద్రరావు :—మన ముఖ్యమంత్రిగారు ఇది హర్రీడ్ గా-తొందరగా 1-30 లోపల పూర్తికావాలంటున్నారు. కాని Hasse is waste ఎందుకు అంతతొందర ? మనం దీనిని పబ్లిక్ ఒపినియనుకు రిఫర్ చేయవచ్చు, మనమంతా కలిసి సమగ్రంగా ఆలోచించిన తరువాత అడాప్టు చేసుకోవచ్చు. ఇప్పుడే చేయాలని ఏమివుంది ? కావాలంటే రెండుపూటలు కూర్చోవచ్చు when we can refer it for public opinion.

Mr. Deputy Speaker :—It depends upon the House.

Sri Ramachandra Rao Deshpande :—Before you give a ruling on the amendments, because Sri Vavilala Gopalakrishnayya said that it was only an introduction, I might refer to Rule 129. It speaks of second reading. Now, what the hon. Minister said was that the Bill be read a first time. It is not the second time. It says: "If notice of an amendment has been given one day before it is read a second time.." Therefore, there is perfect justification in saying that the amendment should be accepted.

Mr. Deputy Speaker :—While putting the question on that day that leave be granted, I said 'Ayes have it, Ayes have it'. The Bill is introduced.' When such leave is granted the introduction of the Bill is declared. Now you want amendments to be taken up. With the concensus of opinion it has been done earlier several times. Whether it is to be pe mitted by the Speaker or not is also there. But if you give the amendments, some others also will be giving amendments. We did so earlier just to enable the members to send amendments in time so that they could make their observations..

Sri Tenneti Viswanatham —Is there any case where before a Minister rose and said 'I move for the first reading', on a previous day amendments were called for ?

Mr. Deputy Speaker :—I will have to see all these things..

Sri Tenneti Viswanatham :—Is there any occasion when before the Minister moved for first reading on the previous day, amendments were called for? No such thing could have happened, Sir.

Mr. Deputy Speaker :—I cannot tell you off hand. Any of the members who desire to give amendments even now they may be taken up and they may be very few, one or two. Sri Pillalamarri Venkateswarlu has given 2 amendments. I shall read them instead of circulating them.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu :—I will read out to you, Sir.

Sri Ramachandra Rao Deshpande:—It is not this hon. Member alone but we are also entitled to the benefit of knowing what the amendment is, Sir.

Sri V. Sri Krishna :—Let the amendment be cyclostyled and circulated Sir. Hon. Members are requesting it.

Sri Ramachandra Rao Deshpande :—What has happened to the amendments which are already given and which are now given? They must be circulated to us, Sir.

Mr. Deputy Speaker:—Amendments previously given were circulated already.

శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య :— అధ్యక్షా, ఆంధ్రరాష్ట్రం సాధించుకున్న తరువాత కొండా వెంకటప్పయ్యగారి సెంటినరీ సమయంలోనైనా ఈ భాషాశాసనం తీసుకువచ్చినందుకు అభినందించవలసి ఉన్నది. ఇలా ఆలస్యం కావడం న్యాయంగా సహింపరానిది, భాషా ఉద్యమం 1906 లో ప్రారంభమయితే 1966 లో — స్వాతంత్రం వచ్చిన 16 సంవత్సరాల తరువాత ఈ బిల్లు తెచ్చుకుంటున్నామంటే గర్వించ తగినది కాదు, కాని ఇప్పటికైనా తెచ్చినందుకు గర్వించ తగిన విషయం, అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావుగారు కర్నూలులో ఉండగా ఒక తీర్మానం తెచ్చారు, అప్పుడు కళా వెంకటరావుగారు incharge గా ఉన్నారు, ఏకగ్రీవంగా ఒప్పుకున్నారు, వెంటనే తెలుగును అధికార భాషాగా తీసుకురావాలి అన్నారు, వీలైనంత త్వరలో, అంటే ticket లేకుండా ప్రయాణం ఎంతదూరమైనా చేయవచ్చును, టికెటు లేకుండా 11 సంవత్సరాలు ప్రయాణం చేసాము. ఈ బిల్లును తేవడం సంతోషం, ఇతర రాష్ట్రాలుకూడా చాలావరకు తెచ్చాయి, ప్రభుత్వంవారు చెప్పేది పూర్తిగా implement చేయాలి, అదీకూడా లేకపోలేదు. దానికి కావలిసిన ప్రాతి పదిక కాశేశ్వరరావుగారు చేసారు అంటున్నారు, key board తయారు చేసారు అంటున్నారు, బిల్లును తీసుకురావడం అందరికీ సంతోషం, అందరు అనుకునేది ఏమిటంటే ఒక language పెట్టి తక్కినవి పెట్టలేదేమో అంటున్నారు, మంత్రిగారు clarify చేస్తే అనుమానాలు లేకుండా చేసుకోవచ్చు. మనం ఎప్పుడూ ఒకటి మరచిపోవద్దు. భాషా రాష్ట్రాలు కోరినపుడు మైనార్టీలకు

రక్షణ ఇస్తామనేది ఉద్యమంలో ప్రధాన భాగమని చెబుతున్నాను. మద్రాసు రాష్ట్రంలో తెలుగు భాషకు సరియైన రక్షణ ఇవ్వనందుకు protest చేస్తున్నాము, మహారాష్ట్ర ఇక్కడ ఉన్నది, దానికి ప్రొటెక్షన్ ఇచ్చారు, Undue protection ఇవ్వకూడదు, Protection ఇవ్వకుండా undue గా crush చేయకూడదనేది మన ప్రాతిపదిక, మనం భాషావాదులమే కాని chauvinists కాము అని చెప్పవలసి ఉన్నది, మాకు రెండు భాషలమీద గౌరవం ఉంది, మిగిలిన భాషలమీద గౌరవం ఉంది, దానిని రక్షించవలసిన అవసరం ఉన్నది. మైనార్టీలను రక్షణ చేసే ప్రధాన బాధ్యత మెజార్టీలది, సందుదొరికిందికదా అని మైనార్టీలు మెజార్టీమీద బెదిరింపులు చేస్తే డెమాక్రసీకే విరుద్ధం అవుతుందని చెబుతున్నాను, మన రాష్ట్రంలో లెక్క వేస్తే చాలా భాషలున్నాయి. ఎక్కడా 15% మించిన మైనార్టీ భాష లేదు, ఉరుదూ, మహారాష్ట్ర, కర్నాటకం, ఒరియా, కోయ, గోండు— అదిలాబాదు జిల్లాలో ఉన్న క్రొత్త భాష పేరుకూడాచెప్పారు, 32% ఉన్నది. అనేక భాషలు మన వైపు ఉన్నాయి, వాటికి రక్షణ ఎందుకు ఇస్తున్నాముఅంటే అధికారభాషగా కాదు, మొత్తం ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు తెలుగు ఒక్కటే అధికార భాష, తక్కినవాటికి అక్కడ ఉన్నవారు దానికి adjust అయ్యేవరకు కొంత time సర్దుకోడానికి ఉపయోగపరిచాము, అదేపద్ధతిలో చేసారు, ప్రాంతీయ భాష అనే అభిప్రాయం చాలా మందికి ఉన్నది. పంజాబులో మాత్రమే ప్రాంతీయ భాషను define చేశారు, హిందీ ప్రాంతీయ సంఘం అని పంజాబు ప్రాంతీయ సంఘం అని రెండు ఏర్పరిచారు. కాంగ్రెసు వర్కింగ్ కమిటీ తీర్మానంబట్టి కేంద్రప్రభుత్వం ప్రాంతీయ భాషలతో రాష్ట్రాలు ఏర్పరచామని అనడంతో అనుమానాలు తీరిపోయాయి కాబట్టి ప్రాంతీయ భాష అనేది లేదు. రాష్ట్రమంతటా విస్తృతమైన ప్రాతిపదికమీద ఉండే భాషలేదు. మైనార్టీలు తమ భాషను పోషించుకొని చదువుకోడానికి కావలసిన అవసరాలుఇస్తాము. మైనార్టీలు ఉత్తరాలు వ్రాసుకునేందుకు, విజ్ఞప్తులు వ్రాసుకోడానికి అవకాశం ఇవ్వాలి. ఇందులో ఇస్తారా లేదా అనేది చూడవచ్చును. ఈ బిల్లు తెస్తున్నందుకు నేను స్వయంగా గర్విస్తున్నాను. నేను non-official bill తీసుకువచ్చినాను, చాలాసార్లు తెచ్చాను. సంజీవరెడ్డిగారు ఉన్నప్పుడు తెచ్చాను, బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు ఉన్నప్పుడు తెచ్చాను, శ్రీకృష్ణదేవరాయలు దేశభాషలందు తెలుగులెస్స అన్నాడు. ఈ బిల్లును ప్రభుత్వం తీసుకువచ్చినా అభ్యంతరంలేదు అన్నాను. ప్రభుత్వం తెచ్చింది. మాతృభాషారక్షణకు అభివృద్ధికి అమోఘమైన కృషిచేస్తూ మైనార్టీ భాషల రక్షణకు అభివృద్ధికి కృషిచేస్తూ తెలుగు అధికారభాషగా వర్ధిల్లడానికి ఏర్పాట్లు చేస్తారని కోరుతున్నాను. ఈ చర్చలో ప్రధమంగా పాల్గొనేందుకు అవకాశం ఇచ్చిన opposition వారికి ఈ బిల్లు తెచ్చినందుకు ప్రభుత్వంవారిని అభినందిస్తూ ముగిస్తున్నాను.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:— ఇంత controversial clause దీనిలో తీసుకు వచ్చి ఇప్పుడే అయిపోవాలంటే ఎట్లా? ఉరుదూ వేయకపోతే ఇబ్బంది వస్తుంది అంటే మరాటీ వేయకపోతే తగాదాలు వస్తాయి. క్లాజు 7 వల్లనే ఈ తగాదా అంతా,

Mr. Deputy Speaker:— Do you agree whether you want to have it till 12—30 p. m.

Sri Tenneti Viswanatham:— You may extend the time as long as it is necessary, Sir. 'Language' I may tell you is very inflammatory business. We were all agreed to the introduction of official language Bill. As shown to us at the time of select committee we were quite agreeable. As the Chief Minister suggested we agreed with him that the protection must be given to the minority languages. But here the clause is drafted in a very controversial way. ఇప్పుడే కావాలంటే రెండు నిముషాలలో కొట్టివేయండి. అరనిముషంలో అయిపోతుంది. దేశంలో ఏమిజరుగుతున్నదో చూచుకోవాలి కాని లేనిపోని దానికి ఇంత controversy ఎందుకు raise చేస్తారు?

Mr. Deputy Speaker :— Unless you agree that it shall be......

Sri V. Ramachandra Rao:— Why should it not be extended, Sir?

Mr. Deputy Speaker : The leaders of the parties agreed that it should be closed at 1-30 p.m.

Sri V. Ramachandra Rao :—Shall we presume that the Government with its majority wants to get things done in its own way? It is a very important Bill. As Mr. Viswanatham said this language issue is a very inflammatory issue and it may result in very serious consequences and we have to discuss about it in a calm and cool manner.

Mr. Deputy Speaker : The time before me is limited. Within that time I shall have to allot the members a few minutes each unless you all agree that it has to be increased.

Sri V. Ramachandra Rao :—The Speaker can use his discretion, Sir.

Mr. Deputy Speaker:— Not necessary. I leave it to the House.

Sri Tenneti Viswanadham :—Has the Chief Minister any thing to say about clause 7, Sir. It is the clause 7 that is trouble-some.

Sri K. Brahmananda Reddy:—What is there particular to say, Sir? Nothing very particular, Sir.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu:—When clause 7 comes he can say. Why does he say there is nothing to say.

Sri K. Brahmananda Reddy :—There is something to say. But that will be said at the appropriate time.

Sri Tenneti Viswanadham : The whole heat is gernerated because of clause 7. If the Chief Minister has any thing in mind about clause 7, such and such is the intention of the Government in introducing that clause, the implications are like this, then much of the discussion will be cut down. Why does he say appropriate time?

Sri Pillalamarri Venkateswarlu :— That is according to him.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—అయితే కానీయండి.

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి:— అధ్యక్షా, ఈ బిల్లును సంపూర్ణంగా సమర్థిస్తున్నాను. పెద్దగా ప్రత్యేకించి చెప్పవలసిన అవసరంలేదు. ఇప్పుడు ఒకమాట మాత్రం మనవిచేయాలి. దీనిగురించి పెద్దగా చెప్పదలచుకోలేదని ముందుగా మనవిచేశాను. విషయం మాత్రం ఒకటి వందేమాతరం రామచంద్రరావుగారు మాట్లాడిన కొద్దిక్షణాలలోనే తీవ్రమైన పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది తీవ్రమైన పరిస్థితి ఏర్పడడానికి దారితీస్తుందని హెచ్చరికగా చెప్పడం జరిగింది. దానికిమాత్రమే నా విచారాన్ని వ్యక్తం చేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—కరెక్ట్.

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి:— తీవ్రమైన పరిస్థితి ఎందుకు ఏర్పడాలి? తెలుగు అధికారభాష కావాలని కోరుకున్నాము. తరతరాలనుంచి కావాలని అనుకున్నాము, అధికారభాష అవుతున్నప్పుడు గర్వించాలి, ఆనందించాలి, ఏకగ్రీవంగా సంతోషించవలసిన సమయంలో ఉద్రేకంలో ఆవేశములో హేతువాదాన్ని మరచిపోయి ఆవేశపడవలసిన పరిస్థితి కాదనిమాత్రం మనవిచేస్తున్నాను. అధ్యక్షా, ఇందులో ఒకమాటమాత్రం ఉంది. అయితే యిప్పుడున్న చిక్కు యిబ్బంది ఎక్కడ ఉంది అంటే ఏదైనా మైనారిటీ భాష ఉంటే దానికి స్థానం యివ్వాలా అక్కరలేదా దానిగురించి ఉంటుంది ఆలోచన. ఇప్పుడు ఆ ఆలోచన చేయడం లేదు. నిజానికి యిదివరకు దానికి ఏ స్థానం ఉందో అదే ఉంటుంది. ఏ ఒక్క ప్రత్యేకస్థానం క్రొత్తగా కల్పించడం ఈ చట్టంయొక్క ఉద్దేశ్యంకాదు. ఉర్దూకు యింత కాలంగా ఏ అర్హత ఉందో ఆ సముచితస్థానం యిప్పటికీ ఉంటుంది. అవితప్ప క్రొత్తగా కల్పించిన స్థానంలేదు. అయితే అటువంటి స్థానం పోదని, ఉన్న అనుమానాన్ని పోగొట్టడానికి ప్రయత్నం చేస్తే క్రొత్తగా అనుమానం ఎందుకు రావాలి. రావలసిన అవసరంలేదని మనవిచేస్తున్నాను. దానికి ఆవేశపడవలసిన సమయంకాదు ఆవేశం మంచిదికాదని వారు చెప్పినటువంటి మాటల వల్ల అర్థం చేసుకొంటున్నాను. ఆవేశం విడనాడి సరియైన సముచితమైన హేతువాద దృక్పథంతో సమస్యను పరిష్కరించి తెలుగుభాష అధికారభాష కావాలని కోరుతున్న విషయం అంగీకరించాలి. ఉర్దూకి కల్పించిన స్థానం అందరికీ అంగీకారం కానటువంటు విషయంమాత్రం నిజం. దానిని కాదనడంలేదు. కాని ఆ స్థానం కల్పించినంత మాత్రాన ప్రమాదం ఏమి అవుతుందని అడుగుతున్నాను. ఇంతవరకు ఏ స్థానం వారికి ఉందో అదే స్థానం ఉంటుంది క్రొత్తగా స్థానం కల్పించడంలేదు. ఇతర మైనారిటీ భాషలు ఏవైతే ఉన్నవో వాటికి తగినటువంటి స్థానం కల్పించాలంటే వాటిగురించి మాట్లాడవచ్చు. దానిగురించి మాట్లాడేటప్పుడు అటువంటి అవకాశం కల్పించడానికి నిరాకరిస్తున్నాము ఖండిస్తున్నాము అని యిందులో చెప్పినమాట ఒకటికూడా లేదు. తగినటువంటి సమయంలో తదితర భాషల నన్నిటిని గురించి ప్రభుత్వం ఆలోచించడానికి అవకాశం ఉందనిమాత్రం నేను మనవిచేస్తున్నాను. అందుచేత దీనిగురించి ఆవేదన పడకుండా ఆవేదన పెంచకుండా ఉద్రేకం రెచ్చగొట్టకుండా ఆవేశం పెంచకుండా ఈ సమస్యను పరిష్కరించుకోవలసిన సమయం ఉందని సంతోషించండి. బిల్లు

యొక్క ఉద్దేశ్యానికి కారణాలు మరచిపోవద్దు. ఈ బిల్లును సమర్థిస్తూ శలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:— అధ్యక్షా, ఈ బిల్లు ఇప్పాటికి వచ్చినందుకు చాల సంతోషం. కాని ఈ రూపం మాత్రం కొంత విచారకరంగా ఉంది. బిల్లు మొట్టమొదట గోపాలకృష్ణయ్యగారు పెట్టినప్పుడు ఒక మోస్తరుగా ఉంది. గవర్నమెంటు మేము అసలు పెడతామని సెలెక్టు కమిటీ స్టేజిలో ఒక నమూనా యిచ్చారు. సరే ఆ నమూనా చూసుకున్నాము. చర్చలలో కొంత వచ్చింది. ప్రొసిడింగ్సు పబ్లిషు చేశారు. ఆ చర్చల సమయంలో ఉర్దూ విషయం ఏమిటని వచ్చింది. కొంతవరకు చర్చ అయిన తరువాత ఉర్దూ విషయం చెప్పినట్లయితే మిగిలిన భాషల విషయమై ఏమవుతుందని వచ్చింది. ఆ విషయం కొంత ఉత్తరాలు కొంత discussion అయిన తరవాత నేను అర్థం చేసుకొన్నది Chief Minister గారు ఏమి అన్నారంటే definite గా ఏ opinion ఉందో మెంబర్సు వ్రాసి యిచ్చినట్లయితే నాకు ఒక నిర్ణయానికి రావడానికి అవకాశం వస్తుందన్నారు. అందుచేత ముగ్గురు నల్గురం వ్రాసి యిచ్చాము. వారు వ్రాసి నట్లుగా కనిపించదు. మేము వ్రాసి యిచ్చాము. ఆ వేళ అందరికీ ఉన్న అంగీకారం ఏమిటంటే తెలుగు official language గా చేయడానికి అది ఏ సమయంలో ఏ purpose కి చేయడానికో గవర్నమెంటుకి notification వల్ల అధికారం యివ్వడానికి రెండవది Constitution క్రింద States Reorganization Act క్రింద ప్రెసిడెంటు చేసిన ఆర్డర్సు Articles 350 A, 350 B of the Constitution క్రింద గాని ఏ హక్కులు మైనారిటీ languagesకు ఉన్నాయో ఆ హక్కులకు భంగం రాకుండా చూసుకోవాలి. ఎందుకంటే statutory safeguards, Constitutional safeguards ఈ ఆక్టువల్ల పోవుగాని మనస్సులో అనుమానం ఉన్నప్పుడు మైనారిటీ languages వారికిఏమయినా భంగం కాదని proviso పెట్టుకొండి. కాని పెట్టుకోవడంలో మాత్రం ఒక భాషను మెన్షను చేయకండి, చేసి నట్లయితే అనవసరంగా భేదాభిప్రాయాలు వస్తాయని నేను చెప్పాను. జనరలుగా కొంతమంది కూడా ఆ అభిప్రాయంలోనే ఉన్నారు. ఆ కారణం చేతనే ఈ బిల్లు త్వరగా పాసు చేస్తాం కష్టం ఏమిలేదనే ఉద్దేశ్యముతో ఒప్పుకున్నాము అయితే ఆబిల్లు publish అయిన తరువాత మాత్రం అందులో క్లాజు 7 అనుకొన్న language లో లేదు. 7వ క్లాజులో ఉన్నటువంటిది official language క్రింద గవర్నమెంటు నోటిఫికేషను వల్ల డిక్లేరు చేయడానికి అధికారం పుచ్చుకున్నారు. ఉర్దూను కాని మరి మిగిలిన భాషలను కాని statutory అధికారాలు ఏవి ఉన్నయో అవి క్లాజు 2 ద్వారా తెలుగును అధికార భాషగా డిక్లేరు చేయడం వల్ల రక్షణకు భంగం రాకూడ దనే టటువంటిది ఒప్పుకున్నాము. కాని ఉర్దూకాని యితరమైన భాషలు గాని వాటిని కూడా official languages క్రింద డిక్లేరు చేయడానికి గవర్నమెంటుకి నోటిఫికేషను వల్ల హక్కు తీసుకుంటున్నారు. అందుచేత వచ్చింది ఆకాంట్రవర్సీ అంతా. ఆరోజు చెప్పిన బిల్లు ప్రకారంగా అనుకొన్న ప్రకారంగా స్టేటుమెంటు పుచ్చుకొన్నారు. నా స్టేటుమెంటులో వ్రాశాను. ఒక proviso అక్కడ వీలయితే కల్పించి—ఏమిటంటే

మైనారిటీ భాషలకు ఉన్న రక్షణ ఏవిధముగాను భంగం కావని ఆవిధమైన బిల్లు వస్తే అసలు యింత సేపు కాదు. ఈ బిల్లు ఈ పాటికి పాసై పోను. దానికి పెద్ద అల్లరి లేకుండా పోను. ఒక క్లాజు పెట్టారు. అదె inocuous clause. అయితే తగాదా లేదు. కొత్త క్లాజులు ఏమైన పెట్టవచ్చు. అవి కొద్ది. ఈ క్లాజు inocuous కాదు. Inocuous అని మంత్రిగారి అభిప్రాయము కాని public opinion చూస్తే ఇది inocuous clause గా కన్పించలేదు. నిన్న మొన్న ఉర్దూ సంఘము నుంచి, మరాఠీ సంఘము నుంచి pamphlets వస్తున్నవి. మిగిలిన సంఘాలనుంచి రాలేదు. దానివల్ల మనము పెట్టిన క్లాజు అంత సవ్యముగా లేదని అర్థమవుతోంది. మనము అడిగినది వాటి రక్షణలకు భంగము కాకూడదు అన్న క్లాజు ఏదైతే వుండాలో అది వుంచితే తగాదా లేదు. కాని ఇప్పుడు ఏమి అన్నారు. Art. 345 క్రింద వారికి official language ఏమి చేయాలంటే నిశ్చయించారు. ఆంధ్రదేశములో ఎన్ని official languages పెట్ట వచ్చు. ఒకటి. అది ఏది ? అది తెలుగు అని నిశ్చయమైపోయినది క్లాజు 2 క్రింద. అక్కడితో వదిలివేయాలి. అలా కాకుండా minority languages విషయమై ఏమి వస్తుంది అదీ వ్రాయవలసినది. దానివల్ల minority languages కి భంగము కాదని వ్రాయవలసి వుంది. దాని విషయము clear గా వుండడానికి మరొకసారి మనవిచేస్తున్నాను. Clause (7) లో ఏమి చెప్పారంటే Government may by notification, legislative power తీసుకొంటున్నారు. Notification లో ఏమి legis'ate చేస్తున్నారు. Further గా official languages ఏదో వుండవచ్చును అని.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—No, sir, ఆ మాట అనవద్దు. ఏది అన్నా ఫరవాలేదు. ఇంకా official languages పెడతామని మేము notification ఇస్తామని ఎక్కడా లేదు.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :—ఆ క్లాజుమీద ఏదైన అభిప్రాయాలు చెపితే ఈ చిక్కులు వుండవు అని.

Sri K. Brahmananda Reddy :—That has nothing to do with this. వారు చెప్పినమాట గమనించండి. అసలుకే మోసము వచ్చినది. మేము చెప్పేది official language in the state is only one and that is Telugu. We are giving protection to the minority languages like Urdu and other minority languages. That is our point. అంతేకాని minority languages official language status ఇస్తున్నాము అనేది ఆ interpretation dangerous sir. That is why I did not want it to escape without being contradicted.

Sri Tenneti Viswanatham :—I do not want to cross the Chief Minister. "Official language in the State of Andhra Pradesh should be Telugu" అన్నారు అంటే దాని implication ఏమి ? 3 వ క్లాజులో అది చేశారు. Official language అంటే దాని implication 3 వ క్లాజులో discribe చేశారు. 3 వ క్లాజులో ఏదైతే describe చేశారో అదే 7 వ క్లాజులో describe చేశారు. ఆ describe చేసినది ఏమి చేశారు అంటే అవి notification వల్ల

చేస్తాము అన్నారు. By notification the Government is usurping legislative power. That is a legitimate criticism of clause 7. He may say I am wrong, but my critictsm is quite legitimate. He may not agree with me, but you have used the same language which you are using with respect to Telugu under clause 3, – here in clause 7 and that you want to take by notification. Therefore the Government is usurping the power of legislation by mere notification. వారి అభిప్రాయము అది కాదని అన్నారు, Language మార్చండి. 7వ క్లాజు విషయమై ఏమైన ముఖ్యమంత్రిగారు చెబుతారా అని అడిగాను. అనవసరమైన వాదము. Official language తెలుగు కావాలని అన్నప్పుడు లేనిపోని వాదనలు దేనికి.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్:—ఇప్పుడు clear అయినది కదా ?

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:—భాష మార్చాలి, లేకపోతే ఎట్లా ? తెలుగును ఏ purpose కి అయితే use చేస్తామని క్లాజు (3) లో అన్నారో క్లాజు (7) క్రిందకూడ ఉర్దూను కాని మిగిలిన భాషలను గాని అదే purpose ఇందులో mention చేశారు. అది notification వల్ల చేయవలసిన పనికాదని రాజగోపాల నాయుడుగారు చెప్పడము జరిగింది. వారి legislative power Art. 345 క్రింద క్లాజు (2) లో exhaust అయిపోయినది కావలసివస్తే ఉర్దూని official language క్రింద చేస్తే నేను ఏమీ controversy raise చేయను. ఎన్ని official languages పెట్టినప్పటికి సంతోషమే. అది మొదటి క్లాజులోనే వేయాలి. The following shall be official languges అని చక్కని రాజమార్గము వదిలిపెట్టి 7వ క్లాజునుంచి by notification for such official purposes of the State and for such periods అని వ్రాయడము న్యాయము కాదు. అది controversy కి దారి తీసినది. దానికి అమెండుమెంట్సు ఇచ్చాము. మిగిలిన minority languages కి ఏమిభంగము కాదని explanation తెలపవలసినదని అమెండు మెంటు ఇచ్చాము. మిగిలిన మైనారిటీ లాంగ్వేజెస్ అన్నాను, పేర్లు చెప్పా లంటే అందులో ప్రత్యేకముగా ఉర్దూ, మరాటీ, తమిళము, కన్నడము, ఒరియా అని కలప వచ్చును. అందరూ ఒకటే అయినపుడు భాషలో భేదం ఎందుకు రావాలి అని మనవి చేస్తున్నాను. పబ్లిక్ తో చాల controversy కి కారణమయినది. ముఖ్యమంత్రిగారి అభిప్రాయము, నేను చెప్పినది ఒకటి లాగే కన్పిస్తోంది. అందువల్ల ఆభాష మార్చేదానికి ఏర్పాటుచేయాలని కోరు తున్నాను.

శ్రీ వి. రామచంద్రరావు :—అధ్యక్షా, ఇది Language Bill అనాలో Official Language Bill అనాలో తెలియదు. ఎందు కంటే Official Language Bill అంటే అట్లా ఏ శబ్దము ఉపయోగించ లేదని మంత్రిగారు అన్నారు. దీనిని ఏమి అనాలో తెలియదు. తెలుగును official language గా చేస్తున్నారు. చాల సంతోషము. అంతవరకు మాత్రము ప్రభుత్వాన్ని నేను అభినందిస్తున్నాను కష్టం శ్రీ రామమూర్తిగారు ఏమి అన్నారంటే he arrogated to himself. I

should not use the word "arrogated" the role of an adviser to me ''మీరు ఏదో inflamatory గా మాట్లాడు తున్నారని చెప్పడము బాగుండదు Sentiments ని rouse చేసే విధంగా వుండకూడదు" అని చెప్పినట్లుగా వుంది కాని అదికాదు. మేముచెప్పినది ఏమంటే గవర్నమెంటు యొక్క action అట్లా వుంది అనేది, క్లాజు 7 ఎట్లావుంది అంటే దీనివల్ల discrimination జరిగింది ఇతర భాషలపట్ల. కాబట్టి తప్పకుండా Sentiments rouse అవుతున్నవనే మాట చెప్పాను. నేను స్వంతముగా ప్రజలలో ఒక విధమైన ఉద్రిక్తత కల్పించే పరిస్థితులను విషమింప చేసేందుకు ప్రయత్నము చేస్తున్నట్లు picturise చేసినట్లు అయితే అదితప్పు అని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. నా అభిప్రాయము కేవలము ఒక్కటే, ఈ క్లాజు 7 discriminatory గా వుంది. దుష్పరిణామాలకు దారి తీస్తుందని స్పష్టము చేయదలిచాను. ముఖ్యమంత్రిగారు ఈబిల్లు ప్రవేశ పెట్టక పూర్వము, వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య గారి బిల్లు సెలెక్టు కమిటీకి refer అయి అక్కడ చర్చలు జరుగుతున్న సమయాన వారితో మాట్లాడే అవకాశము ఏర్పడినది. వారు ఏమి అన్నారు అంటే నేను non- commital గా వున్నాను. Commit చేసుకోలేదు. సెలక్టు కమిటీ మెంబర్సు ఒకవేళ majority opinion express చేస్తే ఆ majority opinion ని పాటిస్తాను అని స్పష్టముగా తెలియ చేశారు. I do not know what he will say now, ఆనాడు చెప్పినది అది. safeguards linguistic minorities కి వుండాలని majority of the Select Committee members స్పష్టముగా చెప్పారు. అంతకంటే విశేష ప్రతిపత్తి ఉర్దూకు ఇవ్వాలని ఎవ్వరూ చెప్పలేదు. ఆ మాట వారు అంగీకరిస్తారేమో! సెలక్టుకమిటీ రిపోర్టు మనముందు వుంచబడినది అది చదివిన తరువాత స్పష్టముగా తేటపడుతుంది. ఈ House లో 301 సభ్యులున్నారు ఈ సెషనులో అటెన్డెన్సు 100, 140 కి మించిలేదు. దీనిలో 138 మంది మెంబర్సు తమ అభిప్రాయాన్ని స్పష్టముగా వ్యక్తముచేశారు. "మాకు తెలుగు అధికార భాషగా కావాలి. తెలుగును అధికార భాషగాచేయదలచినందులకు మిమ్ములను అభినందిస్తున్నాము. తెలుగుతోపాటు official status గాక ఇతర linguistic minorities కి ఏమైన safe guards ఇవ్వదలచుకొంటే ఇవ్వండి. దీనిలో discrimination చూపించ వద్దు'' అని స్పష్టముగా తెలియచేశారు. 138 మెంబర్సులో సుమారు 100 మంది కాంగ్రెసువారే వుంటారని చెప్పడానికి సాహసిస్తున్నాను. నా దగ్గర ఆ లెటరు వుంది. ముఖ్యమంత్రిగారికి ఆ లెటరు ఇవ్వడము జరిగింది. తెలుగు అధికార భాషగా కావాలి. Linguistic minortics కి sefeguards as guranted under the constitution ద్వార కాలి. Discrimi atory attitude వుండకూడదు అని తెలియచేయబడినది. ఈ House majority opinion ఇలావున్నప్పుడు దానిని తిరస్కరించి, ధిక్కరించి ఉర్దూకు ఒక స్పెషల్ ప్రతి పత్తిని ప్రభుత్వమువారు ఇవ్వదలిచారు. ఉర్దూకు special status ఇవ్వడానికి మేము వ్యతిరేకించము కాని ఆ status ఇతర భాష లకుకూడ ఇవ్వాలని చెబుతున్నాము. ముఖ్యమంత్రిగారితో మాట్లాడినపుడు మహారాష్ట్ర వారి తరపు నుంచి erstwhile Hyderabad state లో ప్రధాన

పాత్రనిర్వహించిన శ్రీధరనాయుడుగారు వచ్చారు. ముఖ్యమంత్రితో వారు చర్చచేశారు. "ఉర్దూకు ఏ status ఇచ్చారో ఇతర భాషలకుకూడ అదే status ఇచ్చే దానికి ఎందుకు సంకోచిస్తున్నారు" అని అడిగారు అప్పుడు మేము languages అని శబ్దము ఉపయోగించాము కదా దాని యొక్క అర్థము అదే అని వారు స్పష్టపరచదలంచారు. Other language కు అర్థం అదే అయితే మీరు బిల్లులో ఎందుకు ప్రవేశ పెట్ట కూడదు అని అంటే ముఖ్యమంత్రిగారు Urdu has historical importance అని అన్నారు. Urdu కు ఆ historical importance ఏమిటో మాకు అర్థం కాలేదు. Our experience is and its historic significance is that it has been a language of oppression. అంతకంటే యింకేమీ significance లేదు. Urdu language as such we do not want to oppose. Language ఒక శాస్త్రం. దానిని సద్వినియోగపర్చవచ్చు, దుర్వినియోగపర్చవచ్చు. కాని ఉర్దూ లాంగ్వేజ్ దుర్వినియోగం చేయబడింది. మా అనుభవం ఏమిటంటే it has been till now a language of oppression. అలాంటి పరిస్థితి పూర్వపు హైద్రాబాదు స్టేటులో వున్న వారందరూ మహారాష్ట్రులు, కన్నడులు, హిందీ భాషావాదులు, ఒరియాలు, ఇతర లింగ్విస్టిక్ మైనారిటీస్ మీరేపో గ్యారెంటీస్ ఇస్తామన్నారు. Safegaurds ఇస్తామన్నారు. ఆ safegaurd, బిల్లులో ఎందుకు provide చేయకూడదని అడిగి నప్పుడు బిల్లులో ప్రవేశపెట్టము అంటే I am unable to understand. Urdu demand దానికి సృష్టిభూమి. దానివెనుక వుండే వాదాన్ని చర్చించి చూస్తే మనకు స్పష్టంగాకనపడేది కేవలం ఉర్దూకొరకే కాదు ఈ ఆందోళన, ఈ ఉద్రిక్తత. ఉర్దూవెనుక venomous communal propaganda జరుగుతున్నదని నేను ముఖ్య మంత్రిగారికి తెలియజేశాను. హైద్రాబాదు సిటీలోను, యితరత్రా జరిగిన స్పీచెస్‌లో కొన్ని ఎక్స్‌ట్రాక్ట్‌కూడా యిచ్చాను. ఆ స్పీచెస్‌లో ఏమి వుందంటే మేము official language గా ఉర్దూను కోరుతున్నాము అని వారి డిమాండులో సమగ్రంగా ఏది కోరారో అది ఈ బిల్లుద్వారా ఇవ్వబడిందని స్పష్టపడుతున్నది. కమ్యూనల్ ముస్లిమ్స్ కోరింది, మజ్‌లీస్ కోరింది మీరు ఒప్పుకొన్నదని స్పష్టంగా తెలుస్తున్నది. వారు official language కావాలన్నారు. Please refer to clause 3. The State Government may from time to time by notification in the Andhra Pradesh Gazette direct that the Telugu Language shall be used for such official purposes of the State etc. ect.. , క్లాజు 7 చూస్తే అదేభాష ఉపయోగించారు. Clause 7 లో — direct the use of urdu or any other laguage or languages in addition to the Telugu Language for such official purposes of the State ....అని వుంది. Clause 7 లో ఉప యోగించిన భాషకు, clause 3 లో ఉపయోగించిన భాషకు ఏమి తేడా వుందని అడుగుతున్నాను. Clause 3 ద్వారా తెలుగును official language గా చేయ దలచినామంటే clause 7 ద్వారా ఉర్దూను offic al language గా చేయదలచు కొన్నారు. This is unconstitutional అంతేగాక లింగ్విస్టిక్ మైనారిటీస్ కమిషన్ ఏ రిపోర్టు ప్రవేశపెట్టిందో దానికికూడా వ్యతిరేకం. వారి రిపోర్టులో ఏమన్నారంటే ఒక స్టేటు యూనిలింగ్వల్ స్టేటు కావాలంటే కేవలం ఒక

language కి మెజారిటీకి ప్రాధాన్యం వుండాలన్నారు. తెలుగుకు 70, 80 % మెజారిటి వుంది. ఇతర భాషావాదులు లింగ్విస్టిక్ మైనారిటీస్ 30 % ఉన్నారు. వారికి న్యూమరికల్ స్ట్రెంగ్త్ లేనప్పుడు సేఫ్ గార్డ్ ఇవ్వటం మంచిదే. తప్పకుండా ఇవ్వవలసిందే. కాని డిస్క్రిమినేటరీ యాటిట్యూడ్ చూపించకూడదని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ డిస్క్రిమినేటరి యాటిట్యూడ్ చూపించటంవల్ల ఉద్రిక్తత పరిస్థితి ఏర్పడవచ్చు. నిన్ననే చూశారు. 20, 25 స్కూల్స్ స్పాంటేనియస్‌గా సమ్మెచేశారు. స్కూల్స్ వదిలి కొంతమంది ఎసెంబ్లీవరకు వచ్చారు. రేపు పొద్దున యింకా ఏమైనా కావచ్చు. అటువంటి పరిస్థితి కలుగటానికి మీరు ఎందుకు అవకాశం యిస్తారు. పరిస్థితిని ఒక్కసారి విషమింపచేయటం తద్వారా దుష్పరిణామాలు కల్గటం, తరువాత ఎలుగెత్తి ఏడ్చే పరిస్థితులు ఎందుకు కలుగ చేసుకోవటం? మన ప్రభుత్వంయొక్క 18 సంవత్సరాల చరిత్ర ఇదేకదా! ఇప్పుడుకూడా అదే చేయదలచుకొన్నారా? చేయవద్దని విజ్ఞప్తిచేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

(Sri Ramachandra Rao Deshpande) Spoke in Marathi.

x x x

(Mr. Deputy Speaker also spoke in Marathi.)

x x x

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—మీరేమి మాట్లాడుతున్నారో మాకు అర్థంకావటంలేదు అధ్యక్షా.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్:—నేను మహారాష్ట్ర భాషలో మాట్లాడుతున్నాను. మహారాష్ట్ర భాషకు సంరక్షణ వున్నదా? ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో ఇంత గౌరవం వుందికదా అని వారంటే ఎవరు ఏ భాషలోనైనా మాట్లాడవచ్చు. ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో ఏమీ చిక్కులు లేవని నేను చెప్పాను. వారు మహారాష్ట్ర భాషలో చెప్పారు. నేను అదే భాషలో చెప్పాను. ఇదే దాని అనువాదం.

श्री रामचन्दर राव देशपांड :–अध्यक्ष महोदय। मैं हिन्दी ही में कहता हूं जैसा कि मैं हमेशा कहता आया हूं ताकि सब लोग समझ सकें। मैं अधिक नहीं कहूंगा लेकिन यह एक महत्व का विधेयक है इस लिये बोल रहा हूं।

यह जो विधेयक आया हुआ है मैं उसका स्वागत करता हूं लेकिन इस रूप में नहीं जिस रूप में यह आया है। इसमें धारा ७ न होती तो मुझे कहने की आवश्यकता भी न होती। लेकिन चूंकि इसमें एक विवादास्पद धारा ७ आगई है इसलिये मैं कहने पर विवश हूं और मुझे कहना आवश्यक होजाता है। यह धारा क्यों आओ कैसे आओ समझ में नहीं आता। श्री वाविलाला गोपाला कृष्णय्या जी का जो प्राइवेट बिल आया था उसकी रिपोर्ट हमारे सामने रखी गई है। इसके चेरमेन जो मुख्य मंत्री भी हैं उन्होंने जो आश्वासन दिये थे उसमें और आज उनकी या सरकार की मनोवृत्ति में जो परिवर्तन हुआ है मैं उसकी ओर आपका

ध्यान आकर्षित करना आवश्यक समझता हूं और जो विवाद खड़ा हुआ है और भाषिक अल्पसंख्यक वर्ग के मन में जो भय है कि हमारी भाषाओं का संरक्षण होगा या नहीं यह क्यों पैदा होगया है। इसका केवल एक ही कारण है वह मैं अर्ज करता हूं। रिपोर्ट में बताया गया है कि २७ जनवरी १९६६ को सेलेक्ट कमेटी के चेरमन श्री ब्रह्मानन्द रेड्डी ने जो कहा था मैं उसकी ओर आपका ध्यान आकर्षित करना चाहता हूं।

The Chairman suggested that the Bill may be drafted on the lines of the Madras Act. The Committee agreed to re-draft the Bill on the lines of the Madras Act . . . .

मदरास एक्ट में क्या है और यहां यह किस रूप में आया है यदि इसको देखने का प्रयत्न किया जाये तो मैं कहूंगा कि क्लाज ७ जैसी विवादास्पद धारा मदरास एक्ट म है ही नहीं। इसमें क्या तबदीली हुई मेरी समझ में नहीं आता। और न यह बात अल्पसंख्य भाषा भाषियों के समझ में आती है। और फिर पृष्ठ ७, ८ पर बताया गया है कि ९ मार्च की मीटिंग में मुख्य-मंत्रीजी ने कहा था कि :

The Chairman made it clear that the Bill before them was the Official Language Bill and not Official Languages Bill. As such it could deal only with Telugu which alone was going to be the official language of the State and not Urdu. However he expressed that the Government had no objection to move a resolution in the House though it was not at all necessary.

उन्होंने यह कहा था कि उर्दु को स्थान देना भी हो तो एक रेजोल्युशन द्वारा किया जासकता है और वह गवर्नमेंट करेगी भी नहीं और न करने की आवश्यकता है। यह स्पष्ट कहा गया था। इसके बाद पृष्ठ ९ पर कहा गया है :

The Chairman finally stated that so far as Government was concerned they were non-committal. He reiterated they had no committed opinion and that they would be guided by their opinions.

उन्होंने प्रवर समिति के सदस्योंसे वादा किया था कि हम तो करना नहीं चाहते। और अगर करे भी तो आपके जो विचार होंगे उनको सामने रखते हुअे निर्णय लिया जायेगा। प्रवर समिति के सदस्यों को यह केटिगारिकल आश्वासन दिया गया है। फिर उसके बाद यह आखरी बात देखने की है। पृष्ठ १२ पर बताया गया है कि १५ मार्च १९६६ की मीटिंग म उन्होंने कहा था कि :

The Chairman stated that he was not anxious to shut out any opinion in the light of which the Government also have to formulate their opinion.

उन्होंने यह कहा है कि हम अैसा नहीं करना चाहते कि बाहेर से जो ओपीनियन आयेंगे उन पर विचार नहीं करेंगे। हम उसपर विचार करेंगे।

'We will be guided by'

मैं एक और साइटेशन पृष्ठ १२ से देना चाहता हूं जिसमें यह बताया गया है कि यदि आप अैसा करेंगे भी तो उसकी क्या परिस्थिति होगी। श्री ब्रह्मानन्द रेड्डीजी ने जो आश्वासन दिया था वह कहां गया मेरी समझ में नहीं आता :

Sri B. Srirama Murthy said that the Bill may have to be published for eliciting public opinion. Sri P. Rajagopal Naidu supporting Sri Srirama Murthy said that only persons representing one particular language were given opportunity to be heard. He said there were people of minority languages who did not get any opportunity to represent.

जब आप भाषिक अल्प संख्यकों के एक ही वर्ग को कहने का अवसर देते हैं दूसरे वर्गों को इसका अवसर नहीं दिया जाता और फिर आप यह कहते हैं कि उनका विचार लिया जायेगा आप उन लोगों का विचार लेना नहीं चाहते विचार आने का अवसर ही नहीं देते तो वे अपने विचार कैसे आपके सामने रखेंगे कब रखेंगे यह कैसे होगा मेरी समझ में नहीं आता। मैं यह इस लिये कहरहा हूं कि जब कन्नड भाषा भाषियों का एक प्रतिनधित्व मुख्यमंत्रीजी से मिलने के लिये आया था जब हिन्दी भाषा भाषियों का प्रतिनधित्व आया था और विशेषत: मराठी भाषा भाषियों का प्रतिनधित्व आपसे बात करने के लिये आया था तो श्री ब्रह्मानन्द रेड्डी जी ने जिस मनोवृत्ति के साथ उनसे बात करने से इनकार किया वह हमारे सामने है। यह सदभाग्य या योगायोग की बात है कि वह बाहेर आगये थे। इसी अवसर को लेकर उन लोगों ने बात की। लेकिन आपतो उनको बात करने का अवसर भी देने के लिये तैयार नहीं थे। मैं पूछता हूं कि क्या आपने उनको समय दिया था। आप तो उनको सुनने के लिये भी तैयार नहीं थे। आपने उनसे कह दिया कि हमने निर्णय ले लिया है। उर्दु भाषा रहेगी। दूसरी भाषाओं को हम "other languages" कहेंगे। हम उनका नाम एक्ट में नहीं लेंगे। यह समझ में नहीं आता। जब कन्नड भाषा भाषियों का रिप्रेजेनटेशन आया था तो आपका उनसे बात न करने और मुं फेर कर निकलकर आना और फिर यह कहना कि : we are not going to shut out any opinion यह कहां तक विरोधात्मक बात है समझ में आरही है·

Mr. Deputy Speaker : It is your privilege. I should not interrupt you at this stage. I did not translate anything. But I think, if you want to help those, with what intention they came to this place• It is your privilege and you can do it.

Sri Ramachandra Rao Deshpande :— That is all right. Because he has said categorically that we are not going to shut out any opinion and we will be guided by it . . . That is what I made reference otherwise there was no occasion for me to do it.

मिस्टर डिप्टी स्पीकर :–आप ने कहा कि "मूं फेर कर चले गये" यह..............

श्री रामचन्दर राव देशपांडे :—जी हां मैं दोबारा कहरहा हूं मैं वहां उपस्थित था उन्होंने मराठी का प्रतिनधित्व करने वालों से दो बातें कीं लेकिन कन्नड वालों से तो उन्होंने बात भी नहीं की। वे विवश होकर सम्माननीय ला मंत्रीजी के पास अपना रीप्रेजनटेशन देकर चले गये। मैं स्वयं वहां था।

इसके बाद बिल के मेरिट्स के संबन्ध से मुझे कुछ कहना है। आप घडी की ओर देख रहे हैं और मैं परेशान हूं कि अपने विचार को कैसे रखूंगा क्योंकि यह एक विवादास्पद बिल आया है और आप चाहते हैं कि मिनट भर में इसपर रबर स्टाम्प लगाकर इसको एक्ट बनादें यह असंभव है। जरा घडी की ओर मत देखिये मेरी ओर देखिये।

मिस्टर डिप्टी स्पीकर :—५ मिनट के बाद मैं घडी की ओर देखूंगा।

श्री रामचन्दर राव देशपांडे :—हमपर अैसा अन्याय मत कीजिये। मैं हर समय यह कहता आया हूं कि यह बिल (unconstitutional) है और आप इसको सुनने के लिये तैयार नहीं है। गवर्नमेंट कहती है कि हमारे ला डिपार्टमेंट ने इसको देख लिया है और आप ने रूलिंग भी दी है इसलिये मझे कुछ कहना नहीं है। कल जब यह बिल एक्ट बनाजायेगा तो जैसा कि एक सदस्य ने कहा यदि यह एक्ट हाइकोर्ट में चलेजाये तो क्या होगा। वहां जाने के बाद जो भाग्य में है होगा। मगर विचार कीजिये कि यदि वहां यह एक्ट अवैध करार दिया जाये तो क्या होगा कि हममें इतनी क्षमता नहीं है कि हम कोअी अच्छा कानून बना सके। यह अच्छी बात नहीं है। जब हम आप से यह कहरहे हैं कि इस बिल में यह यह खामियां हैं तो आप उसपर भी सोचने के लिये तैयार नहीं। खर आपको मेजारिटी हासिल है। जो चाहे करसकते हैं। लेकिन मैं इस बिल के अवैध होने के बारे में तीन पाइंट्स आपके सामने रखना चाहता हूं। धारा ३४७ में एक बात कही गई है। आप specified period के लिये नोटिफिकेशन करेंगे। उर्दु वाले यह चाहते हैं कि उनको स्थान मिले तो क्या आप नोटिफिकेशन के द्वारा यह डिकलेर करेंगे कि उर्दु को ५ साल के लिये रिकगनीशन रहेगा या १० साल के लिये रहेगा। और क्या इस मुद्दत के बाद वह रिकगनीशन खत्म होजायेगा। यदि अैसा हो तो मैं कहूंगा कि धारा ३४७ की spirit खत्म होजाती है। यह unconstitutional नहीं है तो और क्या है। इसपर विचार कीजिये। यह कहा जासकता है कि ३४५ है। लेकिन ३४५ में क्या कहा गया है। यही कि एक्ट पूरे स्टेट के लिये बनाना चाहिये। यदि अलग अलग पोरशंस के लिये बनाया जाता है तो ३४५ अपनी जगह नहीं रहता। इसपर भी ध्यान देने की आवश्यकता है। आपने रूलिंग भी दी है। ला डिपार्टमेंट ने अपना नोट भी दिया है जिसकी बिना पर हमको जवाब भी मिल गया। ३४७ के तहत आपको अैसे लेजिसलेशन का पावर है या नहीं इस समस्या में जाकर मैं अपना समय नष्ट करना नहीं चाहता। आप इसपर विचार करें या न करें आपकी मरजी। लेकिन मैं यह कहूंगा कि कम से कम आप तो अपने नजदीक satisfy होजाये कि आप अैसा करसकते हैं लेकिन आप यह भी नहीं चाहते। मैं माइनारिटी कमिशनर की रिपोर्ट से आपको बतलाना चाहता हूं कि substantial portion का मतलब ३०% संख्या है ६% नहीं। यदि आप इसपर विचार न करें तो यह अवैधानिक होजाता है।

एक और बात मैं यह बतलाना चाहता हूं कि धारा ७ की भाषा very loosly worded है यहां से वहां तक superfluous words इसमें भरे हुवे हैं। मेरी समझ में नहीं आता कि आखिर ला डिपार्टमेंट ने इसपर क्या विचार किया है। उन्होंने इसकी जांच की भी है नहीं क्योंकि . . .

one of the canons of interpretations of statutes is that the legislature cannot use superfluous language.

लेकिन यहां देखने से पता चलता है कि इसमें कई गैरजरूरी शब्द आगये है इसकी ओर ध्यान देने की आवश्यकता है

"In the interest of persons speaking such language or languages"

वास्तविकता को दृष्टि में रखते हुवे और संविधान के अनुसार इसपर विचार करना चाहिये कि आपने इसमें क्या शब्द इस्तेमाल किये हैं। आप कहेंगे कि यह शब्द रखने से कोओी हर्ज नहीं है। लेकिन हर्ज यही है कि हम शब्दों को गैर जरूरी तौर पर इस्तेमाल नहीं करसकते। आप official purposes के लिये बिल बना रहे हैं। और यह भी कहते हैं कि उर्दु को official purposes के लिये इस्तेमाल नहीं करेंगे। दफ्तरी कारोबार तो तेलगू में होगा। लेकिन उर्दु या दूसरी अल्पसंख्यक भाषा का उपयोग जगह के लेहाज से होगा वहां लोग अपनी दरख्वास्ते अपने ग्रीवेन्सेज अपनी भाषा में देसकेंगे। इसी हद तक है। तो यहां official का शब्द superfluous होजाता है। यदि आप यहां केवल purposes रखते तो वह काफी था।

इसके बाद इसमें for such period कहा गया है। यह भी गैरजरूरी है। अवैधानिक है। इसको भी निकलजाना चाहिये।

यह कहा जाता है कि इस क्लाज में other languages रखा गया है इससे आपकी भाषा का संरक्षण होजाता है। संविधान में भाषिक अल्पसंख्यांक वर्गों को जो ग्यारेन्टी दी गई है वह धारायें २६, ३०, ३५०, ३५० ए, ३५० बी, ३४५, ३४७ हैं। इतनी तमाम चीजें हैं। मैं पूछता हूं कि अंग्रेजी भाषा में क्या "other languages" का शब्द इतना संकुचित है कि उसमें उर्दु का शब्द समाविष्ट नहीं होसकता। जब इसमें बाकी तमाम भाषायें आसकती हैं तो यह उर्दु का शब्द क्यों नहीं आसकता यह सोचने की बात है.............

(at this stage the Bell rang)

I must be given an opportunity to speak for five more minutes, Sir. मुझे जरा संख्यायें बतलाने दीजिये क्योंकि इसकी आवश्यकता है। आंध्र प्रदेश की जनसंख्या ३५६ लाख है। इसमें उर्दु बोलने वाले ३५ लाख यानी ६.८३%हैं। मराठी बोलने वाले २.७७ लाख यानी.८७%हैं। कन्नड वाले ३.८२ लाख यानी १.३२%हैं। हिन्दी बोलने वाले १.३६

लाख यानी.४०%हैं। उरिया वाले १.८९ लाख यानी.५२%हैं। यह सब भाषाअें होने पर भी जब उनका उल्लेख तक नहीं आता है तो एक छोटी सी बात मेरे ध्यान में आअी जैसे कि एक नौवधु अपने भर्ता का नाम लेने से शरमाती है इसी तरह यहां इन तमाम भाषाओं का नाम तक नहीं लिया गया और other languages कह दिया गया। इसकी बजाये यहाँ कन्नड मराठी तामिल उरिया का नाम क्यों नहीं लिया गया। इसके लिये शर्म क्यों आअी यदि आप other languages की बजाये इन भाषाओं का नाम भी रख देते तो इन भाषा भाषियों के संतोश होजाता और उनके मन में भय नहीं रहता। आप कहदेंगे कि हम उनको आश्वासन देते हैं। ठीक है। लेकिन हमारा अनुभव बतलाता है कि अैसा ही जी ओ निकला था। उसमें बताया गया था कि कुछ विभागों में कोर्ट लैंग्वेज क्या रहेगी। उसका अनुभव हमारे सामने है इसी लिये हमारी शंका बढती जारही है। इस जी ओ में बताया गया था कि हैदराबाद जिले में कोर्ट की भाषा उर्दु रहेगी। मैं पूछना चाहता हूं कि हैदराबाद जिले में या सिटी में क्या और दूसरी भाषाअें नहीं बोली जाती हैं। उनको क्यों मेनशन नहीं किया गया। इस प्रकार महबूबनगर के लिये भी केवल उर्दु का उल्लेख किया गया। वहां के कन्नड बोलने वालों का क्या हाल होगा। मेदक के लिये उर्दु और कन्नड को रखा गया। मैं पूछता हूं मेरी कांस्टिटुवेंसी नारायनखेड में ३० ग्रामों में मराठी बोली जाती है। उनका क्या हाल होगा इसके बाद निजामाबाद में केवल उर्दु को रखा गया। वहां मदनूर अैसा ताल्लुका है जहां सब के सब मराठी बोलने वाले हैं। उनका कोअी उल्लेख नहीं है। हमारा जो अनुभव है उस से यह भय है कि यह आश्वासन आश्वासन रहेगा या नहीं। हमारी शंका और दृढ होती जारही है..........

मिस्टर डिप्टी स्पीकर :—आदिलाबाद के लिये क्या किया गया है वह भी बतलादीजिये।

श्री रामचन्दर राव देशपांडे :—वह भी बतलाता हूं। एक जगह आपने देने की आवश्यकता देखी और दिया। इसका यह अर्थ नहीं कि दीगर जगहों पर जहां देने की आवश्यकता है आपने दे दियी है। इसी लिये हमारी शंका दृढ होती जारही है। कल आप करेंगे या नहीं इसका भय लगने से ही मैं कह रहा हूं कि आज ही इसको करदेना चाहिये।

स्कूलसके बारे में आपने क्या प्रोटेक्शन दिया है। हमारे पास Linguist'c Minorities Commissionकी रिपोर्टर्स हैं उनमें कहा गया है कि भाषा की दृष्टि से अल्पसंख्यांक वर्ग के लिये आप स्कूल्स रखेंगे। लेकिन क्या आपने रखा है। आप कहेंगे कि आदिलाबाद में नारायनपेट में मराठी स्कूल्स हैं। मैं पूछता हूं क्या वहां अध्यापक हैं क्या वहां ट्रेंड अध्यापक हैं। नहीं। आपने उनकी ट्रेंनिग की व्यवस्था को खतम कर दिया। ट्रेंनिग स्कूल और ट्रेंनिग कालेज जो मदहोल में था वह खतम होगया। अब आपको ट्रेंड टीचर्स कहांसे मिलेंगे। आपने मुझे समय कम दिया है और कहना बहुत है आप यह विवादास्पद बिल लाये हैं। यह इस बिल के लाने का समय ही नहीं था। आपने ला लिया कम से कम इसपर हमारे पूरे पूरे विचार रखनेके लिये समय तो एक्सटेंड करदीजिये। यह एक विवादास्पद विषय है। यदि हम इसपर अपने पूरे पूरे विचार सभा के सामने न रख सकें तो यह सारी जनता और विशेषकर भाषिक अल्पसंख्यांक

वर्ग के साथ अन्याय होगा। और मैं अैसी फेहरिस्त में अपना नाम लिखाना ठीक नहीं समझता इस लिये हमको कमसे कम पूरी तरह बोलने का अधिकार तो देना चाहिये। इसके लिये आप जरा समय को एक्सटेंड करें तो अच्छा होगा।

శ్రీ మహమ్మద్ ఇస్మాయిల్ (సామర్లకోట) :—అధ్యక్షా, యీ అధికార భాషాబిల్లును నేను హృదయపూర్వకంగా బలపరుస్తున్నాను. ఎందుచేతనంటే యీ రోజున మూడు కోట్ల ఆంధ్రులు యీ బిల్లు పరిరక్షింపబడిందని సంతోషిస్తున్నారు. ఏ ప్రాతిపదికమీద యీ రాష్ట్రం ఏర్పడిందో ఆ ప్రాతిపదిక యీ రోజు పూర్తయిందని మూడుకోట్ల ఆంధ్రులు వారితోపాటు యీ రాష్ట్రంలోని అల్ప సంఖ్యాకులు కూడా సంతోషంగావున్నారు. ఈ బిల్లు ప్రవేశపెట్టినపుడు తర్జన భర్జనలు జరిగాయి. రాజ్యాంగ చట్టం గురించి కొన్ని విషయాలు జరిగాయి. ఆ రాజ్యాంగ చట్టం ప్రకారం మనకు భారత దేశంలో 14 మాతృభాషలు 8 వ schedule లో వున్నాయి. ఈ రోజున తర్జన భర్జనలుచూస్తే 63 అందోళన జ్ఞాపకంవచ్చింది. Official language bill Central Act లో హిందీ దేవనాగరి లిపి ఒక్కటే వుండాలని వారు చేశారు. 1965 సం॥ తరువాత దేశంలో English వుండడానికి వీలులేదని సర్వ విధాల ప్రయత్నించాం. 63లో హిందీ speaking యిటు అటు non Hindi speaking people ఎంతో అందోళన జరిపారు. ఒక విధమైన compromise కు వచ్చి English ను continue చేయాలని అనుకున్నాం. భారతదేశంలోని 14 మాతృ భాషల్లో ఒకటైన వుర్దూకు language వరుసను వుపయోగించి దానిని హీనపరచ డానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు గాని యింగ్లీషు భాషను వాడుకుంటూ వుంచుకోగల్గు తున్నాం అంటే భారతదేశంలోనున్న సుహృద్భావం చూపెడుతున్నది. ఇంగ్లీషు భాషను వుపయోగించుకుంటూ భారతదేశంలోనే పుట్టిన వుర్దూను ఎందుకు వ్యతి రేకిస్తున్నారు. Language of oppression యెందుకంటున్నారంటే వుద్రేకాలు పుట్టించడానికి అవకాశాలుంటాయి కాబట్టి నేను వారికి హృదయపూర్వకంగా మనవిచేసేదేమంటే—

శ్రీ వి. రామచంద్రరావు :—నేను చెప్పిందివారు అర్థంచేసుకోలేదు. Historical signifincace వుంది అంటే దానికి significance యివ్వం. దానికేమీ లేదు అన్నానుకాని వుర్దూభాష ఒకటి అని స్పష్టంగాచెప్పాను. దానికి safe guards కావాలి. In fact I am one of those who are advocating that Urdu should be given safeguards. Urdu is the language which is not debarred. It is not as though I am saying anything against Urdu. What I said was if it has any historical background, it has the historical background.

శ్రీ మహమ్మద్ ఇస్మాయిల్ :—ఏదైనప్పటికీ వందేమాతరంగారి పదాలు అంగీకరించలేను. అల్పసంఖ్యాకులకు ఎంతప్రేమ చూపిస్తున్నారో ఆ ప్రేమకు వ్యతిరేక పరిణామాలు మాత్రం కల్పించడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారని మనవిచేస్తున్నాను. అలాంటిది పొరపాటని మనవి చేస్తున్నాను. అలాచేయడంలో ప్రభుత్వం కల్పించిన హక్కులు, రక్షణలు కొన్ని

వున్నాయి. G.O. లో orders వున్నాయి. అధికారభాషకు సమాన ప్రతిపత్తి యిస్తున్నామని మొరపెట్టడంవల్ల 7th clause లో పెట్టారు. అది protection clause కాని ఉర్దూకు రెండవ భాషగా official status యిస్తున్నారని కాదు. ఆంధ్రదేశంలో 10 % Muslims కాబట్టి వుర్దూకు రక్షణయివ్వమని కోరుతున్నాం. అంతమాత్రాన మరాఠీ, కన్నడ భాషలను తృణీకరిస్తున్నారని కాదు. కావాలంటే ప్రభుత్వం ఆ Clause పెట్టిన పక్షంలో నాకు అభ్యంతరం లేదు. సంజీవరెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రిగావున్నప్పుడు కొన్ని facilities యిచ్చారు. అలాగే బ్రహ్మానంద రెడ్డిగారు assurances యిచ్చారు. ఆంధ్రరాష్ట్రం ఏర్పడక పూర్వం హైదరాబాదులో వుర్దూ State Language గా వుంది. 35 లక్షల మందే మాట్లాడేవారనుకోకూడదు. అధిక సంఖ్యాకులైన హిందూ సోదరులుకూడా తెలంగాణాలో Kurnool Rayalseema జిల్లాలలో వుర్దూ భాషతో సంబంధం కలిగినవారున్నారు. ఈ బిల్లు శ్లాఘనీయం, అభినందనీయమని మనవిచేస్తున్నాను. 14 మాతృభాషల్లో ఒకభాష గురించి 7th clause లో పెట్టారు కాబట్టి ప్రతిపక్ష సభ్యులు, తెన్నేటి విశ్వనాథంగారు వ్యవహారాలు చేయడం బాగుగాలేదు. ఎందుచేతనంటే యిది ఆర్టికల్ 347 కు వ్యతిరేకమని నిర్వచించడం తన వుద్దేశాలను తప్పుగా భావించడానికి అవకాశం వుంటుంది. ఆ అవకాశాలు అల్పసంఖ్యాకులకు యివ్వవద్దని యీ బిల్లును నేను హృదయపూర్వకంగా సమర్థిస్తున్నాను.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—అధ్యక్షా ! Official language bill తెలుగే మన రాష్ట్రానికి రాష్ట్రభాషగా వుండాలనేటువంటి ఉద్దేశంతో గోపాల కృష్ణయ్యగారు ఎంతో పట్టుదలతో ప్రవేశపెట్టటం Select కమిటీలో కూడా చాలా తీవ్రంగా చర్చించి చేయడం జరిగింది. అప్పుడు కొన్ని అభిప్రాయాలు వచ్చాయి. మా పార్టీ తరఫునకూడా అభిప్రాయాలు వ్యక్తం చేశాము ఈ రోజు మన రాష్ట్రంలో వున్నటువంటి పరిస్థితులు, దేశం మొత్తంమీద భాషా సమస్యమీద వున్నటువంటి వైఖరి వీటి అన్నింటిని దృష్టిలో పెట్టుకుని మా అభిప్రాయాలను వ్యక్తం చేశాము. భారతదేశం మొత్తం మీద హిందీ జాతీయ భాషగా వుండాలని చెప్పి వున్నప్పటికి కొంతమంది తీవ్రమైన వ్యతిరేకం చూపిస్తుండటంవల్ల కొంచెం నెమ్మదిగా పోవాలనేటువంటి అభిప్రాయం ruling పార్టీలో వున్నటువంటి వారు వ్యక్తం చేస్తూ వచ్చారు. ఆ రకంగా చూస్తే ఈ నాటికి కూడా ఇంగ్లీషుపోతే ఎట్లా అని బాధపడేవారు లేకపోలేదు. ఇప్పుడు Universities లో కూడా medium of instruction మాతృభాషలో వుండాలనే దానికి అభ్యంతరం చెప్పేవారు లేకపోలేదు. ఇది వున్నటువంటి పరిస్థితి. ఇవన్నీ దృష్టిలో పెట్టుకున్నప్పుడు మన మాతృభాషనే official language గా declare చేయవలసిన అవసరం వుంది. చేస్తున్నటువంటి బిల్లు తెలుగును official language గా చేస్తున్నది గనుక నేను ఈ బిల్లును బలపరుస్తున్నాను. అయితే ఈ బిల్లు వచ్చినప్పుడు కొన్ని అభిప్రాయాలు వ్యక్తం అయినాయి. మొదటిది ఉర్దూ భాష మిగిలిన మైనారిటీ భాషల విషయం ఏమిటి. ఈ విషయం ఆలోచించినప్పుడు మాత్రం ఈ ప్రాంతంలో వున్నటువంటివారికి ఒక విజ్ఞప్తి

చేస్తున్నాను. మద్రాసులో దాదాపు 50 లక్షలు ఆంధ్రులు తెలుగుమాట్లాడే వారు వున్నారు. అక్కడ మనకు యే రకమైనటువంటి protection లేదు. Schools పెట్టడానికి వారు నిరాకరిస్తున్నారు. తెలుగుభాషను పూర్తిగా హతమారుస్తున్నారు అంటే ఆశ్చర్యం ఏమీ లేదు. అంతమాత్రాన మనం యిక్కడ తీసుకోవలసిన వైఖరి ఏమిటి? మన సరిహద్దుల్లో వాడకంలో వున్నటువంటి తమిళం, మరాఠీ, కన్నడం వీటికి మనం తీసుకోవలసిన ప్రత్యేకమైనటువంటి శ్రద్ధలు వున్నాయా లేదా? అక్కడ మద్రాసు ప్రభుత్వం తెలుగును పూర్తిగా నామరూపాలు లేకుండా ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. మద్రాసు ప్రభుత్వం మీద ఒత్తిడి తీసుకువచ్చి తెలుగు వారికి రక్షణ కల్పించాలనే ప్రయత్నాన్ని అంగీకరించి వుండదు. అలాంటప్పుడు మైనారటీ భాషలపట్ల ఏమి వైఖరి తీసుకోవాలనేది, దాన్ని గురించి మాపార్టీ తరఫున మేము చెప్పాము. 1962 లో అంతకు పూర్వం కూడా సంజీవరెడ్డి ముఖ్యమంత్రిగా వుండగా ఉర్దూభాషను గురించి notifications issue చేశారు. 5, 6 సంవత్సరాలు ఆచరణలో వుంది. రామచంద్రరావు గారు గాని, దేశపాండేగారు గాని, అభ్యంతరం చెప్ప లేదు, అది అమలులో వుంది. ఈ ప్రాంతంలో అంతా ఏకగ్రీవంగా అంగీకరించి ఒక అభిప్రాయానికి వద్దాం. Notification ఆచరణలో వుంది. అయితే అప్పుడు Official language లేదు. Official language ఇంగ్లీషే వస్తున్నది. యిప్పుడు Official language మారిపోతున్నది. ఉర్దూ భాషకు మిగిలినటువంటి మైనారటీ భాషలకు యేవిధమైనటువంటి రక్షణలు యివ్వాలి అనేటువంటి సమస్యలు వస్తాయి, దానికి యిప్పుడు మాతృ భాష తెలుగుతోపాటు, తెలుగు Official language తోపాటు యింకో Official language వుంటుదని మాత్రం మేము చెప్పడంలేదు. కాంగ్రేసు చెప్పింది అని నేను అర్థం చేసుకోవడంలేదు. ఒకే భాష తెలుగు భాష Official language గా వుంటుంది. దానికి యేరకమైనటు వంటి అభ్యంతరం ఎవ్వరికీ కూడా వుండదు; లేదు, ఉర్దూ place ఏమిటి, యిక్కడ ఎక్కువ మందికి ఉర్దూ తెలుగు, ఎక్కువ మంది మాట్లాడేటటువంటి వారు ఉన్నారు యిప్పటివరకు యీ ప్రాంతంలో Official language గా వుంటూ వచ్చింది. 62 లో దానికి protections యివ్వబడ్డాయి. 5, 6 సంవత్సరాలు ఆచరణలో వున్నాయి. మేము చెప్పింది ఏమిటి అంటే 1962 నవంబరులో కాంగ్రేసు ప్రభుత్వం ఏవి అయితే రక్షణలు, protections యిచ్చిందో అవి కాపాడ బడాలి, సుస్థిరంగా కాపాడ బడాలి. Official Bill వచ్చేటప్పటికి భేదం వస్తుంది. Notification తాత్కాలికంగా ఒకటి యిచ్చారు, దాన్ని మరల ఏ నిమిషమైనా మార్చడానికి వీలువుంటుంది. మనం యిచ్చాం దానిమీద వెనక్కు పోటు, మీరు పోకపోవచ్చు మీరు కాకపోతే మరొకరు ఎవరైనా పోవడానికి ప్రయత్నం కూడా చేయలేనటువంటి ఉద్దేశంతో మేము దానికి statutory provision యివ్వాలని చెప్పాము. అది అంగీకరించినట్లయితే ఉర్దూ భాషమీద issue చేసిన notification మీద యిప్పటివరకూ నిలబడ్డటువంటి వారు వెనక్కుపోమని గుర్తించినట్లయితే అప్పుడు మనం ఏమిచేయాలి, తప్పకుండా కల్పించి తీరాలి. Statutory provision యివ్వవలసిందని

చెప్తున్నారు. ఏరకంగా యివ్వాలన్నదే సమస్య. ఆనాడు విశ్వనాథం గారు చెప్పింది అర్థం చేసుకున్నాను. మిగిలిన వారు చెప్పింది అర్థం చేసుకున్నాను. బిల్లులో ఎట్లా provide చేయాలనేటువంటిది వచ్చింది. ఎట్లా చేయాలని అంటే నేను ఏమీ lawyer ను కాదు. law Department చేసినట్లయితే చాలావరకు నాకు నచ్చదు కూడాను. అయినప్పటికి దానిలో provide చేసేదానికి లేనిపోని అనవసర సమస్యలు తెచ్చిపెట్టడం పనికిరాదు, సమస్యవున్నదా లేదా అని కన్ను మూసుకుంటే పొరపాటే అవుతుంది అని నా అభిప్రాయం. గతంలోను అనేక meetings పెట్టి తీర్మానాలు చేసిన ఘటనలు కూడా వున్నాయి. వున్నప్పటికి ఏ పిల్లలమర్రో, కమ్యూనిస్టుపార్టీ తీసుకు వచ్చిందని ఎవరైనా అనుకున్నా ప్రచారం చేసిన అది పొరపాటని నేను మనవిచేస్తున్నాను. వున్నప్పటికి దానికి ఎట్లా చేయాలనేటువంటి సమస్య వచ్చింది. అందువల్లనే ఉర్దూకు యివ్వాలని చెప్పడం, అయితే మిగిలిన వాటికి యివ్వక్కర్లేదా? తప్పకుండా యివ్వాలి. Border languages వున్నాయి. చిత్తూరు జిల్లా ప్రాంతంలో తమిళం మాట్లాడే వారు వున్నారు. ఆ భాష పూర్తిగా పోవాలని మీరు కోరు తున్నారా? ఎవ్వరూ కోరడంలేదు. మామటుకు మేము కోరం. అట్లాగే మహారాష్ట్ర భాష మాట్లాడేటటువంటి వారు వున్నారుగదా అని వారు అది మాట్లాడకుండా పోవాలని ప్రయత్నం మనం ఎందుకు చేయాలి. కొంత ఖర్చు అయితే అవుతుంది. అది మరో విషయం, ముఖ్యమైనటువంటి విషయం ఏమిటి అంటే మైనారటీ languages కు మన రాష్ట్రంలో హామీ వుండి తీరాలి. రామచంద్రరావుగారు మేము చెప్పింది ఎట్లా అర్థం చేసుకున్నారో తెలియదు గాని వారితో మాట్లాడిన తరువాత నాకు అర్థం అయింది ఏమిటి అంటే ఉర్దూ భాషలో మిగిలినవి కూడా చేసినట్లయితే మహారాష్ట్ర, కన్నడం, తమిళం, ఒరియా 4 భాషలు పెట్టాలనేటటువంటిది చెప్పారు. తప్పకుండా చేయవలసిందే నాకు అభ్యంతరం లేదని చెప్పాను. బిల్లులో పెట్టిన తరువాత ఏమి అవుతుందో కోర్టులో ఏమి చేస్తామో తరువాత చూచుకుందాము. కోర్టులు ఐక్యం కలుగజేసుకుంటే కలుగజేసుకోకుండా మళ్ళీ మనం శాసనం చేసే హక్కు వుంది. అంతే కాదు కోర్టులు ఏమో చేయబోతాయని ఈ రోజున ప్రజల యొక్క సమస్యలు పరిష్కారం చేయవలసి వచ్చేటప్పటికి పరిష్కారం చేయకుండా వెనుకంజ వేయడం సరియైంది కాదు. విశ్వనాథంగారు ఒక pertinent point raise చేశారు. నేను ముఖ్యమంత్రిగార్ని కోరేది ఏమిటి అంటే Clause—లో official language అనేటటువంటిది ఒకటే వుంటుంది. Clause 2 లో..The official language of the State of Andhra Pradesh shall be Telugu. అని ఉంది. దాని తరువాత తెలుగును ఎప్పుడు official purpose కు use చేస్తారో పెట్టారు అనుకోండి. Commission ఏర్పాటు చేస్తామన్నారు. దాన్ని తొందరగా వేయాలని చెప్పి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. తరువాత అన్నింటి కంటే dispute చేస్తున్నటువంటిది Clause 7 దీంట్లో ఉర్దూ or any other language అని అన్నారు. నిజమే అనుమానం తప్పకుండా కల్గుతుంది. ఉర్దూ అని వాడారు. ఉర్దూ వాడటానికి Constitution అంగీకరించి మిగిలిన

4, 3 భాషలకు రాజ్యాంగం ఎట్లా అడ్డం వస్తుందో నాకు బోధపడటంలేదు. 4 కూడా వచ్చేటట్లు యిస్తే అసలు చర్చ జరిగేదే కాదు. విశ్వనాథంగారు చెప్పినట్లు ఈ బిల్లు యిప్పటికే pass అయిపోయేది. కాంగ్రెసు తరఫున మహమ్మదు యిస్మాయిల్ కూడా చెప్పారు. యివి పెట్టెటట్లయితే అభ్యంతరం లేదని దానివల్ల వచ్చే నష్టం ఏమీ లేదు. కాంగ్రెసు పార్టీని, ముఖ్యంగా ముఖ్యమంత్రిగార్ని కోరేది ఏమిటి అంటే యింతకంటె complicate చేయకుండా ఈ 4 భాషలు కూడా యిందులో include చేసినట్లయితే తేలిగ్గా సమస్య పరిష్కారం అయిపోతుంది. దానికి ఎవరికి ఏరకమైన అభ్యంతరం కూడా వుండదు. అందువల్ల దాన్ని అంగీకరించాలని అంతకంటే ముఖ్యంగా గోపాల కృష్ణయ్యగారు వ్రాసిన సవరణ మా సవరణకంటే బాగుంది. దాన్ని ఆమోదించినట్లయితే దాంట్లో ఏ విధమైన యిబ్బంది వుండదు. అందరూ ఏకగ్రీవంగా ఏ ఒక్కరి వ్యతిరేకత లేకుండా pass చేసే మార్గం మన చేతులో వుంది. ఒక slight amendment మీరు ఏది అయితే చేశారో దాన్ని చేయమని చెప్పుతున్నాము. దాంట్లో యింకో amendment కూడా నేను యిచ్చాను. మళ్లీ యిన్ని తడవలు మాట్లాడడానికి అవసరం లేకుండానే యిక్కడే చెపుతున్నాను. "Provided that the safeguards that are in vogue for the minorities shall be continued." అని పెట్టినట్లయితే ఏ విధమైన యెటువంటి యిబ్బంది వుండదు. యింత ప్రధానమైనటువంటి చట్టాన్ని చర్చించేటప్పుడు బయట కూడా అభిప్రాయ బేధాలు లేకుండా అందరూ ఏకగ్రీవంగా మాత్రమే కాదు. అత్యధిక మెజారిటీ కాదు అందరూ కూడా అంగీకరించేందుకు ఓటుకు కూడా వ్యతిరేకంగా లేకుండా మనస్సులో యేవిధమైనటువంటి అనుమానాలకు అవకాశాలు లేకుండా pass చేయడానికి ఆస్కారం వున్నప్పుడు మేము ముఖ్యమంత్రిగార్ని కోరేది ఏమిటి అంటే యివి ఆమోదించండి, దీన్ని pass చేసి అందరూ సంతోషంగా పోవచ్చు. బయట కూడా ఏవిధమైన ఉద్రేక పరిస్థితులు వుండవు అని చెపుతూ మా సవరణను ఆమోదించి బిల్లును pass చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ :—ఒక submission అధ్యక్షా, ఒక పార్టీ శాసన సభ్యునిగా వున్నాను. కనుక నా అభిప్రాయాన్ని చెప్పుకోంటానని మనవి చేస్తున్నాను. రెండుసార్లు అడిగినాను. కాని అవకాశం యివ్వలేదు. ఒక పార్టీకి సంబంధించిన అభిప్రాయం తెలుపుకొనుటకు అవకాశం యివ్వకపోయినచో, నేను యిక్కడ వుండి ప్రయోజనం లేదు. ఊరికే వుండాలి, కనుక సభనుండి బయటికి వెళ్లిపోతున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఒక పార్టీకి సంబంధించినవారు. వారిని మాట్లాడనిస్తే మంచిది.

Mr. Deputy Speaker :—I never meant that I do not allow him. There were 17 or 18 names with me. He has just walked out by making a statement. He did not condescend to sit here. Concluding speech తరువాత ఎవరికి అభ్యంతరం వుంటున్నారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—మేము పిలుచుకున్నాము.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—మీ concluding అయినా ఫరవాలేదు. వారికి అనేక సంవత్సరముల అనుభవం వుంది. వారు వచ్చి తప్పకుండా మాట్లాడాలి.

Mr. Deputy Speaker :—He came to me and requested me and I said I will consider as the time is short.

Sri Tenneti Viswanatham :—We want the opposite side to be sympathetic and harmonious. We have already given amendments. That is why I requested the Chief Minister to say something before hand to avoid all this criticism. If an M.L.A. is not allowed to speak, it will not be allright.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—శర్మగారు వచ్చారు.

Sri K. Brahmananda Reddy: —I have no objection if the hon. Member is given some 2 or 3 minutes to speak.

Mr. Deputy Speaker :—I personally feel that he should have an opportunity. He came to me and I told that there are a number of speakers and I shall see.

Sri T.K.R. Sarma:—Even before calling the leader of the opposition I just tried . . . . .

Mr. Deputy Speaker :—After calling the leader of opposition, you made a representation.

Sri T.K.R. Sarma :—I am thankful for having been permitted to speak on this occasion.

Mr. Deputy Speaker :—I am also very glad.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ :—అధ్యక్షా, యీ బిల్లును గురించి సభ్యులందరూ మాట్లాడిన తరువాత ఒక విషయం దృష్టికి కనపడుతున్నది. దానిని సంపూర్ణంగా బలపరుస్తున్నాను. ఇందులో సెంటిమెంటలిజమ్ అనవసరం. ఉర్దూ అన్నంత మాత్రాన, దానికి communal colour యిచ్చే పద్ధతి చాలా గర్హనీయమైనదని మనవి చేసుకొంటున్నాను. ఉర్దూకు ప్రాతినిధ్యం వుండాలా, లేదా అనే విషయంలో మనం ఒకటి గుర్తుంచుకోవాలి. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ యేనాడు ఏర్పడింది? తెలంగాణాలో యెంత కాలంనుండి ఉర్దూ అధికార భాషగా వుంటూ వచ్చింది? అంతేకాక సామాన్య ప్రజలకు వ్యవహారికంగా యెంత కాలంనుండి ఉపయోగ పడుతున్నదనే విషయంకూడా దృష్టిలోకి తీసుకోవాలి. దానికి ఒక సెంటిమెంటలిజమ్, కమ్యూనలిజం, కాక మరొక దృక్పథం యివ్వడమనేది సమంజసమైనదికాదని మనవి చేస్తున్నాను. క్లాజు '7' లో ఉర్దూకు బదులు యితర

భాషలనుకూడా చేర్చినంత మాత్రాన objection వుండదు. దానికి ఒక colour యిచ్చి ప్రత్యేకవాతావరణం create చేసే ప్రయత్నాలుంటే సమంజసంకావనే నాఅభిప్రాయాన్ని తెలియజేస్తూ తమకు మరొకసారి కృతజ్ఞత తెలుపుకొంటున్నాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—అధ్యక్షా, కొంత ఆలస్యమైనప్పటికి, అధికార భాషగా తెలుగునుచేసే చట్టాన్ని మనమంతా యీరోజు చేసుకుంటున్నందుకు సంతోషం. అధికార బిల్లుగా తెస్తామని చెప్పగానే non-official Bill గా తీసుకొనివచ్చే గోపాలకృష్ణయ్యగారుకూడా ఉపసంహరించుకొన్నందుకు, వారికి నాధన్యవాదాలు. భాష అనేది ఒక సెంటిమెంటల్ matter కూడా. విశ్వనాథం గారన్నట్లు certain times mislead చేసేట్లుగా వుంటే inflamatory గా వుంటుంది. మాతృభాషపై ప్రేమవుండడం ఒక ఎత్తు. ఇతర భాషలపై ద్వేషం లేకపోవటం మరొకఎత్తు. దేశంలో భాషాసమస్యను అర్థం చేసుకొన్నట్లయితే యింకొకభాషను ద్వేషించుకొంటూవుంటే యిలాంటి సైకలాజికల్ వాతావరణం యేర్పడుతుంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ యేర్పడినప్పటినుండికూడా భాషలవిషయంలో మనమాతృ భాషకు ప్రోత్సహమిచ్చుకుంటూ minority భాషలకు కూడా యిబ్బందేమిలేకుండా ఉదారంగా ఎవరిమాతృభాషను వారు నేర్చుకొనడానికి సౌకర్యాలు కలుగజేస్తున్నాం. పరాష్ట్రమైనాసరే ఆ రాష్ట్రంలో ఒకభాషతప్ప మరొకటి వుండకూడదనే అవకాశం కల్పించకూడదని అనుకొంటె, అదివారి పొరపాటుకావచ్చు. కాని మన ఉదారత పొరపాటుకాదని మనవి చేస్తున్నాను. పోయిన 1, 2 సంవత్సరాలలో దేశంలో హిందీ, ఇంగ్లీషు వగైరా భాషలు వుండాలనే విషయంలో కూడా మన రాష్ట్రంలో తీసుకొన్న వైఖరి, కేవలం రాష్ట్రప్రభుత్వమే కాదు, మన ప్రతిపక్షనాయకులైన వెంకటేశ్వర్లుగారు, మక్దుంమొహిద్దీన్, తెన్నేటి విశ్వనాథం, గోపాలకృష్ణయ్యగారు, స్వతంత్ర పార్టీవారు, తదితర స్నేహితులు కూడా ఒక line adopt చేసుకొన్నాం. దేశంలో మనపెద్దలు, పూర్వీకులు చట్టాలు చేసుకొన్నట్లు, దేశంలో హిందీ నేషనల్ భాషగా వుండాలనీ, దానితోపాటు ఇంగ్లీషునుకూడా వుంచుకొనినచో మంచిదనీ, అనేకవిషయాలలో ఉపయోగపడుతుందనే దృక్పదాన్ని వెల్లడించాం. అదియెంతో సమంజసమైనదని అనుకొంటున్నాను. అక్కడ అక్కడ అలజడి జరిగినా, ఉద్రిక్తపరిస్థితులలోకి పోకుండా అదుపులో పెట్టిందనికూడా మనవి చేస్తున్నాను. కాబట్టి కేవలం యిక్కడ అభిప్రాయభేదాలు లేవు. Official Language of the State is Telugu. దానికి equate చేసే భాషను మరొకదానిని పెట్టడంలేదు. ఎవరుకూడా కోరడంలేదు. కోరినవారుకూడా లేరు. అందులో యేమాత్రం అనుమానంలేదు. ఉర్దూపేరు ఎందుకువ్రాసినారు అనేది తప్ప మరియితర అభిప్రాయాలు కనపడడంలేదు. మీరు టి. కె. ఆర్. శర్మగారిని మాట్లాడించారు. నాకు చాలాబలం వచ్చింది. వారు ఒక్కరే అయినా, వారిది ఒకపార్టీ. గోపాలకృష్ణయ్యగారు, వెంకటేశ్వర్లుగారుకూడా బాగానే మాట్లాడినారు. కాని కొంచెం అభిప్రాయం వెల్లడించారు. దేశం యొక్క

integration, unity వగైరాలు చూచినప్పటికీ మైనారటీ భాషలవిషయంలో, యీ రాష్ట్రంలోనేకాదు, మహారాష్ట్రలోకూడా యేదైనా మైనారటీ భాషలు వుంటే వారికికూడా కొంతవరకు రక్షణ కల్పించడం అవసరం. నేను పూనా వెళ్లాను. తెలుగువారు అక్కడ $1\frac{1}{2}$ లక్షలన్నారు. బొంబాయిలో 6, 7 లక్షలు వున్నారు. 50 లక్షలకు పైగా టమిలినాడులో వున్నారు. వారేదో చేయలేదు కాబట్టి మనం చేయకూడదనేటటువంటిది సరైన మాట కాదు. నేషనల్ ఇంటిగ్రేషన్‌లో అల్పసంఖ్యాకులకు విశ్వాసం కల్పించటంలో గొప్పతనం ఉన్నదిగాని, వారికి ఇది అవసరం లేదు, అది అవసరం లేదు అనటంలో న్యాయం లేదు. అందుచేత నలుగురు పిల్లలు ఉన్నాసరే, మరాఠీ నేర్చుకొంటామంటే మరాటి, మళయాలం నేర్చుకొంటామంటే మళయాలం, కన్నడం నేర్చుకొంటామంటే కన్నడం, ఏ భాష అయినా సరే, నేర్చుకోనివ్వండి—తప్పేమిటి ? ఈ దేశంలో అనేక వ్యాపారాల రీత్యా, అనేక వృత్తుల రీత్యా, కొంతమంది ఇతరులు ఇంకొక చోటికి వెళ్లినపుడు వారి మాతృభాష నేర్చుకోవటంలో—ప్రభుత్వం వారికి ఎందుకు ఇబ్బందులు కల్గించాలి ? దానివల్ల కొన్ని వేల రూ. లు ఖర్చు అయినా ఇబ్బంది ఏమిటి ? ఇంకొకరు ఎవరో సంకుచిత దృష్టితో చూస్తే, మనం కూడ ఆ కోణంనుండే ఎందుకు చూడాలి ? — అనేది మనం నిష్పక్షపాతంగా ఆలోచించాలి. దీనిలో లేనిపోని భావాలు పెట్టుకొని వాటిని యీ భాషా సందర్భంలో ఉద్రేకంలోకి పోయి ద్వేషాలలోకి తీసుకు వెళ్లటం మంచిది కాదు. ఉర్దూ విషయంలో-ఇది ఒక మతంతో జోడించి చూస్తున్నారు. అది పొరపాటు అని మనవిచేస్తున్నాను. ఉర్దూను భాషగా మాత్రమే చూడాలి. నాకు వచ్చిన ఉర్దూలో మొన్న చెప్పాను. 'మజహబ్‌నహి జబాన్‌కి నుక్తనజర్ సె దేఖియే''. (హర్షం)

కాబట్టి, మనం హిస్టారికల్ సర్కమ్‌స్టెన్‌సెస్ చూసుకోవాలి. అపోజిషన్ పక్షంగాని, కాంగ్రెస్ పక్షంగాని—ఎవరూకూడ, ఇదివరకు ఉర్దూ, కన్నడము, మహారాష్ట్రము, మళయాలము, తమిళము, గుజరాతి, బెంగాలీ-ఏ భాషకైనా సరే, ఇక్కడ ఇచ్చిన రక్షణలు గాని, సౌకర్యాలుగాని ఇపుడు తీసివేయమని అడగటం లేదు. ఎక్కువచేయమనీ అడగటంలేదు. ఇపుడు ఉర్దూ అనే మాట ఇందులో చేర్చటంవల్ల మరాటి ఎందుకు పెట్టకూడదు, అంటున్నారు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:—ఉర్దూ అనేది ఒక్కటే పెట్టటం వల్ల.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—అది పెడితే-మాది కూడ పెట్టండి అనే కదా ? లేక ఇది పెట్టకపోయినా అది తీసివేస్తే సరిపోతుంది అనే కదా ?

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:—నాకు ''జబాన్ సె'' నే కాదు, ''మత్ సే భీ'' విద్వేషం లేదు. బోర్డర్ ఏరియాస్‌లో ఉన్న అన్ని లాంగ్వేజెస్ అఫీషియల్ లాంగ్వేజెస్ చేయాలనే మా పార్టీవారం ఎపుడు చెబుతున్నాము. మా మనసులో ఉన్నదే మీ మనసులో ఉన్నది. కాని ఇక్కడ వ్రాతలో ఇంకొక మోస్తరుగా ఉన్నది.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:— మా మనసులలో క్లియర్‌గానే ఉన్నది. కాని, మీరు చెప్పటానికి అది డెలికేట్ అయి, వేరే భాషలో చెబుతున్నారు తప్ప, మరేమీ లేదు. నేను మనవి చేసేది పాపులేషన్ చూసుకోవాలి. దేశంలో పరిస్థితులు చూసుకోవాలి. కాన్‌స్టిట్యూషన్‌లో పేర్కొన్న భాషలు చూసుకోవాలి. ఆ భాషల వారికి మనదేశంలో ప్రతి స్టేటు ఉన్నదా లేదా అనే విషయం చూసుకోవాలి. ఉర్దూ భాష మాట్లాడే వారిలో మహమ్మదీయులు ఉన్నారు. హిందువులు ఉన్నారు అనేది మనం గ్రహించాలి. మన డిప్యూటీ స్పీకర్‌గారి మాతృభాష మరాటీ అయినా, వారు ఉర్దూభాష చక్కగా మాట్లాడగలరు. ఇక, మన లా మంత్రిగారు ఉర్దూభాషలో పండితులు. ఇంగ్లీషు-ఇంగ్లీషు అని కేకలు పెడతారుగాని, యీ దేశంలో నూటికి ఇద్దరికైనా ఇంగ్లీషు తెలుసునా ? ఇంగ్లీష్ ఉండాలి లేకపోతే చచ్చిపోతాం—అని చెబుతారు. ఇది మనకు హిస్టారికల్ సర్కమ్‌స్టెన్‌సెస్ వల్ల వచ్చిన భాష. దురదృష్ట వశాత్తు బ్రిటీష్‌వారి ఈస్ట్‌ఇండియా కంపెనీ పాలననుండి వారి పరిపాలనలో వచ్చిన భాష. ఆ విధంగా నేర్చుకోవలసి వచ్చింది కాబట్టి, దానికి అంత ప్రాముఖ్యత ఇవ్వవలసి వచ్చింది. అట్లాగే ఇక్కడ వెనకఉన్నటువంటి ప్రభుత్వంలో అందరూ కూడ ఉర్దూను నేర్చుకోవలసి వచ్చింది ఇక్కడ ఉర్దూ వచ్చిన వారు అన్ని పార్టీలవారిలోనూ ఉన్నారు. ఇక్కడ పాపులేషన్ రీత్యా, ముస్లిములు 25, 30 లక్షల మంది ఉన్నా, ఉర్దూ చక్కగా మాట్లాడేవారు ఇంకా 30, 40 లక్షల పై చిల్లర ఉన్నారు. దాని దృష్ట్యా మనం మొట్టమొదటి నుండి చెబుతూ వచ్చాము. ఏ ముఖ్యమంత్రి వచ్చినా చెప్పారు. శాసన సభలో ఎపుడు చర్చ జరిగినా దానిని గురించి ఏమీ తర్కము రాలేదు. మనం అపుడు అన్నాము, అది సెకండ్ రీజినల్ లాంగ్వేజె అని. అందువల్ల నేను మనవి చేసేది—దీనిలో పెట్టినందువల్ల ఏమీ పొరపాటులేదు. ఏమైనాసరే, ఇతర మైనారిటీ లాంగ్వేజెస్ కూడ ఎందుకు పెట్టకూడదు అంటున్నారు. పెట్టవలసినదే, కాన్స్టిట్యూషన్‌లో చెప్పిన 14 భాషలు ఎన్యూమరేట్ చేయాలి. కాని, అది అనవసరమైన మాట. అయితే ఒకటి మనవిచేస్తున్నాను. ఏదైతే మహారాష్ట్రం కానివ్వండి, కన్నడం కానివ్వండి, తమిళం కానివ్వండి, గుజరాతీ కానివ్వండి, ఏ మైనారిటీ లాంగ్వేజికి అయినా సరే యీ రాష్ట్రములో ఇదివరకు ఇచ్చినటువంటి ఏ సౌకర్యములైతే ఉన్నవో, అవన్ని ఇపుడుకూడ ఖచ్చితంగా అమలులో ఉంటాయి, సందేహం లేదు. ఈ చట్టం పాసైన వెంటనే ఆ నోటిఫికేషన్స్ లా మినిస్టరుగారు ఆ ఏరియాస్‌కు దానిని స్పెసిఫై చేసి ఇచ్చేస్తారు. కాబట్టి ఇతర మైనార్టీలాంగ్వేజెస్ వారు ఏమాత్రం ఎపుడూ సందేహ పడవలసిన అవసరం లేదని నేను యీ శాసన సభావేదికనుండి మనవిచేస్తున్నాను. కాబట్టి, దయచేసి ఇక ఇతర చర్చలకు అవకాశం లేకుండా—ఇపుడు వ్యవధికూడ తక్కువ ఉంది కాబట్టి ఏకగ్రీవంగా దీనిని పాస్ చేస్తే, మనకు, శాసనసభకు కూడ మంచి గౌరవము: ప్రజలు కూడ బాగా హర్షిస్తారని మనవిచేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

Mr. D.puty Speaker:—In his view point, other languages mean ?

Sri K. Brahmananda Reddy:—Whatever concessions or safeguards or wh..tever will be given by notification.

Mr. Deputy Speaker:—These minority languages.

Sri K. Brahmananda Reddy:—Yes.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పింది మేము ఇలా అర్థం చేసుకోవచ్చునా ? క్లాజు 7 సెక్షన్ అయిపోయిన వెంటనే. ఏ రోజున అయితే నోటిఫికేషన్ ఇస్తారో ఆ రోజున ఒక్క ఉర్దూకే గాక, మరాటీ, కన్నడ, ఒరిస్సా భాషలకు కూడ నోటిఫికేషన్ సైమల్ టేనియస్‌గా ఇవ్వటమే గవర్న అభిప్రాయమా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—మాకు ఏమీ ఆక్షేపణలేదు; ఇస్తాము.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—ఆ కారణంచేతనే నేను మొదట్లో అడిగాను—అదే చెప్పండి, తగాదాలన్నీ పోతాయి అని.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ—అధ్యక్షా, క్లాజు 7 కొంచెం పరిశీలించమని చెబుతున్నాను.

"The State Government may,from time to:ime,by notification in the Andhra Pradesh Gazette. direct the use of Urdu or any other language or languages in addition to the T.luge language, in the interests of persons speaking such language or languages in such areas and for such official purposes of the State and for such periods, as may be specified in the notification".

"For such periods" అని ఉన్నది. అంటే ఇవన్నీ ఫ్లరిష్ కావాలని, ప్రతి లాంగ్వేజ్‌కి ఎంకరేజ్‌మెంట్ ఇవ్వాలని—కాని, ఫర్ సచ్ పీరియడ్స్ అని అంటే 1967 తర్వాత యీ భాష ఉండకూడదని....ఇట్లాంటివన్నీ ఇందులో ప్రొవిజన్ పెట్టుకొన్నారు. అది పొరపాటున పడ్డదా ? "ఎందుకు ఫర్ సచ్ పీరియడ్" అని పెట్టారు ? for such period అంటే దాని ఉద్దేశ్యము ఏమి ? అది ఉండటం మంచిదికాదని మా అభిప్రాయము. మంత్రిగారు చెప్పిన ఉద్దేశ్యం రీత్యా, వారిచ్చిన హామీ రీత్యా, ఆ స్పిరిట్ రీత్యా for such period అన్నిది తప్పనిసరిగా తొలగించటము భావ్యము. ఫర్ సచ్ పీరియడ్స్ అనే భాగం తొలగిస్తే చాలా బాగుంటుందని అది చాలా అవసరమని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—ఇపుడు ముఖ్యమంత్రిగారు ఒప్పుకొన్నదానికి ఆ నోటిఫికేషన్ ఇస్యూ చేస్తారు. అందులో పీరియడ్ అన్నది పెట్టటం మానివేస్తారు. కాబట్టి అది ఆందరికి సర్వజనసామరస్యంగా ఉంటుంది.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—మీరు చెబితే ఒప్పుకోకపోవటం ఉంటుందా ? ఒప్పుకొన్నాము.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—నోటిఫికేషన్‌లో పీరియడ్ మెన్షన్ చేయవద్దు అంటారా ? బిల్లులో పీరియడ్ మెన్షన్ చేయవద్దు అంటారా ?

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ—బిల్లులో.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—బిల్లులో కాదు.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ:—బిల్లులో ఫర్ సచ్ పీరియడ్స్—అని ఎందుకండి ? ఎవరు ఏ లాంగ్వేజ్ మాట్లాడినా దానికి అన్ని విధాల సహకరించి, దాని అభివృద్ధికి తోడ్పడతామని మంత్రిగారు ఇచ్చిన హామీకి యీ బిల్లులో for such period అని పెట్టటానికి చాలా కాంట్రడిక్షన్‌గా ఉంది. కాబట్టి for such period అన్న శబ్దాలు తీసివేయటం అన్ని విధాలా మంచిది.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—వెంటనే వచ్చే నోటిఫికేషన్‌లో ఎక్కడా ఏమీ యీ టైమ్‌వరకే పెడతామనే మాట ఏమీ ఉండదు. ఇది ఎందుకు పెట్టటం జరిగిందంటే—దీనిని కొంత సానుభూతితో ఆలోచిస్తే దీనియొక్క రిలవెన్స్ తెలుస్తుంది. రేపు ఇంకేమైనా లాంగ్వేజ్‌వారు కోరవచ్చు; యీ మూడు నాలుగు లాంగ్వేజెస్‌వారే కాకుండా. హైదరాబాద్ దాదాపు ఒక భారతదేశంగా పరిణమిస్తున్నది. చాలా రాష్ట్రాలవారు ఇక్కడకు వచ్చి సెటిల్ అవుతున్నారు. ఇంకో భాషకు ఏమైనా సౌకర్యాలు ఇవ్వవలసివచ్చినపుడు పాపులేషన్ మొదలైన వాటి రీత్యా. మార్పులు వచ్చినపుడు ఒక్కొక్కప్పుడు ఎక్స్‌పెరిమెంటల్‌గా కూడ చేయవలసి ఉంటుంది. కొంతకాలం వరకు దానిని ప్రయోగించి చూడవలసి ఉంటుంది. కాబట్టి—దానికొరకు—అని పెట్టుకొన్నాముగాని, ఇది ఉర్దూకుగాని, మరాటీకిగాని పది ఏళ్ళు ఇచ్చి, తర్వాత అనేద్దాము అనే మాట మాత్రం కాదు అని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ:— ఈ నోటిఫికేషన్‌లో కొన్ని ఉన్నవి. పర్సంటేజ్ ఇంత ఉంటే, ఇదిగో—యీ రకంగా ఇవ్వాలి అని అందులో అన్నీ ఉన్న తర్వాత, ఇపుడు పీరియడ్ అనేది పెట్టవలసిన అవసరం లేదు. అటువంటి కండిషన్స్ లేనపుడు ఇది పెట్టవలసిన అవసరం ఉండదు కాబట్టి ఇది దేనికి పెట్టారో అర్థం కావటంలేదు. ఇది అనవసరమని, దీనిని తీసివేయటం చాలా ఉచితమని—లేకపోతే మీరు ఎన్ని హామీలు ఇచ్చినా, ఇది ఎపుడూ మనసులో కెలుకుతూ ఉండే భయం ఉన్నదని, కాబట్టి అటువంటి కాన్ఫిడెన్స్ వారిలో క్రియేట్ చేయటం గురించి మీరు ఆలోచించటం మంచిదని మనవిజేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు:— ఈ ఆక్షేపణ అంతా ఒకవిధమైన అవిశ్వాసం మీద ఆధారపడి ఉన్నదేగాని, విశ్వాసంమీద ఆధారపడిలేదు. అవిశ్వాసం అన్నది తొలగించుకొంటే బాగా ఉంటుంది; అటువంటి కంటిన్‌జెన్సీస్ వస్తాయనే దృష్టితో ఉంచటమేగాని, అంతకన్నా ఏమీలేదు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:— ఇపుడు అవిశ్వాసం విషయం ఎక్కడ ఉన్నది ? విశ్వాసం అంతా మీమీద మాకు ఉన్నదా ? మామీద మీకు వున్నదా ?

ఈ శాసనసభలో విశ్వాసం విషయం ఎందుకు ? ఈ పీరియడ్ అనేది—అర్థంలేని మాట పొరపాటుగా, మామూలు అలవాటు ప్రకారం లా డిపార్టుమెంటు వ్రాసింది. దానిని ఏదో జస్టిఫై చేయటమే కార్యక్రమంగా పెట్టుకొంటారు ఏమిటి ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:— ప్రతిసారి లా డిపార్టుమెంటు లా డిపార్టు మెంటు అంటే నేను ఒకటి మనవిచేయవలసి ఉంది.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:— అన్‌లాఫుల్ డిపార్టుమెంటు అనా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:— లా డిపార్టుమెంట్‌వారు బాగానే పని చేస్తున్నారు. కష్టపడి పనిచేస్తున్నారు. అయితే ఒక చట్టంలో ఒక సెక్షన్ కోర్టువారు సరిగా లేదని చెప్పవచ్చును. నిన్న మద్రాసులో ఒక యాక్టు కోర్టు వారు అల్ట్రావైరిస్ అన్నారు. అవన్నీ సరిచేసుకోవచ్చును. పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లుగారు మీ లా డిపార్టుమెంటు చెప్పింది అంటున్నారు లా డిపార్టు మెంటు చెప్పకపోతే, మనమిద్దరము చట్టాలు చేయగలమా ? మనమిద్దరము చట్టాలు చేస్తే, ఇక సంఘమే ఉండదు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:— అధ్యక్షా, ఈ బిల్లులో ఆ పీరియడ్ పర్పస్ ఎందుకో ముఖ్యమంత్రిగారిని చెప్పమనండి. పీరియడ్ ఎందుకు వ్రాశారో చెప్పకుండా—ఎపుడో ఎవరైనా వస్తే, మీకు మూడు మాసాలు రక్షణ ఇస్తా మంటారా ? ఏడాది రక్షణ ఇస్తామంటారా ? ఈ ఆర్గ్యుమెంట్ ఎవరిని కన్‌వెన్స్ చేస్తుంది ? ఇటువంటి ఎక్స్‌ప్లెనేషన్ ఇస్తే ఎట్లా విశ్వాసం వస్తుంది ? What is this wonderful explanation.

Sri P. V. Narasimha Rao:— The list of languages is not exhaustive. The list of purposes also is not exhaustive. Therefore, it is an enabling provision which ought to be there.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:— ఆ పీరియడ్ ఎక్కడనుండి జారీ చేశారు ?

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:— ఏదో వచ్చింది....

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— అధ్యక్షా, నేను ఛీఫ్ మినిస్టర్‌గారిని ఒక విషయం అడగదలచుకొన్నాను. దీనిలో ఒక కమీషన్ వేయాలన్నాము. దానిమీద ఎక్కువ చర్చ జరగదు. దాని విషయంలో అందరికి ఏకగ్రీవ అభి ప్రాయము ఉన్నది. కాని ఐదు సంవత్సరాల తర్వాత కమీషన్ కాకుండా వెంటనే ఇంతవరకు జరిగింది ఆ ఇంప్లిమెంటేషన్ సంగతి చూడటానికి ఒక కమిటీ వేద్దామని అనుకొన్నారు కదా ? దానిసంగతి ఏమిటి ? ఈ బిల్లులో మెన్షన్ చేసింది ఐదు సంవత్సరాల తర్వాత కమీషన్.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి :— మేము సెలక్టు కమిటీలో అనుకొన్నది ఏమి టంటే—మనం ఇంతవరకు చేస్తున్నటువంటిది బాగా చురుకుగా పనిచేస్తున్నావా, లేదా, అన్నది ఏదైనా ఒక కమిటీని వేసి, అది ఆలోచిస్తే బాగుంటుందనే మాట

అనుకొన్నాము. అది తప్పకుండా వేస్తాము. అది ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ గా డిపార్ట్ మెంట్ వారు వేస్తారు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—పీరియడ్—అన్నదానిపైన మాకు అభ్యంతరం ఉన్నది. అది డిలీట్ చేస్తే కొంప మునిగిపోయేది ఏమిటి ?

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— ఆ క్లాజు వచ్చినప్పుడు చూద్దాం.

Mr. Deputy Speaker :—The question is :

"That the Andhra Pradesh Official Language Bill, 1966 be read a first time."

The motion was adopted.

Mr. Deputy Speaker :— Motion moved.

Sri K. Brahmananda Reddy :—Sir, I beg to move :

"That the Andhra Pradesh Official Language Bill, 1966 be read a Second time."

Sri Ramachandra Deshpande Rao :—Sir, I move :

"That the Andhra Pradesh Official Language Bill, 1966, be circulated for eliciting public opinion."

Mr. Deputy Speaker :—Amendment moved.

Sri Ramachandra Rao Deshpande :—Sir, I beg to move :

"That the Andhra Pradesh Official Language Bill, 1966 be referred to a Joint Select Committee consisting of Members from both the Assembly and the Council."

Mr. Deputy Speaker :—Amendment moved.

(Pause).

Mr. Deputy Speaker :—I shall now put the amendments to vote :

The question is :

"That the Andhra Pradesh Official Language Bill, 1966 be circulated for eliciting public opinion ".

The motion was negatived.

Mr. Deputy Speaker :—The question is :

"That the Bill be referred to a Joint Select Committee consisting of Members from both the Assembly and the Council."

The motion was negatived.

Mr. Deputy Speaker :—The question is :

"That the Andhra Pradesh Official Language Bill, 1966 be read a Second time."

The motion was adopted.

Clause 2.

Mr. Deputy Speaker :—The question is :

"That Clause 2 do stand part of the Bill."

The motion was adopted.

Clause 2 was added to the Bill.

Clause 3

Mr. Deputy Speaker:— There are some amendments to this clause.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— అధ్యక్షా, నేను పంపించినటువంటిది మొదట Non-official Bill లో ఉన్నది. ఉండడమే కాదు మన గవర్నమెంటు దానికి అంగీకరించారు. 'The medium of instruction in schools, colleges and other educational institutions' అనికూడ ఉండాలని amendment. ఇప్పుడు మనం చేసిన Act లో 4 భాగాలకు యిచ్చాము. ఆ Act లో యిదికూడ ఉండాలని. Notification కు, bills కు, ordinances కు, rules కు యివి ఉన్నాయి. దీనికికూడ ఉండాలని. నేను కోరడానికి కారణం—మనం ప్రధానమైన ఆశయం మాతృభాషలో, విద్యాభివృద్ధి అయినప్పుడే ఆ విద్యగాని, ఆ వ్యక్తిగాని పెరుగుతాడు. దీనికి ఒప్పుకొని University Act లో కూడ వ్రాశాము. Medium of instruction మేము instruct చేస్తామని, అది యిప్పుడు మార్చారా లేదా. Spirit of the Government కు గాని, మన అందరికిగాని medium of instruction ఉండాలని అనుకుంటున్నాము. దానిలో ప్రభుత్వం ఆ విషయం వదలిపెట్టేశారు. అందువల్ల నేను యిది move చేస్తున్నాను.

Sir. I move "Add the following as sub-clause (2) (iii) of clause:—
(iii) the medium of instruction in the schools, colleges and other educational institutions.

Mr. Deputy Speaker:— Amendment moved.

Mr. Deputy Speaker :—The question is :

Add the following as sub-clause (2) (iii) of Clause 3:—

'(*iii*) The medium of instruction in the schools, colleges and other educational institutions.' "

The motion was negatived.

Mr. Deputy Speaker :—What about Sri Tenneti Viswanatham's amendment ?

Sri Tenneti Viswanatham :—I shall rather not move the amendment.

Mr. Deputy Speaker :—The question is :

"That Clause 3 do stand part of the Bill."

The motion was adopted.

Clause 3 was added to the Bill.

Clause 4.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya:—I am not moving the amendment.

Mr. Deputy Speaker :—The question is :

"That Clause 4 do stand part of the Bill."

The motion was adopted.

Clause 4 was added to the Bill.

Clauses 5 and 6.

Sri Ramachandra Rao Deshpande:—I would like to know the financial implications.

Sri P.V. Narasimha Rao :—I would like to submit that the matter was just raised in the House. There is no commitment at the moment. It is only a provision there and we cannot at the moment foresee what the financial implications will be.

Sri Tenneti Viswanatham :— There is a commitment about the appointment of the Commission.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :— అలా అయితే ఈ Bill pass అయితే మాత్రం ప్రయోజనం ఏమిటి ? రేపటి నుంచి ఏ ఏ Department లో తెలుగు introduce చేయాలి అనే దానికోసం ఈ కమిషన్ వెళ్ళి, enquiry చేసుకొని, కొంత చేయవలసి ఉంటుంది. కమిషన్ duty ఏమిటి ?

Sri P. V. Narasimha Rao :— I have just told that by way of abundant caution within the last half an hour we requested the Governor also and he has been good enough to give his recommendation. So, it is done.

Sri Tenneti Viswanatham:— Now, this is the way in which Government should listen to Opposition advice.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—Commission immediate implementation కు కాదు. ఇంకాక అందుకే అడిగింది. 5 సంవత్సరాల తరువాత కమిషన్ వేస్తాము అని దానిలో ఉన్నది. Implementation కు కమిటి ఏమైనా వేస్తారా అంటే — immediate గా జరిగేటట్లుగా administrative గా వేస్తాము అని చెప్పారు. దీనికి దానికి తేడా ఏమిటి ? వెంటనే ఆ కమిటి వేస్తారు కనుక అదే Effective committee constitution లో ఉన్నటువంటి దానిలో హింది 15 సంవత్సరాలు పని చేసిన తరువాత ఎట్లా ఉంటుందని వారు కమిటి వేసుకొన్నారు. అట్లాగే మనం యిప్పుడు ఏమి చేస్తున్నాము అంటే — 5 సంవత్సరాలు జరిగిన తరువాత తెలుగు ఏ ఏ sections లో implement చేశారు. ఇంకా చేయాల్సింది ఏమిటి ? ఎందుకు చేయలేదు. దానికి కావలసినదంతా suggest

చేయడానికి అది. అందువల్ల ప్రధానమైనది immediate గా జరగాల్సినది, ఆ కమిటి ఎప్పుడు వేస్తారో చెపితే అదంతా సరిపోతుంది.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి:— మనవి చేశాను గదా. త్వరలోనే వేస్తాము.

Sri Ramachandra Rao Deshpande :—We want to know, Sir, what passed on between the Law Minister and Sri Tenneti Viswanatham. We were unable to hear what the Minister said regarding Governor.

Mr. Deputy Speaker :—The question is—

Sri Ramachandra Rao Deshpande and Sri V. Ramachandra Rao:—We want to know what transpired between Sri Tenneti Viswanatham and the Law Minister. We have got a right to know that.

Sri Tenneti Viswanatham :—He has not passed on any information to me. He has addressed the Chair saying " as a matter of abundant caution, we have also the recommendation of the Governor." I said " this is very good." and I congratulated the Government for having listened to our advice.

Mr. Deputy Speaker :—The question is :

" Clauses 5 and 6 do stand part of the Bill."

The motion was adopted.

Clauses 5 and 6 were added to the Bill.

Clause 7.

Sri Tenneti Viswanatham :—In view of the categorical assurance given by the Chief Minister that all the Government notifications under clause 7 will be given simultaneously, I do not move my amendment.

One hon. Member:—There is no amendment standing in the name of Sri Tenneti Viswanatham.

Sri Tenneti Viswanatham :—I think I gave notice of amendment to office seeking to delete " clause 7."

Sri Ramachandra Rao Deshpande :—Sir, I beg to move :

(9) " In line 3 of clause 7 delete the words " Urdu or."

Mr. Deputy Speaker :—Amendment moved.

श्री रामचन्दर राव देशपांडे :—इस धारा से "उर्दु" का शब्द निकालदेने की आवश्यकता इस लिये है कि यह दोनों में भेदभाव पैदा करने की गुंजाइश पैदा कर रहा है। इसको दूर करना जरूरी है। इस लिये यदि "उर्दु" का शब्द निकाल देकर other languages

के शब्द रहजायें तो एक भाव होसकता है। इस लिये हमने कहा है कि "उर्दु" के शब्द को निकाल दीजिये इस लिये मैं आपके द्वारा सारे सदस्यों से विनंती करूंगा कि इस संशोधन को मान लें।

శ్రీ వి. రామచంద్రరావు:— అధ్యక్షా, ప్రభుత్వం వారు ఉర్దు అనే శబ్దమును 7వ క్లాజులో ఉపయోగించి యించుమించుగా భేదాభిప్రాయాలకు తావు యిచ్చారు. మేము చెప్పే మాటలు ఒక section misunderstand చేసు కొనేందుకు కూడ తావు యిచ్చారు. దాని వల్ల మాకు ఏదో అనర్థం జరుగు తుంది అని కాదు. వారికే అనర్థం జరగబోతున్నది. అక్కడ ఉర్దు ప్రవేశపెట్టి నంత మాత్రాన communal Muslims, Muslims తమకే vote చేస్తారు అను కుంటున్నారు. ఆ పిచ్చి భ్రమలో మాత్రం ఉండవద్దు. వాళ్ళు ఎవరికి చేయ వలెనో వారికే చేస్తారు. Six years experience ఉన్నది. కాబట్టి యిప్పుడు కూడ ఆ experience తో లాభపడినట్లయితే బాగా ఉంటుంది. ఉర్దు అనే శబ్దాన్ని ఉపయోగించి అనవసరంగా దుష్పరిణామాలకు మార్గం తీశారు. నేను చెప్పేది ఉర్దుకు వ్యతిరేకత కాదు. ఉర్దుకు srfe guards ఉండాలని నేను మొదటి నుంచి వాదిస్తున్నాను. ఇప్పుడు కూడ వాదిస్తాను. కాని ఉర్దు అనే శబ్దాన్ని ఉపయోగించి యితరులను disuim'uate చేశారు. దానివల్ల కలిగే దుష్పరిణా మానికి దారి వారే తీస్తున్నారు. కాబట్టి ఇప్పుడైనా ఉర్దు అనే శబ్దం తీసివేయండి Linguistic minorities ఎన్ని అయితే ఉన్నాయో, వాటన్నిటికీ safe guards యిస్తున్నారు. ఇవి యిస్తాము అని ఆహ్వానం యిస్తున్నాము. అట్లాంటప్పుడు ఆ శబ్దాలు ప్రత్యేకంగా ఉపయోగించడం ఎందుకు? ఉపయోగించినట్లయితే యితర భాషలకు కూడ ఉపయోగించండి. అది మా వాదం. ఈ మాత్రం కూడ అర్థం చేసుకోలేకపోతే నాకేమి అర్థం కాదు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:— I am very sorry Sir. వారు ఉన్నటు వంటి భావాలను కప్పిపెట్టుకొని మాట్లాడడానికి ప్రయత్నం చేస్తుంటే దేశంలో అందరికి తెలుస్తుంది. ఇందులో తెలుసుకోలేనివాడు ఎవరూ లేరు. ఏదో ఒకరి సహాయ కోసం అభిలషించి పార్టీవారు చేస్తున్నారు అని చెప్పడంమటుకు చాల పొరపాటు I wish, Sir, better sense pavaits and he withdrawas it. We do what we feel is good to the society and not with an intention to attract somebody's votes and all that. There are hundred ways of doing it, but I wish Mr. Ramachandra Rao realises what he said and withdraws it, because it is not fair to say that. I can also speak in that sense, but I do not want to do it. We are the Government here. Therefore, I thought it better to restrain myself and I would honestly request Mr. V. Ramachandra Rao to withdraw that portion. The other portion can go on.

Sri V. Ramachandra Rao :—I wish to explain the matter little as to why everything has come in view of the withdrawal which has been called for.

श्री रामचन्दर राव देशपांडे :—मैं यह कहरहा था कि चीफ मिनिस्टर साहब ने जो आश्वासन दिया था जिसको मैंने पढकर सुनाया था उस समय जब कि सेलेक्ट कमेटी में यह बिल आया था तो यह कहा गया था कि उर्दु का शब्द निकाल दिया जायेगा इसकी आवश्यकता नहीं है। It does not fit in. इसके बाद आज जो बिल आया है उसमें उर्दु का शब्द है। यह भय होने से श्री वंदेमातरं रामचन्दर राव ने कहा है कि इस को निकाल देना चाहिये। संशोधन को withdraw करने की आवश्यकता नहीं है।

శ్రీ వి. రామచంద్రరావు :— అధ్యక్షా, నేను చెప్పేమాటను తమరు దయచేసి వినండి. ఉర్దూ గురించి, స్పెషల్ స్టేటస్, సేఫ్‌గార్డు యివ్వాలనే విషయంగూర్చి ముఖ్యమంత్రిగారు ఒకసారిగాదు, పలుసార్లు సెలెక్టు కమిటీ మీటింగ్సులో. this does not fit in this bill అని చెప్పారు. ఆ విధంగా చెబుతూ వారు యింకా ఏమన్నారంటే—ఉర్దూ విషయమై—అసలు విషయాలు మీరు దాచుకోదలచి, తప్పిపుచ్చదలచి యింకొక మాట చెబుతున్నారు అంటున్నారు. అది ఎంతవరకు సమంజసం? At aleast I do not have that practice. ఇతరులగురించి నేనావిధంగా చెప్పదలచుకోలేదు. ఇతరులపై నేరారోపణ చేయను: I am only expressing what I feel. అంతకంటే మరేమీలేదు.

Mr. Deputy Speaker:—The question is :

" In line 3 of clause 7, delete the words ' Urdu or.' "

The motion was negatived.

Mr. Deputy Speaker:—Amendment No. 10 . . . . .

Sri Pillalamarri Venkateswarlu :—Just we are consulting among ourselves, Sir.

(Pause)

Sri Pillalamarri Venkateswarlu:—We are not moving the amendment, Sir.

Sri V. Ramachandra Rao:—I have to move it, Sir.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya:—How can Hindi be local language?

Mr. Deputy Speaker : It is his amendment.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya:—I want a clarification. Is it a regional language ?

Sri V. Ramachandra Rao:—It is a regional language of the U.P.

Mr. Deputy Speaker :—I know. In 14 languages, it is there.

Sri V. Ramachandra Rao :—Sir, I beg to mov

" In clause 7 for the words " or any other language or languages " substitute the words " Marathi, Kannada, Hindi, Tamil, Oriya and other languages."

Mr. Deputy Speaker :—Amendment moved.

(Pause)

Mr. Deputy Speaker:—The question is :

" In clause 7 for the words " or any other language or languages " substitute the words " Marathi, Kannada, Hindi, Tamil, Oriya and other languages."

The motion was negatived.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—Sir, I beg to move :

" In clause 7 after the word " Urdu " insert the words " Marathi, Tamil, Kanarese, Oriya."

Mr. Deputy Speaker:—Amendment moved.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ఇప్పుడొక ప్రకటన చేశారు; వెంటనే జి. ఒ. యిస్తామని అన్ని లాంగ్వేజెస్‌కు కలిసి నోటిఫికేషన్ వారు చెప్పినదానితో ఏకీభవిస్తున్నాం. అయితే, యితర రాష్ట్రాల కంటె మనం ఉదారంగా వుండదలచుకున్నాం. మరాఠీ, కన్నడం మొదలైనవి యిందులో చేర్చడంద్వారా, ఆయా ప్రాంతాలలో వున్న తెలుగువారి విషయం వారు గమనించేందుకు, అంతేగాక, మనం యిస్తున్న ప్రాముఖ్యతకు ఒక గెస్చర్‌గా యిది వుంటుంది. ఇక్కడవున్న మైనారిటీస్‌కు మనం కల్పిస్తున్న రక్షణకూడా తెలిసివస్తుంది. అందువలన వారినుండి, యితర ప్రాంతాలనుండి మనం ఎదురు చూసేముందు, మనమే ఇందులో పెట్టి ఆదర్శప్రాయంగా వుందాము. వారికంటే కొంచెం హైలెవెల్‌లో వుందాము. అందువలన యిదికూడా కలపమని నేను కోరుతున్నాను.

We want to be at a bit higher level.

Mr. Deputy Speaker :—Is he agreeing ?

Sri K. Brahmananda Reddy :—No, Sir.

Mr. Deputy Speaker :—The question is :

" In clause 7 after the word " Urdu " insert the words " Marathi, Tamil, Kanarese, Oriya."

The motion was declared negatived.

Sri Ramachandra Rao Deshpande :—We demand a poll, Sir. We also insist that the names must be taken down.

Mr. Deputy Speaker :—It is already late. This will involve further delay.

Sri Tenneti Viswanatham:—If is this not done, you may treat this amendment as not put—

Mr. Deputy Speaker:—All right.

The House then divided thus:

Ayes: 31. Noes: 84.

AYES.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu
Sri V. Srikrishna
Smt. A. Kamala Devi
Smt. K. Ananda Devi
Sri Vanka Satyanarayana
Sri V. K. Adinarayana Reddy
Sri P. V. Sivaiah
Sri Mohan Rao
Sri K. Govinda Rao
Sri B. Dharma Bhiksham
Sri A. Ramachandra Reddy
Sri Parvatha Reddy
Sri K. Ramachandra Reddy
Sri Poola Subbiah
Sri M. Lakshmana Swamy
Sri Panasaramanna
Sri Y. Peddaiah
Sri P. Koteswar Rao
Sri Ranganayakulu
Sri A. Sarveswara Rao
Sri Tenneti Viswanatham
Sri P. Rajagopal Naidu
Sri Ramachandra Rao Deshpande
Sri Vavilala Gopalakrishnayya
Sri K. Mara Reddy
Sri P. V. Krishna Reddy
Sri T. K. R. Sarma
Sri Veeraraghava Rao
Sri V. Ramachandra Rao
Sri D. Seetharamaiah
Sri P. Narayana Reddy

NOES.

Sri K. Brahmananda Reddy
Sri S. B. P. Pattabhi Rama Rao
Sri P. Thimma Reddy
Sri Kalluri Subba Rao
Sri T. Anjiah
Sri K. Appala Naidu
Sri S. C. Appala Naidu
Sri K. Appa Rao
Sri A. Bapineedu

NOES—*Contd.*

Sri Seetharamaswamy Bhavana Rao
Sri T. V. S. Chalapathi Rao
Sri Peta Bapaiah
Sri N. Ganeswar Rao
Sri M. M. Hashim
Sri T. Hayagrivachari
Sri Kesavulu
Sri Khwaja Moinuddin
Sri S. R. V. V. Krishnam Raju Bahadur
Sri A. Kishan Reddy
Sri L. Lakshmana Dass
Sri B. Laskhmikantha Rao
Sri K. Lakshminarasimha Rao
Sri A. Lakshmu Naidu
Sri N. Ramachandra Reddy
Sri A. C. Subba Reddy
Sri M. R. Appa Rao
Sri P. V. Narasimha Rao
Smt. T. N. Sadalakshmi
Sri A. Balarami Reddy
Sri B. V. Gurumoorthy
Sri N. Chenchu Rama Naidu
Sri M. V. S. Subba Raju
Sri T. Lakshmu Naidu
Sri Madhava Reddy
Sri P. Mahendra Nath
Sri C. Mallikarjuna Rao
Sri C. Mallikarjuna
Sri J. Malla Reddy
Sri Mohammad Ismail
Sri Mohammad Kamaluddin Ahmed
Sri R. Nadamuni Reddy
Sri B. Nagabhushana Rao
Dr. K. Naganna
Sri T. Naganatha Rao
Sri K. B. Narasappa
Sri P. Narasa Reddy
Sri K. Narasaiah
Sri. K. S. Narayana
Sri P. Narayana Reddy
Sri K. Narayana Swamy
Sri Y. Penchaliah
Sri K. Rajamallu
Sri P. Ramachandra Reddy
Sri Ch. Rambhupal Reddy
Sri A. Ramaswamy
Sri S. Ramaswamy Chowdary
Sri B. Ramdev
Sri P. Seshavatharam
Sri K. Sriramamoorthy
Sri B. Sriramamoorthy

NOES—*Contd.*

Sri P. Veerabhadra Rao
Sri K. Veeranna
Sri J. Vengal Rao
Sri K. V. Reddy
Sri D. Venkataramana Reddy
Sri P. Venkat Rao
Sri G. C. Venkanna
Sri Venkateswarlu
Sri Yesupadam
Sri T. V. Raghavulu
Dr. M. N. Lakshmi Narasiah
Sri Y. Sivarama Prasad
Smt. Shantabai
Smt. S. L. Devi
Sri T. Ranga Reddy
Sri Saidayya
Sri K. Shanthaiah
Sri V. Sanyasi Naidu
Sri P. O. Satyanarayana Raju
Sri I. Satyanarayana Raju
Sri Siddiah Naidu
Sri T. Sanyasi Naidu
Sri P. Singaraiah
Sri Sanyasi Raju

The motion was negatived.

Sri K. Brahmananda Reddy :-Next time, Sir, kindly follow the rules. Let the names be read out and let them be struck off and let us not have it in this half-way business. Let us have it in a pucca way or according to your discretion.

Mr. Deputy Speaker :—Amendment No. 12....

Sri Ramachandra Rao Deshpande :—Sir, I beg to move:

"Add the following provisos at the end of clause 7 :

'Provided that the protection given to the minority languages in the State under the Constitution of India and the provisons of the States Reorganization Act shall not be prejudiced on account of this provision.

Provided further that the Government shall issue such notification in respect of each of such languages simultaneously to take effect in the area or areas concerned."

Mr. Deputy Speaker :—Amendment moved.

(Pause).

Mr. Deputy Speaker : The question is :

"Add the following provisos at the end of clause 7 :—

"Provided that the protection given to the minority languages in the State under the Constitution of India and the provisions of the States Reorganisation Act shall not be prejudiced on account of this provision.

Provided further that the Government shall issue such notification in respect of each of such languages simultaneously to take effect in the area or areas concerned."

The motion was negatived.

Mr. Deputy Speaker :—Amendment No. 13.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : I am not moving the amendment, Sir.

Mr. Deputy Speaker:—Amendment No. 14.....

Sri Pillalamarri Venkateswarlu :—An identical amendment has already been voted. It is over. I am not moving it.

Mr. Deputy Speaker : Amendment NO. 15.

Sri Pillalamarri Venkateswarulu :—Sir, I beg to move:

"Provided the safeguards that are in vogue for the other minority languages shall be continued."

Mr. Deputy Speaker :—Are you accepting the amendment ?

Sri P.V. Narsimha Rao : That has already been conceded and a notification is going to be issued on these lines. That is not also exhausitive.

Sri Pillalamarri Venkateswarulu : I am withdrawing my amendment Sir.

(The amendment was, by leave of the House, withdrawn).

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ:—ఈ క్లాజులో ఫర్ సచ్ పీరియడ్ అనేది ఈ ప్రొవిజన్ ప్రకారం నాకు యిచ్చిన అస్యూరెన్స్‌కు భిన్నంగా వుంది అప్పుడైనా ఆలోచిస్తే మంచిదని నా అభిప్రాయం. అది తీసేయకపోవడం ఎబ్సర్డ్‌గా వుంటుంది. ఇటువంటి ముఖ్యమైన చట్టం చేయబోతూ క్లాజు 7 లో ఇటువంటివి పెట్టి నష్టం కలిగించవద్దు.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :— రాబోతున్న మైనారిటీ లాంగ్వేజెస్ పీరియడ్స్‌కు అప్లయి చేస్తుంది అంటున్నారు. ఇప్పుడున్న మైనారిటీ లాంగ్వేజెస్‌కు ఆ పీరియడ్ అప్లయిచేస్తే రిజల్యూషన్ స్పిరిట్ రివర్స్ గేర్‌లో వస్తుంది పీరియడ్ అనే పదం తీసేయడంద్వారా విశాలంగా చేసినవారం అవుతాము. ఆ డేంజరును ఎట్లా ఎవాయిడ్ చేస్తారు ? టామిల్ లాంగ్వేజికి ఒక 5 సం.లు అంటారనుకోండి. అప్పుడు పొజిషను ఏమవుతుంది ?

Sri Tenneti Viswanatham:—I understand, Sir. that a particular period won't be brought into the notification although it may be there in the Act. Is it not necessary ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు:—ఎన్నిసార్లు చెప్పినా వారు మాళ్లా అడుగుతూ వుంటే నేను ఏమి చెప్పాలి ?

Mr. Deputy Speaker.—The question is:

" That Clause 7 of do stand part of the Bill. "

The motion was adopted.

Clause 7 was added to the Bill.

Clauses 8 and 9.

Mr. Deputy Speaker.—The question is:

" That Clauses 8 and 9 do stand part of the Bill. "

The motion was adopted.

Clauses 8 and 9 were added to te Bill.

CLAUSE 1.

Mr. Deputy Speaker.—There is an amendment given notice of by Sri Vavilala Gopalakirshnayya.

Sri Vavilala Gopalakirshnayya.--Sir, I beg to move:

Add the following as sub-clase (3) of clause 1 :—

" (3) The Act comes into force immediately. "

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—ఇది వెంటనే అమలులోకి రావాలని లేకపోతే యాంబిగ్యువస్‌గా వుంటుది. కొన్నిటికి ఇట్ విల్ కం ఇంటు ఫోర్స్ ఎట్ వన్స్ అని వుంటుందికదా.

Mr. Deputy Speaker.—Amendment moved.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు:—ఇది ముఖ్యమైన ఎనేబిలింగ్ ప్రావిజను. ఎప్పుడు నోటిఫికేషను యిస్తామో, ఆ నోటిఫికేషనుద్వారా అమలు జరుగుతూ వుంటుంది, అంతవరకు ఇంగ్లీషు కంటిన్యూ కావడానికి క్లాజు వుంది. ఇట్ షల్ కం ఇంటు ఫోర్స్ ఎట్ వన్స్ అనీ, ఫలానతేదీ అనిగాని వుండడం అనవసరం.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—అయితే సరే.

Mr. Deputy Speaker.—So, he is withdrawing.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya.—Yes, Sir.

(The amendment was, by leave of the House, withdrawn).

Mr. Deputy Speaker.—The question is:

"That Clause I do stand part of the Bill."

The motion was adopted.

Clause 1 was added to the Bill.

PREAMBLE.

Mr. Deputy Speaker.—The question is:

"That Preamble do stand part of the Bill."

The motion was adopted.

Preamble was added to the Bill.

Sri K. Brahmananda Reddy.—Sir, I beg to move:
"That the Andhra Pradesh Official Language Bill 1966 be read a third time."

Mr. Deputy Speaker:— Motion moved.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—అధ్యక్షా, మొట్టమొదలు గోపాలకృష్ణయ్యగారిని, గవర్నమెంటును—ఇద్దరిని కూడ అభినందిస్తున్నాను. మేము లీగల్ పాయింట్స్, కాన్‌స్టిట్యూషనల్ పాయింట్స్, భాషా విషయమై చెప్పినవారిని గురించి కొంతమంది మేము దానికి వ్యతిరేకం, భాషకు వ్యతిరేకం. ఆ మతానికి వ్యతిరేకం అనుకొంటున్నారు. అటువంటి అభిప్రాయం ఎవరూ, ఎప్పుడూ వుంచుకోవద్దు, మేము సర్వజన సామరశ్యం గలవారమని, నాద నిష్కల్మషమైన హృదయమని మనవి చేస్తున్నాను. ఆ ప్రక్కగాని, యీ ప్రక్కగాని అటువంటి అభిప్రాయాలు ఎవరూ వుంచుకోవద్దు. ఏదుద్దేశంతో ప్రభుత్వంవారు యీ బిల్లు తేవడం, యిక్కడ పాస్ చేయడం జరిగింది. అది సత్వరంగా అమలులోకి వచ్చేటట్లుగా ప్రభుత్వం త్వరితగతిని క్రమపద్ధతులన్నీ కూడ చేస్తుందని ఆశిస్తున్నాము. వారిద్దరినీ మరోసారి అభినందిస్తున్నాను.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు :—మిగతా నాలుగు లాంగ్వేజస్‌నుకూడ ఇందులో పెట్టాలని అనడంలో వుద్దేశమేమంటే-కారీ చేయరేమోనని, ముఖ్యమంత్రిగారు, మంత్రిగారు యిచ్చిన అస్స్యూరెన్సెస్ వల్ల తప్పనిసరిగా క్యారీ చేస్తారని నమ్ముతున్నాము.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్షా, మనం ఒక చారిత్రాత్మకమైన శాసనం చేశాము. ఇది వరకు ఆత్మీయమైన భాష మాట్లాడే అవకాశం లేకుండా, అధికార భాష కాకుండా, పరండాలలో వున్న భాషగానే వుండిపోయింది. ఇప్పుడు అగ్రస్థానంలో ఇది ప్రధానభాషగా రావడం అందరికీ సంతోషంగా వున్నది. ఈబిల్లును ఏఉద్దేశంతో చేశామంటే enabling Act అంటున్నారు. నిజమే.

రెండుమూడు నెలల్లో కొన్ని సందర్భాలలోనైనా అమలు చేయడానికి ప్రయత్నం చేయకపోతే మనకు ఈనాడున్న సంతోషం evaporate అవుతుంది. ప్రభుత్వానికి కూడా ఆ ఉద్దేశం ఉందని అనుకోను. వెంటనే అమలు చేయాలి. తెలుగు భాషను అభివృద్ధి చేయడానికి చాలా కృషి చేయవలసి ఉన్నది. Glossary వచ్చింది, తెలుగు typewriters రావాలని అనుకున్నాము, వెంటనే తెప్పించవలసి ఉన్నది Stenographers ను తయారుచేయడానికి కూడా స్కీము వేశాము అంటున్నారు. ఎవరికో విరాళం యిచ్చి తెలుగు భాషతో కాలేజీలు నెలకొల్పడంకంటే ప్రభుత్వమే కొన్ని కళాశాలల్లో ప్రత్యేకంగా తెలుగు medium of instruction చేసినపుడు మనం ముందుకువస్తాము. ఇతర దేశాలలో తమ భాషలను ఎంతో అభివృద్ధి చేసుకోగలిగారు. మనది ఎంతో అభివృద్ధి చరిత్ర కలిగినదేశం. తప్పకుండా తెలుగును అభివృద్ధి చేస్తారని ఆశిస్తూ ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తూ హృదయపూర్వకంగా ఈ చట్టాన్ని అమలు చేయాలని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—అధ్యక్షా, ఆలస్యమైనా ఆంధ్ర రాష్ట్రానికి అతిముఖ్యమైన చట్టం తెస్తున్నాము. దానిని అమలుచేయడంలో కొంత period stipulate చేయలేదనే చిక్కు ఉంది. పూర్తిగా అమలు జరగాలంటే పరిపాలనా వ్యవహారాలలోకాని, విద్యా బోధనలో medium of instruction లోకాని దానిని తీవ్రంగా అమలుజరిపే చర్యలు తీసుకోవాలి. దానికి అయిదు సంవత్సరాల తరువాత వచ్చే revised commission అంతగా సహాయపడదు. సాధ్యమైనంత వరకు అన్ని ఏర్పాట్లు చేయడానికి ప్రభుత్వం పూనుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. దానిని అంగీకరించకపోయినా for such periods అనేది ఏ రకంగాను దుర్వినియోగం కాకుండా ఉండాలి. అన్ని మైనార్టీ భాషలు పూర్తిగా అభివృద్ధిచెందే అవకాశం ఉండాలి. ఇచ్చిన హామీలను అమలుచేయాలని ఒకటి ఇందులో mention చేయని మైనార్టీ భాషలు విషయంలోకూడా చూడాలి. తెలుగు మాట్లాడేవారు ఇతర రాష్ట్రాలలో చాలామంది ఉన్నారు. వారి interests లోనైనా ఇక్కడ ఉన్న మైనార్టీవారికి protection ఇవ్వాలి. దీనికి ఆదర్శప్రాయంగా notification చేసి ప్రయత్నం చేయాలని మనవిచేస్తూ అధికార భాషగా తెలుగు వేగంగా అమలులోనికివచ్చే ప్రయత్నం చేయాలని విజ్ఞప్తిచేస్తూ ముగిస్తున్నాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—అధ్యక్షా, రకరకాలైన పేచీలు పెట్టినప్పటికి, తమరు దయతో చాలా అవకాశం ఇచ్చినప్పటికి—నా భావాలు నేను చెప్పకోవద్దా మరి—చివరికి మొత్తంపై శాసనసభ ఏకగ్రీవంగా బిల్లు పాస్ చేసినందుకు సంతోషాన్ని వ్యక్తంచేస్తూ ఈ బిల్లు ఎంత శీఘ్రంగా అమలులోనికి తీసుకు రావడానికి ప్రయత్నం ఉందో, ఇంతవరకు ఏమాత్రం సంకోచం లేకుండా ఎట్లా పని చేస్తున్నామో. అంతకంటే ఎక్కువగా పని చేస్తాం అని మీ అందరికి మనవిచేస్తూ సంపూర్ణమైన సహకారం రెండు గంటలు దాటినా ఇచ్చినందుకు నమస్కారాలు చెబుతూ విరమిస్తున్నాను.

Sri Pillalamarri Venkateswararulu:—Sir we the undersigned want to boycott the Assembly tomorrow because the Government has not acted fairly by the NGO's, has repeatedly flouted the advice given by Opposition Parties and—

Sri K. Brahmananda Reddy.—What is this, Sir ? I want the motion to be put to vote. This is a different matter. This does not come.- How can it come here.

Mr. Deputy Speaker:—The question is:

" That the Andhra Pradesh Official language Bill, 1966, be read a third time. "

The motion was adopted.

Mr. Deputy Speaker.—The House stands adjourned till 8-30 a.m. tomorrow.

The House then adjourned till Half Past Eight of the Clock on Monday, the 28th March, 1966.

Cont.

APPENDIX I

Call Attention Notice under rule 74 of the Andhra Pradesh Legislative Assembly Rules given by Sri B. Siramamurthy, M.L.A., regarding retrenchment of Surveillance staff in National Malaria Eradication Programme—Statement of Minister (Health and Medical).

The activities under the National Malaria Eradication Programme have to be switched over to maintenance phase in about 7 Units covering about 1/5 th of the State. At the time of introduction of Surveillance Organisation for National Malaria Eradication Programme Units in the State during 1960, 780 Surveillance Inspectors and 3,150 Surveillance Workers were required. As the required number of qualified hands were not available for appointment as Surveillance Inspectors etc., and in order to fill up the posts, unqualified persons were also appointed purely on temporary basis. Since the National Malaria Eradication Programme is a temporary scheme, the persons so appointed were specifically informed that these appointments were made purely on temporary basis, and their services would be terminated without assigning any reasons and without giving any notice.

(2) With the successful implementation of National Malaria Eradication Programme, and its entry into the maintenance phase in about 7 Units, 183 posts of Surveillance Inspectors were reduced. Out of these 183, all the qualified Surveillance Inspectors *i.e.*, who possess a Certificate in Sanitary Inspectors' Course, were absorbed as Family Planning Health Inspectors under the Family Planning Scheme., According to the information so far received in respect of 149 out of 183 persons affected, 19 were qualified, and the remaining 130 were unqualified. The unqualified persons, *i.e.*, who do not possess the Certificates of Sanitary Inspectors' Course, were absorbed as follows :—

80 were transferred from Maintenance Phase area to consolidation area in the same posts, transferring the qualified candidates there to Maintenance Phase area, as Family Planning Health Inspectors.

26 were trained as Labortory Technicians which are of the same grade, and were absorbed as such in the Maintenance Phase.

2 were abosorbed as Computors in the same grade in the Family Planning Programme.

22 were reverted as Basic Health Workers in the Maintenance Phase.

(3) Due to the limited plan provision made for the National Small-pox Eradication Programme, for the year 1966-67, 69 Junior Health Inspectors were retrenched in this Programme. As these Junior Health Inspectors were qualified Sanitary Inspectors, and were approved probationers in the regular cadre of Public Health Department, they were absorbed as Surveillance Inspectors, Grade I

in the National Malaria Eradication Programme, reverting junior-most Surveillance Inspectors, Grades I and II. Surveillance Inspectors Grade II were promoted from the cadre of Surveillance Workers. Therefore in the chain of arrangements. junior most Surveillance Inspectors, Grade II, were reverted as Surveillance Workers, which resulted in the oustaing of the junior-most Surveillance workers. Information regarding the number of pesons so ousted has been called for, and its receipt is awaited.

(4) Orders have since been issued by the Government to the Director of Public Health not to make fresh recruitment in the National Malaria Eradication Programme, and to absorb only qualified persons from among the retrenched personnel, in future vacanices.

Reversion and oustings of Microscopists.

(5) Under the National Malaria Eradication Programme, in the attack and consolidation phases, there were 72 posts of Microscopists for carrying out the limited duties of examination of blood smear-slides in detecting malaria parasites only. In the maintenance Phase, 12 posts of Microscopists were reduced, and 81 posts of Laboratory Technicians were created. The Technicians will be attached to the Primary Health Centres at the rate of one for each Primary Health Centre. They have to carry out various other Microscopic examinations such as blood, urine, stools, sputum etc., Some of the Microscopists appointed in National Malaria Eradication Programme were not qualified, and, therefore, they could not be absorbed as Laboratory Technicians. The candidates with the minimum educational qualification of P.U.C. alone are admitted to the course of training for Laboratory Technicians in Medical Department, by direct recruitment, while it is restricted to Matriculates in the case of Departmental candidates. Those Microscopists of the National Malaria Eradication Programme, who are Matriculates, are eligible for undergoing the course of training in Laboratory techniques, and they will be appointed in the Primary Health Centres. Others, though experienced in a particular type of work are non-Matriculates, and they cannot be absorbed as Laboratory Technicians-Reversion of such Microscopists who are not qualified, is, therefore, inevitable. However, action has been taken by the Director of Public Health to accomodate 10 unqualified candidates in the post where they will fit in as per their educational qualifications, as follows:—

6 transferred to consolidation phase area transferring qualified persons to the maintenance phase area.

4 reverted as Basic Health Workers.

6 Out of the remaining two, one was ousted from service, and the information regarding the other one has been called for and it is still awaited.

Retrenchment of Cleaners.

7 The budget provision for vehicles in the National Malaria Eradication Programme is very limited, and so, the expenditure on

them has to be curtailed. As a measure of economy, in the present National Emergency, certain vehicles are kept off roads. Consequently, 42 cleaners faced oustings. Even in the maintenance phase of National Malaria Eradication Programme, there is no provision for the posts of cleaners. However, absorption of these cleaners, in equivalent posts, wherever possible, or in any lesser posts, where it is not possible, is being done by the Director of Public Health.

APPENDIX II.

Statement with reference to call attention notice under rule 74 of the Rules of Procedure and conduct of business of the Andhra Pradesh Legislative Assembly.

SUBJECT :—Large scale reversion of Non-Diploma Holder Supevisors, II Grade, in Electricity Department.

In the Electricity Department, there are two grades of Supervisors, Viz., Suprvisors (Electrical/Mechanical), I, Grade and Supervisors (Electrical/Mechanical), II Grade tin he scales of Rs. 220-10-280—15-400 and Rs. 180-10-250 respectively. In the other Departments, viz., the Public Works and Roads and Buildings Departments, there are no such different grades of Supervisors. There is only one grade of Supervisors in those Departments in the scale of Rs. 180-10-250-15-400.

2. Recruitment to the category of Supervisors (Electrical Mechanical), I Grade, is made by promotion form the category of/ Supervisors (Electrical/Mrechanical), II Grade. Appointment to the casegory of Supervisors (Electrical Mechanical), II Grade, is made by two methods, viz., by direct recruitment and by transfer from any other service. No proportion is, however, provided in regard to the vacancies to be filled up by direct recruitment and by transfer from aney other service. Out of every ten vacancies occurring in the category of Supervisors (Electrical), II Grade, two shall be filled by the appointment of persons borne on the Work-charged Establishment and Operation Subordinte Service of the Electricity Department, who have studied upto IV Form in a recognised school and possess not less than 8 years' practical experience in Electrical Engineering in the Electricity Department or other Government Departmentts, or not less than 12 years' practical experience in all, including experience elsewhere. Out of every four vacancies occurring in the category of Supervisors (Mechanical), II Grade, one may be filled up by the appointment of persons borne on the Workcharged Establishment of the Electricity Department, who have studied upto IV Form in a recognised school and possess not less than 8 yers' practical experience in Mechanical Engineering in the Electricity Department or other Government Department, or not less than 12 years' practical experience in all, including experience elswhere. Direct recruitment to the category of Suprvisors(Electrical/Mechanical II Grade, including the appointment of persons borne on the Work-charged Establishment and Operation Subordinate Service of the

Electricity Department, is made through the Public Service Commission. The minimum qualification for appointment by direct recruitment to the category of Supervisors (Electrical/Mechanical), I Grade, is L.E.E. or L.M.E., as the case may be.

3. It has been found by experience that, due to the existence of the category of Supervisors, (Electrical/Mechanical), II Grade, in the Electricity Department and the provision in the rules enabling non-diploma holders and even non-matriculats in the Workcharged Establishment and Operation Subordinate Service to be appointed to certain proportion of vacancies in that category, non-diploma holders with limited technical knowledge and with most inadequate qualifications happened to be appointedd to higher technical posts such as Supervisors, I Grade, and Assistant Engineers, which they would not normally deserve to hold owing to lack of technical qualifications. Such personnel could not be expected to fare well in the superior technical posts, which also involve some administrative and financial responsibility. Electicity Depatment is a major technical Department and the highest non-gazetteed technical Offcer should necessarily be a diploma holder. In the Public Works Department no person can be appointed as Supervisor unless he possesses the minimum qualification of L.C.E. or L.M.E. For these reasons, the Government considraed that there was no longer any justification for having a category of Supervisors (Electrical/Mechanical), II Grade, to be filled up by persons borne on the Workcharged Establisment and Operation Subordinate Service, possessing no qualifications, They, accordingly, decided to do away with the category of Supervisors (Electrical/Mechanical), II Grade, and to have only one categor. of Suprvisors as in the P.W.D. and R9ads and Buildings Departments In G.O. Ms. No. 2773, P.W., dated the 20th November, 1965, orders were passed to the following effect :—

(1) The existing two grades of Supervisors (viz., Supervisors I and II Grades) in the Electricity Department shall be abolished and only one grade of Supervisors shall be created.

(2) The existing I and II Grade Suprvisors shall be redesignated as Supervisors.

(3) The Supervisors, II Grade, who are non-diploma holders and who are working under emergency provisions of rules, *i.e.*, those who ae not been selected by the Public Service Commission, shall be reverted to their Operhation Subordinate Service and Workcharged Establishment, as the case may be.

(4) In lieu of the two existing scales of pay of Supervisors- (*i.e.*, Rs. 220-10-280-15-400 for Supervisors, I Grade, and Rs. 180-10-250 for Supervisors, II Grade), only on scale of pay *i.e.*, Rs. 180-10-280-15-400 shall be sanctioned. The pay of the existing Supervisors, I Grade, shall be suitbly fixed in th rvised scale duly protecting their pay under F. Rs. Action is being taken to amend the rules suitably in this regard.

4. As mentioned earlier, persons borne on the Workcharged Establishment and the Operation Subordinate Service in the Electricity Department are eligible for appointment as Supervisors (Electrical/Mechanical), II Grade, only against a limited number of posts, *i.e.*, two out of ten vacancies in the category of Supervisors (Elecy tricial), II Grade, and one out of four vacancies in the category of Suprvisors (Mechanical), II Grade. Direct recruitment for appointment of Supervsiors (Electrical/Mechanical), II Grade, through the Public Service Commission was made during the yacars 1955, 1956 1959 and 1963. Upto 1962, a number of persons from among the, Work charged Establishment and Opertion Subordinate Service, who were non-diploma holders, were appointed temiporarly as Supervisors, II Grade, against posts of Supervisors, II Grade Junior Engineers, for want of qualified hands (*i.e.* degree holders and diploma holders). Towards the end of 1962, 98 of these non-diploma holders appointed as Suprvisors, II Grade, had to be reverted to their original posts in the Workcharged Establishment and Operation Subordinate Service, with a view to maintain the ratio prescribed in the rules. (*i.e.* two out of ten posts of Suprvisors (Electrical), II Grade, and one out of four posts of Supervisors (Mechanical), II Grade). Still, about 100 non-diploma holders drawn from the Workcharge Establishement and Operation Subordinate Service continue as Suprvisors, II Grade, against posts of Junior Enginers/Supervisors for want of qualified people. A requisition to reruit 125 Supervisors (Electrical), II Grade, and 11 Supervisors (Mechanical), II Grade, has been sent to the Andhra Pradesh Public Service Commission in July 1965 by the Chief Engineer, Electricity (Projecs and Board) and the Commissiona has also called for applications in this regard. All non-diplom holders belonging to the Workcharged Establishment and Operation Subordinte Service, who are now working as Supervisors, II Grade, temporarily would have applied in response to the Commission's notification. The candidates selected by the Commission will be appointed regularly as Supervisors, II Grade. Thus, necessary opportunity has been given to non-diploma holders working under emergency provisons of rules to seek regular appointment as Supervisors, II Grade, in accordance with the rules.

K. BRAHMANANDA REDDY